M. VALERII
MARTIALIS
EPIGRAMMATA

AD OPTIMAS EDITIONES

COLLATA

PRÆMITTITUR NOTITIA LITERARIA

STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINÆ

EDITIO ACCURATA

BIPONTI

Ex Typographia Societatis

CIƆIƆCCLXXXIV

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATA.

M. VAL. MARTIALIS
VITA

Ex ipſo Martiale potiſſimum depromta

AUCTORE

MATTH. RADERO.

M. Val. Martialis, patre Frontone, matre Flaccilla, Bilbili in Celtiberia Claudii Imp. anno præterpropter primo, Chriſti XLIII, quanquam hoc ex conjectura magis, quam ἀποδείξει, natus, Calagurritanus fuit alumnus, quam obſcurus majorum natalibus, tam clarus ingenii monumentis. De nominibus poetæ conſtat ex omnium codicum fide, qui M. Valerium Martialem præferunt: quæ, num ipſe ſibi aſciverit, an a parentibus acceperit, in medio relinquo. Quanquam Marci & Valerii Romana nomina Romæ primum aſſumta judico. Civem enim Romanum fuiſſe nullus dubito, cum aliis ipſe civitatem impetrarit, ut lib. III epigr. 95 gloriatur in Nævolum:

Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.

nec factum, sed natum: alioqui patronum suum carmine laudasset. Facilis vero erat tum aditus ad jus civitatis, quod Claudius tam vile fecerat, ut vitreis fractis vulgo diceretur emi. Otho vero peregrinis etiam donavit, ut Dio in Claudio & Othone testatum reliquit. Bilbilis colonia Augusta dicta est, ut ipse scribit lib. X epigr. 103.

Municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat

& exstat in Tiberii Imp. æreo nummo AUGUSTA BILBILIS. Vespasianus autem Plinio teste lib. III c. 3, universæ Hispaniæ jus Latii dedit, civitatem postea Caracallus. Marci ergo & Valerii nomina more civium Romanorum, qui prænomen, nomen, cognomen ferebant, sibi poeta legit, arbitratu reor suo. Marci forte & Martialis, quod mense Martis esset editus. Illi enim Marci, ut veteres tradunt, vocabantur. Valerii nomen vel a Mæcenate suo aliquo Valerio, vel Valerio Flacco familiari poeta, vel forte ob memoriam Catulli, quem est imitatus, qui & ipse Valerius audivit, sibi sumsit: nec enim a majoribus acceptum arbitror, etsi non

ignoro, nomina novis civibus aſſumta ab iis, quorum beneficio civitatem impetraſſent, ſua vero pro cognominibus ſervata. Quod lib. I de bello Gallico Cæſar oſtendit, cum ait: *Commodiſſimum viſum eſt, M. Valerium Procillum, Caji Valerii Caburri filium, cujus pater a Cajo Valerio Flacco civitate donatus erat, mittere.* Et Cicero ad Acilium: *Cum Demetrio Mega mihi vetus hoſpitium eſt. ei Dolabella rogatu meo civitatem impetravit, qua in re ego interfui. Itaque nunc P. Cornelius vocatur.* Idem ad eundem Acilium: *C. Avianium Philoxenum Cæſar meo beneficio in Novocomenſes retulit, nomen autem Avianii conſecutus eſt, quod homine nullo plus uſus eſt, quam Flacco Avianio meo familiariſſimo.* Item in Verrem: *Q. Lutatius Diodorus beneficio Q. Catuli a Sulla civis Romanus factus, eademque ratione de Dione, qui beneficio Q. Metelli civis factus, Q. Cæcilius Dio eſt appellatus.* Sub imperatoribus, cum Romana civitas integris provinciis daretur, hi, qui civitatem Romanam conſequebantur, vel Imperatoris prænomen & nomen, vel ejus, aut eorum, quorum præcipue ſubſidio civitatem impetraſſent, nomina ferebant. Verum cum Antoninus Caracallus Imperator conſtitutionem edidiſſet, quæ lib. I Digeſtorum ſub titulo de ſtatu hominum refertur, qua omnes eos, qui in urbe Romana eſ-

ſent, cives eſſe voluit; tum pro cujuſcunque arbitrio nomina ſumta, aut nobiliſſimarum familiarum, quæ jam defecerant, aut nova excogitata, vetere vocandi conſuetudine, quæ ad ea uſque tempora, parum certe violata perduraverat, paulatim poſtea labante. Quæ præcipua cauſa fuit (quod portento ſimile eſt) ut poſt Caracalli tempora, intra pauciſſimos annos horum nominum uſus per mille annos conſervatus, omnino diſſipatus, & in nova vocabula transformatus. Nam nulla deinceps nominis, prænominis, vel cognominis diſtinctio obſervata eſt, ſed omnia in fœdiſſimam barbariem verſa, antiquitatis cognitionem omni ex parte perdiderunt. Hæc Panvinius de antiquis nominibus Romanorum. Conſule & Sigonium & Urſinum de nominibus & familiis Romanorum, Volateranum Anthropol. Martialem (quamvis & hoc Romanum) a parentibus indigitatum ſive a Kal. Martiis, quibus eſt editus, ſive majorum arbitratu ob Martis cultum & memoriam cenſeo. Martiales porro noſtro poetæ fere æquales plures lego apud ſcriptores. Eſt apud Lampridium Gargilius Martialis, paulo tamen noſtro Martiale minor. Celebrat Tacitus Cornelium Martialem primipilarem. Laudat noſter Martialis Julium Martialem familiarem ſuum. Vixit eodem fere ævo S.

Martialis, Gallorum Myſtagogus Lemovicenſis Pontifex, ſcriptis primum ſuis nobilitatus, dein etiam ſanguine pro Chriſti nomine profuſo purpuratus. Notus eſt & ille Martialis apud Herodianum lib. IV, Caracalli percuſſor. De Kalendis Martiis poetæ natalitiis ita lib. X epigr. 24 Martialis ipſe canit;

Natales mihi Martiæ Kalendæ
Lux formoſior omnibus Kalendis.

& lib. eodem epigr. 92.

Martem mearum principem Kalendarum.

Coquus audit apud Lampridium in Alexandro Severo: *ut Martialis Coci*, inquit, *epigramma ſignificat, quod contra quandam Gelliam ſcripſit hujuſmodi:*

Cum leporem mittis.

Coquum item appellat Joannes Sarisberienſis lib. VIII Polycrat. cap. 6 & 13, & lib. VII, cap. 12. auctor Sophologii, præter alios quoſdam, qui vitam Martialis conſcripſerunt. Quod nomen an gentilitium ſit, an poſthumum & hominum ſtudio inditum, non decerno. Sunt qui cenſeant a conviviis, quæ frequenter celebrat, Xeniis, Apopho-

retiſque hoc illi nomen conditum: alii re ipſa coquum egiſſe principio exiſtimant. Titius lib. VII cap. 21. A majoribus adhæſiſſe illi potius exiſtimem, ſeu parens coquus ab artificio audiit, ſeu a majoribus accepit. Ob tam pauca epigrammata, quibus convivia celebrat, nomenclaturam hanc indeptum eſſe non eſt vero ſimile. Ex hodiernis ſcriptoribus Caſaubonus, Rob. Titius, Claudius, Muſambertius ſeu Marcilius, iterum coquum indigitant. alii negant; natumque errorem hunc ex corrupto Lampridii codice conjiciunt, quem ita legunt: *ut Martialis coce*, pro *quoque*. Sic enim priſce ſcribebatur. unde coci ſeu coqui vox derivata ac depravata. Meurſius de gloria, Claverius in vita Perſii, Ramireſius ad prim. ep. ſpect. Sed ego codicem illum antiquum Lampridii optarem inſpicere, & in rem præſentem venire. Quid enim? in hac ſola voce errarunt librarii, in ceteris emendate ſcripſerunt? Aliud eſt, quod me movet, ut eam ſcripturam ita legendam putem, quod ipſe ſententiæ ordo deſideret *quoque*. Sic enim Lampridius: *Idcirco quod multi ſeptem diebus pulchros eſſe dicunt eos, qui leporem comederint, ut Martialis quoque epigramma ſignificat.* Cognoſcis, lector, quam opportune cadat hic illud *quoque*? Scripturam ergo priſcam confirmat ipſa ſeries & mens verborum. Etſi

non neceſſario legas *quoque*. conſtat enim ſenſus nihilominus integer & perfectus, ſi legas *coci*. mens tamen inclinat in *quoque*. Multa etiam Scriverius ſuper voce coci ad Epiſt. libro I præfixam, & Barthius lib. VI cap. 1, qui cocum appellat, & ſuper ea re diſputat copioſius. Eſt cum κατ' ἀντονομασίαν epigrammatarius, ut Homerus vel Virgilius poeta, Demoſthenes vel Cicero orator, philoſophus Ariſtoteles, dicitur. Parentum nomina, niſi filius cantaſſet, oblivione ſepulta jacerent: lib. V immortalia reddidit epigr. 34.

Hanc tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,

Parentem tamen affirmant aliqui coquum dictum lectumque. Uxorem habuit Clodiam Marcellam ex gente Claudia plebeja, lib. XII epigr. 21.

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?

& mox:

Te cito ridebit peregrinus Clodia partus,
Romanam ducat quam magis eſſe nurum.

Ita diſtichon hoc legit Joſephus Scaliger ad illud Catullianum:

Dulce rideat ad patrem.

Ex Martiale tamen discis, Clodiam hanc Marcellam non Romanam, sed Hispanam & Bilbilitanam patria fuisse; ut merito dubitare possis, an ex gente Claudia Romana fuerit hæc Marcella : versum ergo Martialis rectius scripserim, ut ante habuit :

Nec cito ridebit peregrini gloria partus.

In patria laudanda tam diligens & frequens est, ut illius amantissimum facile intelligas lib. I epigr. 62.

Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
Nec me tacebit Bilbilis.

Lib. eodem, epigr. 50.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilin,
Equis & armis nobilem.

Lib. X, epigr. 103.

Municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque vestra sumus.

Et mox in fequenti:

Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forfitan effedo videbis.

Lib. XII epigr. 18.

Me multos repetita poft Decembres
Accepit mea, rufticumque fecit
Auro Bilbilis & fuperba ferro.

Sed de patria Martialis & de hac Bilbili plura lib. I epigr. 50. Romam venit, cum annum ageret alterum & vicefimum Nerone imperante: egit in urbe annos quinque fupra triginta: difceffit feptimo & quinquagefimo. Quod ipfe me docet poeta, cum lib. XII epigr. 31 de hortis Marcellæ uxoris ita canit:

Munera funt dominæ poft feptima luftra reverfo.

Lib. vero X epigr. 104 a patria fe triginta quatuor annos abfuiffe adhuc in urbe degens fcripfit. Porro lib. X epigr. 24 de fuis Kalendis, monet fe quinquagefimum feptimum annum attigiffe:

Quinquagefima liba feptimamque
Veftris addimus hanc focis acerram.

Ex quibus concludo, poetam sub Nerone, Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano, Romæ vixisse, cum, ut plane sentio, sub primum Trajani annum, quod ab eo negligeretur, in patriam redierit, ibique post quadriennium, summum quinquennium exactum, ultimum vitæ diem clauserit, ita ut ἑξηκονταέτης fere obierit, aut annum ultra vitam prorogarit. Obiit ergo anno post C. N. CIV aut quinto, Trajani quarto aut quinto, Sura & Serviano iterum Coss. Olymp. CCXX a. II, post U. C. DCCCLIV. Romæ Domitiano, immo & Tito carus gratusque fuit, magnisque honoribus & donis ab utroque ornatus: jure nempe trium liberorum, quod solum Imperator conferebat, maximæque argumentum gratiæ erat. De quo Plinius minor, Tacitus, Lipsius, alii, & nos suo loco. Gloriatur de hoc munere poeta lib. III epigr. 95.

Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.

& lib. IX epigr. 98.

Rumpitur invidia, tribuit quod Cæsar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.

& lib. II epigr. 92.

Natorum mihi jus trium roganti
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. Valebis, uxor.
Non debet Domini perire munus.

Creatus est tribunus, quod lib. III epigr. 95 jactat.

Est & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum.

Ornatus est equestri dignitate. ibidem:

Et sedeo, qua te suscitat Oceanus.

hoc est, specto in theatris ludos inter equites. Prædicat eandem lib. V epigr. 13.

Sum fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus, nec male notus eques.

Auctus est donis in urbe & ruri. Domicilium sibi assignatum in urbe, & rus suburbanum docet lib. IX epigr. 98.

Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.

& lib. X epigr. 58.

Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
Vicinosque tibi, sancte Quirine, lares.

Lib. item VIII epigr. 61.

Sed quod ſub urbe rus habemus æſtivum,
Vehimurque mulis, non, ut ante, conductis.

Prædium Nomentanum pluribus verſiculis nobilitat lib. VI epigr. 43. lib. VII epigr. 93. lib. X epigr. 48 & 94. lib. XIII epigr. 119.

Italiæ quoque partem eam obiit poeta, quam olim Æmiliam, ſeu togatam Galliam dixere, nunc Lombardia cis Padum nuncupatur, ibique nobiliſſimas urbes luſtravit: Forum Cornelii ſeu Immolam, unde tertium epigrammatum librum emiſit, ut lib. III epigr. 1 & 4 ſcribit:

Hoc tibi, quidquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.

&:

Si, quibus in terris, qua ſimus in urbe rogabit,
Corneli referas me licet eſſe foro.

Ravennam item, olim caput Piceni, ut vetus docet inſcriptio. Et in Venetorum agro Altinum, uti & Patavium & Aquilejam, &c. Aquilejam Fori Julii primariam urbem, quæ civitates adeo poetæ arriſere, ut conſtituerit, extremam illis ætatem conſecrare: ſic enim lib. IV epigr. 24 teſtatur:

Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

Amicis usus est, præter Cæsares, claris & potentibus, & multis: Stertinio, quem Avitum vocat, Deciano, Liciniano, Stella, Nepote, Lupo, Plinio juniore, Cornelio Prisco, Julio Martiale, Regulo oratore, Quinctiliano, Quincto, Ovidio, Juvenale, Valerio Flacco, Silio, Parthenio tyrannoctono, aliisque compluribus, quos passim in suis libris æternis ornat elogiis. De Statio mirantur aliqui, cum eodem tempore vixerint, idem sæpe argumentum tractarint, eosdem amicos coluerint, cur nulla amicitiæ nota inter hos exstet? An quod nulla singularis inter eos necessitudo, & usus vitæ intercesserit? an occulta aliqua dissensio? an ingeniorum studia, mores, naturæ diversæ? an quod Statius celer, & sæpe extemporalis prope poeta, ut ex Silvarum præfationibus discis, subito gratularetur vel Principi, cum aliquid novi vel accidit, vel conditum est, quod non videtur potuisse Martialis, aut voluisse. Quod ipsum reor fuit, cur nullus familiaritatis index aut symbolum, aut contesseratio apud scriptores reperiatur. Librarium puerum habuit, Afrum Demetrium, quem moriturum, sero nimis, libertate donavit,

de quo lib. I epigr. 102.

Illa manus quondam studiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæsaribus.

Gravi morbo semel dumtaxat, dum Romæ vixit, tentatus est, lib. VIII epigr. 25.

Vidisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me male, sæpe te videbo.

Lib. VI epigr. 58 se jam prope conclamatum ait:

O quam pæne tibi Stygias ego raptus ad undas,
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ!

Domitiano sublato, Parthenio Mæcenate amico aulico a militibus interfecto, cum apud Nervam parum, apud Trajanum nihil posset, rerum urbanarum tædio affectus, urgentibus jam tædio & fatis, patriam repetivit, in eaque, confecto per triennium libro duodecimo, naturæ concessit. neque enim tam gratam & suavem vitam, quam in patria speravit, invenit, immo æmulorum municipum dente laceratus assidue, ex ægritudine, credo, animi morbum concepit, & periit. Nam paulo post, ejus mortem Plinius eleganti ad Priscum epistola deploravit, simulque velut funebria persolvit. Forma oris, & voce virili fuit, piloso & hirsuto

corpore, ut illa gens plerumque ſolet. Hoc poeta oſtendit, cum lib. X epigr. 65 Carmenionem carpit, ſeque ipſum depingit:

Hiſpanis ego contumax capillis,
Hirſutis ego cruribus, geniſque.
Os blæſum tibi, debiliſque lingua eſt:
Nobis filia fortius loquetur.

Scripſerunt eandem Martialis vitam Calderinus, Sipontinus, Georgius Alexandrinus, Petrus Crinitus, & alii hos ſecuti. Nos ex ipſo Martiale Martialem voluimus depingere. Hoc mantiſſæ loco addamus, quibuſdam Martialem viſum eſſe prope Chriſtianum. accipe ex periphraſi ſecunda Juvenalis Claverii verba: *Scitum eſt vero, Martialem non inviſum eſſe Chriſtianis. nam Pudentem & Claudiam par nobile ac beato Paullo incundiſſimum plurimis in cœlum laudibus effert. Ac pæne auguror, tremulum quendam ſolis æterni radiuſculum iſti poetæ tandem affulſiſſe. licet plura ejus, vel priora in laſciviam vergant, ut hodie multis Chriſtianis contigit.* Ego tamen nondum inducor, ut hoc ad animum admittam, niſi mihi ſanctior & certior teſtis tabulas alias exhibeat, quod hic, quem adduxi, tam idoneus & ſanctus videatur, quam ipſe Martialis eſt. Pudens autem ille & Claudia, quos S. Paullus ſalvere

jubet, non videntur ii, quos Martialis celebrat. Fuit enim A. Pudens Martialis, centurio profanus & Encolpo puero transcriptus, non philosophus. Præterea multo illis hi juniores, de quibus lib. IV epigr. 13 plenius. Pudens hospes S. Petri ordinis jam tum senatorii, non centurio. Fabulis ergo gemina, quæ narrant Britannicæ antiquitates, a nuperis scriptoribus concinnatæ.

NOTITIA LITERARIA

DE

M. VAL. MARTIALI

EX

Jo. Alb. Fabricii Bibliotheca latina a Jo. Aug. Ernesti auctius edita Tom. II. Lib. II, Cap. XX.

Martialis Ætas.

M. Valerius Martialis, 1 ex Bilbili Celtiberiæ oppido, Hispanus, sectator Epicuri, scribendique Epigrammatis non insulsus artifex, at scur-

1. Alius *Gargilius Martialis* historiarum scriptor, Vopisco ac Lampridio memoratus ac forte Sidonio IX Epist. 14. ubi Juvenci Martialis historiam memorat. Fenestella quoque Annalium conditor, Martialis dicitur a Fulgentio L. 3. Mythol. Confer Savaronem ad Sidonium pag. 580. Notus præterea *Martialis Lemovicensium* Apostolus; sub cujus nomine Epistolæ binæ, sed spuriæ, exstant latine, quas Geverh. Elmenhorstius notis illustravit Hamb. 1614. 4. *Gargilius Martialis* de cura boum, ante ineditus, fuit in Bibl. Isaaci Vossii, jam editus exstat in scriptt. Rei Rust. a Gesnero curatis. De hoc Cassiodorus cap. 28. divinar. lect. *De hortis scripsit pul-*

vilis interdum ac frequenter obſcœnus, [1] Domitiani, Nervæ, & Trajani tempora ingenio ſuo illuſtravit, ſenex autem, urbe relicta, patriam ſuam repetens, in illa obiit ſub eodem Trajano. Ipſe de ſe III, 95. ita:

Præmia laudato tribuit mihi Cæſar uterque (Titus & Domitianus)
Natorumque dedit jura paterna trium.

cherrime Gargilius Martialis, qui & nutrimenta olerum & virtutes eorum diligenter expoſuit. Eodem opere uſus Palladius de re ruſtica lib. IV, tit. 9. & alibi. *Martialem Medicum* Eraſiſtrateum, cujus libri duo Ἀνατομικῶν tunc exſtabant, quique Galeno annum ætatis trigeſimum quartum agente, jam erat ſeptuagenarius, memorat libro de ſcriptis propriis Tom. 4. pag. 36. Prætereo *L. Cincium L. Fil. Martialem* in vet. inſcriptione apud Sponium pag. 59. Miſcell. & alios. De noſtro Martiale, Epigrammatum poeta, multis agit Nic. Antonius Bibl. veteris Hiſpanæ lib. I. c. 13. quem, ſi placet, vide. Apud Lampridium in Alex. Severo c. 38, laudatur *Martialis coci Epigramma*, ſed in antiquis Codd. & prima edit. vocabulum *coci* deſideratur, teſte Salmaſ. Itaque non opus Meurſii emendatione c. 13. auctar. Philolog. qui pro *coci* legebat *coce*, quod putabat ſcriptum pro *quoque*. Sane Martialis a recentioribus dicitur *Cocus*, ut a Jo. Sarisberienſi VI, 3. policrat. Jacobo Magno Toletano in Sophologia &c.

1. Michael Verinus caſtiſſimus juvenis in diſtichis:

Carmina ſunt fateor pulcherrima vatis Iberi,
Ad mores faciunt non tamen illa bonos.

Hic eſt Verinus, qui anno ætatis XVIII moriturus, hæc de ſe, diſticho 318,

Promittunt medici Venerem mihi ferre ſalutem,
Non tanti vitæ ſit mihi certa ſalus.

Andream Naugerium nobilem Venetum refert Jovius in elog. quotannis recurren-

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exspectato dat mihi fama rogo.
Est & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum,
Et sedeo, qua te suscitat Oceanus (in quatuordecim, inter equites.

Kalendis Martiis natum se, passim docet, ut IX, 53. X, 24. XII, 60. Marcellam uxorem celebrat XII, 21. 31. & hortos suos IV, 64. XII, 31. patriamque Bilbilin XII, 18. &c. undam Salonis lib. I, 49. & IV, 54.

De patria ejus exstat D. Mich. Martinez de Villar lib. de patronatu, Antiquitatibus, Regimine ac Viris illustribus Bilbilitanæ Civitatis atque Archidiaconatus, quem laudat Papebrochius Tom. I Act. Sanctor. Junii p. 108. De Martiale ipso & ejus vita videndus V. C. Jo. Massonus in vita Plinii jun. p. 112. seq. ubi docet, eum non ante adultum a. C. 101. (U. C. 854.) obiisse. Ibidem promittit ad examen revocare, quæ de ætate ejus & scriptis notavit H. Dodwellus in prælectionibus Cambdenianis ad Spartian. & in Annalibus Quinctilianeis. Temporum notationem in Martiale insigniter illustrat Guil. Loydius Epistola ad Antonium Pagium, quam hic edidit in Critica Annalium Baronii ad a. C. 88.

te geniali die scripta Martialis solemnibus flammis solitum ustulare, manibus Catulli, ut ait Famianus Strada, annuum sacrificium.

Forma Epigrammatum Martialis differt a Catulliana in hoc, quod ille acumina & lusus magis captat, eaque fere in versu ultimo habet: cum Catullianorum festivitas sit tracta per totum epigramma: de quo late & eleganter disputantem legant, qui volent, Fr. Vavassorem in elegantissimo & eruditissimo Libro de Epigrammate. Ceterum ejus ratio magis placuit plerisque: quia in ea forma facilius & magis sentitur acumen ab unoquoque, quam in illo; sicut omnino naturalis & simplex pulchritudo non ita sentitur & placet vulgo, quam quaesita.

EPIGRAMMATA.

Exstant ejus *Epigrammatum libri XIV*, quorum penultimo *Xeniorum*, ultimo *Apophoreton* [1] titulum ipse auctor inscripsit. Quo nomine appellantur munuscula, quae in Saturnalibus, & aliis festis ac solemnibus conviviis domum deportanda convivae accipiebant. Vide, quae viri docti ad Suetonii August. cap. 75. & Petronium Petri Burmanni p. 277. Thomasinum de donariis veterum cap. 17. Tom. 12. thesauri Antiquitatt. Rom. p. 818. Rosweidum ad S. Paulini Epist. 1. p. 747. &

1. Apophoreta Martialis simili distichorum libello imitatus est vir summus Hugo Grotius p. 356 seq. poem. Martiali praeiverat Graecus Grammaticus *Philetas*, cujus ἑρμηνεία, simile fuit opus versibus scriptum, quo voces interpretatus fuerat. Vide Casaubonum ad Strabonis III. p. 79.

Benedictinorum notas ad S. Ambrosii exhortationem virginitatis, T. 2. p. 277. Qui vero Epigrammatum libris præmittitur *liber Spectaculorum*, eruditis non improbabili conjectura videtur esse collectio carminum, non ab uno Martiale, sed a variis poetis conscriptorum in spectacula fratrum Titi ac Domitiani, edita forte a Martiale, qui insertis propriis quibusdam epigrammatis illam συναγωγὴν locupletavit. Librum IX & X de industria contractiores fecisse se testatur XII, 5.

SUPPOSITA Martiali.

Epigrammata quædam Martiali perperam tributa, & ab Hadriano Junio inserta, P. Scriverius rejecit ab calcem suæ editionis. Scriverium secuti plures, ut Schrevelius in edit. Amstelod. 1644. 12, in qua *Jo. Frid. Gronovii* notæ in loca quædam etiam occurrunt. Tamen in illis, a Scriverio rejectis, nonnulla Martiale haud indigna esse judicant Nic. Antonius Bibl. veteris Hispanæ T. 1. p. 67. & Gotth. Ephr. Lessingius in Opusc. Miscell. (Vermischte Schriften) T. I. p. 230 sqq. Berol. 1771. Adscribam & hæc ex Christiani Daumii viri doctissimi notis ad Catonis disticha p. 140. *Martialis nomine* ὑποβολιμαῖος *scriptor laudatur Hieronymo Paduano libro* undique suscepto c. 6. Alterius censor, & esto tuus. *Nisi forte Gofridus Wintoniensis est, qui vixit a. 1107, & teste Baleo centur. 2. c. 59. f. 163, & ex eo, Joanne Pitseo p. 192. 193. scripsit epi-*

grammata Satirica, quorum initium: Undique ſuſceptum qui miſcuit &c. Epigramma, quod e priſco lapide inter inſcriptiones veteres exhibet Gruterus p. DCLV, 3. Barthius V, 13. Adverſar. Martiali tribuit.

INDEX EDITIONUM M. VAL. MARTIALIS

FABRICIANO AUCTIOR ET IN V ÆTATES DIGESTUS.

ÆTAS I *AUTOGRAPHARIA* 1470--1501.

Orta a duabus principibus, altera *Veneta*, Georgio *Merula* correctore, altera *Ferrarienſi*, a quibus proxima eſt *Romana* I. Tum ſtatim acceſſere commentatores, Dom. *Calderinus* ab an. 1474, Georgius *Merula* ab an. 1482, quorum commentarii fere omnes dein edd. obſident: Petrus *Marſus* ab an. 1492, & Nic. *Perottus*, qui Spectaculorum librum eumque primum latis diſputationibus illuſtratum edidit ab an. certe 1496, ſæpius dein repetitum.

Princeps I Veneta, fol. ſine nota anni, per Vindelinum Spirenſem, circa an. 1470 facta, *Georgio Alexandrino* correctore, cum epigrammate, cujus primus verſus ſyllaba prima abundat ſive procephalus eſt. *Raphael Zovenzonius Iſter Vindelino Spirenſi ob ejus incredibilem imprimendi ſolertiam D. D.*

Conſummatiſſimus ille Martialis
Impreſſus digitis Vindelianis
Hic eſt: hic lepidus facetiarum
Princeps & ſalis Attici Latinique.

Hunc, hunc lector emas, tibi futurum
Praeclarum comitem domi forisque
Istri consilio tui Poetae.

cf. Lengnich Beytræge part. II. pag. 122, & Maittarii Annal. typogr. To. I. pag. 291.

1471 *Ferrariæ*, 4. M. Val. Martialis epigrammata. In fine: *Hic terminatur totum opus Martialis Valerii, quod continetur in quatuordecim libris partialibus, impressum Ferrariæ, die secunda Julii, M. LXXI* (centenariis omissis) Hæc editio non est repetitio præcedentis, sed ex alio libro, eoque valde diverso ducta, carens libro de spectaculis. *Andreas Gallus*, ante quem nemo Ferrariæ artem typogr. exercuit, hujus edit. impressor habetur. vid. Maittar. Annal. typogr. T. I. p. 307.

1473 *Romana* I, fol. — Hanc Scriverius in cœlum laudibus tollit.

1474 *Romana* II, fol. per Jo. *Gensberg*. Prima hæc fuit recensio justa, quæ cum *Domitii Calderini*, quinque MSS. Codd. usi, commentariis ad Laurentium Medicem prodiit Romæ, nec Venetiis, ut quidam putant. cf. Lengnich Beytr. part. II. p. 122.

——— *Venet.* fol. Domitii *Calderini* Commentarius in Martialem, Venetiis, ap. *Jacobum* de *Rubeis*. Catal. Bibl. Hasæi Prof. Bremensis Cl. IV. crit. p. 503 n. 85.

——— *Veneta* II, fol. f. 4 mai. *M. V. Martialis Epigrammatum opus cum commentario integro Domit. Calderini & defensione ejus. Venetiis, per Joh. de Colonia.* Sic legitur tit. in Cat. Bibl. Hasæi Class. IV, inter libros quartæ formæ p. 523 n. 35. & cf. Lengnichii Beytr. P. II, p. 122. huic igitur editioni jam subjuncta est defensio adversus Nic. Perottum.

1475 *Veneta* III, fol. per. Jo. de *Colonia*. vid. Lengnich l. c.

1478 *Mediolan.* I, fol. per *Phil.* de *Lavagnia*.

1480 *Veneta* IV, fol. c. Dom. Cald. def.

1482 *Veneta* V, fol. In hac *Georgii Merulæ* commentarii Domitianis adjuncti sunt.

1483 *Mediolan.* II, fol. per *Baptistam de Tortis*.

1491 *Mediolan.* III, fol. per *Phil. Pincium* de Canato.

1492 *Veneta* VI, fol. ap. *Bonetum Locatellum* cum commentariis *Petri Marsi.*

1493 *Veneta* VII, fol. Martialis cum duobus commentis (Domitii *Calderini* scil. & Georgii *Merulæ*) In fine: *Hoc per Bartholomeum de Zanis de Portesio Venetiis impressum opus feliciter explicit. M. CCCC. XCIII. Die XIII Novembris.* Perrara hæc edit. litteris impressa est quadratis pernitidis, Maittario autem (ut videtur) ignota. vid. Mait. Indic. s. Annal. T. V part. II. pag. 56 & 536. Hanc notitiam debemus viro perill. *Heideggero*, Tribuno Reip. Turicensis, in cujus Bibliotheca hæc ed. servatur.

1495 *Veneta* VIII, fol. cum Merulæ & Calderini commentariis.

1496 *Venet.* fol. Nic. *Perotti* Cornucopiæ per *Joannem* de *Tridino* alias *Tacuinum* (cf. quæ ad edd. seqq. an. 1499, 1501 de hoc libro dicuntur) Exstabat quondam inter libros Joach. Chph. *Nemeiz*, Consil. aul. Bipont. venales Argentor. 1745.

1498 *Veneta* IX, fol. c. Merulæ & Calderini commentariis.

1499 *Venet.* fol. Nic. *Perotti* Cornucopiæ in Ædibus *Aldi* mense Julio MID. cf. cat. Bibl. C. G. Schwarzii, Prof. Altorf. P. I, p. 146 inter Aldinas fol.

1501 *Lugd.* fol. Nic. *Perotti* Cornucopiæ seu Commentariorum L. L. una cum commentariis s. expositionibus ipsius Nicolai in C. Plinii Sec. procemium summa diligentia emendatum *Lugduni* impressum per Jac. *Mailleti*, anno Gratiæ M. quingentesimo primo, die vero secunda mensis Junii. Sic legitur inter Incunab. typogr. Bibl. Uffenbach. T. II. App. II, p. 75.

—— *Venet.* fol. *Nicolai Perotti* Cornucopiæ: sive commentariorum linguæ latinæ ad illustriss. Principem Federicum Urbini Ducem: & ecclesiastici exercitus Imperatorem invictiss. liber primus: de Amphitheatro Epigramma primum. In fine: *impressum Venetiis per Joannem de Tridino, alias Tacuinum anno domini* 1501 *die XXVIII Maji Regnante inclyto duce*

Aug. Bar. invicto principe. Laus Deo. cum gratia & privilegio per decem annos. -- Nicol. Perottus, Archiepisc. Sipontiuus libr. spectaculorum prolixis comment. illustravit, qui saepius editi sunt sub invidiosa inscriptione Cornucopiae Venet. ap. Aldum 1513, fol. Tusculani 1522, 4. & Basileae 1526 fol. & 1527 ap. Aldum. — Non autem ille tantum Martialis verba interpretatus est, sed de verbis singulis latas disputationes dedit, quales v. c. apud Eustathium in Homerum reperimus.

ÆTAS II 1501—1566.

quamvis nullius certae recensionis significationem habeat, ornamenta tamen accepit ab *Aldinis*, quarum princeps est an. 1501, *Juntina* 1512, Parisinis *Colinaei*, quarum I prodiit an. 1528, & Gryphianis ab an. 1535. Commentator novus ad priores accessit Jac. *Micyllus* an. 1536. Verum etiam Martialis castus s. potius castratus prodire coepit, cura Franc. *Sylvii* ab an. 1514, Conr. *Gesneri* ab an. 1544.

1501 *Aldina* I, 8. Martialis – In fine: *Venetiis in aedibus Aldi, mense Decembri* 1501. Edit. perrara prae ceteris Aldinis. vid. Aldinas in C. G. Schwarzii Bibl. Altorf. Baueri Bibl. libr. rar. univers. & Engel. Bibl. selectiss. Possidet eam quoque perill. Heideggerus Turici, habuitque Hemmo Arnold Werumaeus Ictus Groening. teste Catal. 1783. p. 74.

1503 *Veneta* X, fol. Martialis cum duobus (*Calderini* & *Merulae*) commentis. In fine: *Impressit volumen hoc Jacobus Pentius de Leuco Impressorum omnium accuratissimus. M. D. III. Die* 23 *Decembris: Anno Leonardi Lauretani S. Principis altero.* Edit. pernitida, Maittario ignota, servatur in Bibl. perill. Heideggeri.

1508 *Erffurdiae.* 4 min. *M. Val. Marcialis urbanis. Poete Xenia & Apophoreta. – Ad candidum lectorem hexastychon M. Joannis M. Herbipolitani:*

Qui didicit vitam graveolenti ducere porro:
Atque sedare sitis flumine doctus onus
Hinc procul abscedat: namque hic sybaritica mensa
Instruitur: crapulam nostra talia docet.
Pone modum sophie puer: & jucunda popine
Muria condiscas: non nocitura seni.
Vale & salve.

In fine legitur: *M. Val. Marcialis poete Xenia & Apophoreta impressa* Erffurdie *per Johannem* Knapp. *Anno domini M. D. VIII. die vero vicesima nona mensis Octobris.* Notitiam hujus edit. elegantius impressæ benevole nobiscum communicavit vir. clar. Aug. Christ. *Borheck*, Rector Bielefeld.

1510 *Aldina* II, 8. in ædib. Aldi.

——— *Veneta* XI, fol. cum *Merulæ* & *Calderini* commentariis.

1512 *Juntina*, 8. Florent. ap. Phil. Juntam. quam nullibi invenimus, nisi in Cat. Bibl. selectissimæ Hemm. Arn. Werumæi Icti. Groning. p. 54, n. 979.

1514 *Veneta* XII, fol. M. Val. Martialis epigrammata cum *Calderini* commentariis ac figg. — Ex Catal. Bibl. S. J. Lovan.

——— *Paris.* I, *Sylvii.* M. Val. Martialis epigrammatum lectoris castimonia dignorum liber, ubi omnia Veneris illius despuendæ quasi irritamenta, quibus passim sordidatus lectorum mores corrugabat, accurata *Francisci Sylvii* Ambianatis diligentia deletili spongia detersa sunt & eluta. — Hic *Sylvius* primus fuit, qui ex Martiale loca nupta resecuit. Gesnerus hunc secutus est.

1515 *Argentor.* I, 4. M. Val. Martialis epigrammata, cum interpretamento dictionum grecanicarum, quæ passim in toto opere continentur *Othmari Nachtgall* Argentini. &c. In fine: *M. Val. Martialis finit. Impressus Argentinæ anno Domini M.D.XV. XXVIII die mensis Augusti, in ædibus Joannis Knoblouch Chalcographi.* Edit. hæc rarior est penes perill. Heideggerum Turici.

1517 *Aldina* III, 8. Martialis — In fine: *Venetiis, in ædibus Aldi & Andreæ Soceri mense Decembri* 1517. Edit. perrara Maittario ignota, memoratur in Cat. Bibl. Schwarz. Altorf. P. I, n. 2804.

1522 *Lugd.* 8.

1528 *Parif.* II, Colinæi I, 8. ap. Sim. *Colinæum.* Edit. rara & nitida.

1530 *Antv.* 8. ex Catal. Bibl. S. J. Lovan. p. 399.

1535 *Gryphiana* I, Lugd. 8. ap. Seb. Gryphium.

——*Parif.* III, Sylvii II, 4. M. Val. Martialis epigrammaton lectoris castimonia dignorum liber, ubi omnia Veneris illius despuendæ quali irritamenta, quibus passim sordidatus lectorum nares corrugabat, accurata *Francisci Sylvii* Ambianatis diligentia deletili spongia detersa sunt & eluta. Parisiis, Jac. Kerver.

1536 *Basil.* Micylli I, 8. M. Val. Martialis epigrammata cum scholiis Jac. *Micylli*, ap. Jo. Hervagium.

——*Parif.* IV, 8. M. Val. Martialis epigrammata. Ex Catal. Bibl. S. J. Ipræ. p. 71.

1538 *Basil.* II, 8. ap. Henr. Petri.

1539 *Parif.* 8.

1540 *Parif.* V, 16. Martialis — ap. Sim. *Colinæum.* Vid. Baueri Bibl. libr. rar. univers. & Engelii Bibl. selectiss. Est penes perill. Heideggerum Tiguri.

1542 *Venet.* fol. cum interpr. Dom. Calderini & Ge. Merulæ. cf. Crenius Animadv. philol. Part. III. p. 17.

1544 *Parif.* VI, 16. ap. Sim. *Colinæum.*

——*Turici.* 8. M. Val. Martialis Poetæ facetissimi epigrammata ad linguæ Latinæ copiam & varias rerum nomenclaturas utilissima, recens ab omni verborum obscœnitate in adolescentium præcipue scholarumque usum expurgata, & in locos circiter LXXX digesta, ac plerisque in locis emendata per Conradum *Gesnerum*, Medicum & naturalis philosophiæ in Tigurino Collegio professorem. His accesserunt dialogi tres, in quibus ratio hujus instituti redditur, & multa de puerilibus studiis egregie commemorantur. *Jacobi Micylli* Argentoratensis in M. Val. Martialis epigrammata annotationes. Tiguri, excu-

debat *Froschoverus* an. MDXLIV. Edit. rar. vid. Bauer. & Engel. ubi legendum 1544 ex Cat. Bibl. Bunav. & Schwarz. P. I, n. 2203. Est penes perill. Heideggerum Turici.

1546 *Gryphiana* II, 8. Lugd. ap. Seb. Gryphium.

——*Basil.* 12. M. Val. Martialis Epigrammaton libri XIV, summa diligentia castigati, per Nic. Brylingerum.

1550 *Gryphiana* III, 16. Lugd. ap. Seb. Gr.

1554 *Paris.* VII, Vascosani 4. ap. Vascosan. Martialis castus, ab omni obscœnitate repurgatus. Edit. rar. & nitida.

1559 *Basil.* III, 8. ap. Hervag. c. n. Micylli.

——*Gryphiana* IV, 12. Lugduni, ap. Seb. Gryphium. Engel. Bibl. selectiss.

1560 *Lugd.* 12. ap. Vincentium. e castigatione Jo. *Boulierii* ad fidem vetustissimorum librorum, ut est in titulo, cum notulis in margine.

1563 *Basil.* IV, 12. per Nicol. Brylingerum.

ÆTAS III. *JUNIO-GRUTERIANA*
1566—1618

Inchoata ab Adr. *Junio*, cujus recensio statim a Plantino & Ant. Gryphio recepta fuit, an. 1596 a Theod. *Pulmanno*, cujus & Chph. Coleri notæ Junianis junctæ cum Indice a Jos. Langio docte confecto edit. Argentoratensem an. 1595 ornarunt; perfecta tandem Jani *Gruteri* curis ab an. 1596. Martialis refecti curatores novi exstitere Edmundus *Augerius* an. 1568 Plantino inserviens, & Andr. *Frusius* Gallus an. 1588. Interea quoque commentatorum numerum auxerat Theod. *Marcilius* & Laur. *Ramiresius* de Prado. cet. Variorum has curas plerasque cum novis Desid. *Heraldi* & Nic. *Rigaltii* conjunxerunt Parisina Morelli an. 1601, & illa 1617. Superavit mox omnium interpretum caras egregia doctrina Matth. *Raderi*, qui Martialem castigatum illustravit an. 1602. Sed & juventuti consuluit Th. *Farnabius* cum notis superiorum excerpendis, tum

textu ex MSS. corrigendo. Metaphrasin epigrammatum græcam scripsit Jos. *Scaliger*, editam primum 1607.

1566 *Plantiniana* I, *Junii*. Antv. 8. ex Plantini officina, ex recensione Adr. *Junii*, qui quædam Martialis antea inedita e Mf. Codice vulgavit lib. V animadverf. cap. 17.

1567 *Gryphiana* V, 12. Lugd. ap. Anton. Gryphium. M. Val. Martialis epigrammata libri XIV, ex fide vetustissimorum exemplarium, quanta fieri potuit cura vigilantiaque nunc recens emendati : una cum annotationibus aliquot virorum doctorum perquam utilibus.

1568 *Plantiniana* II, *Augerii*, Antv. 8. ap. Plantin. M. V. Martialis epigrammata ab omni rerum obscœnitate vindicata, opera Edmundi *Augerii* (Jesuitæ.)

——— *Plantiniana*, nescio an eadem cum priori Antv. 8. M. Val. Martialis epigrammaton libri XII, Xeniorum lib. I. Apophoretorum lib. I. ap. Plantin. Ex Catal. Bibl. S. J. Lovan.

1570 *Dilingæ*. 8.

1579 *Plantiniana* III, Antv. 12. ex recensione Adr. *Junii*. ex offic. Plantin. quam ed. dein Jos. Langius in indice componendo secutus est. Collata quoque cum insigni MS. & cum Aldina I, fuit in Bibl. Fabriciana.

1584 *Gryphiana* VI, 12, cum scholiis variorum, inprimis Hadr. *Junii*. Lugd. ap. Anton. Gryphium.

——— *Paris*. VIII, *Marcilii*. 8. cum Theod. *Marcilii* notis, quas autem notas perstringit Scaliger Epist. LXIII & LXVI. Idem, notante Nic. Antonio Bibl. Hisp. Marcilius est, qui sub *Claudii Musamberti* nomine commonitoria ad *Ramiresii* quatuor libros hypomnematum in Martialem edidit, quæ viderunt lucem Paris. 1607. 8. Sed Musambertus iste juvenem esse se innuit, Marcilius autem jam hoc a. 1584 commentarios in Martialem ediderat.

1587 *Plantiniana* IV, Antverp. 4. (f. prima repetita) opera Edm. *Augerii*.

1588 *Colon*. 8. M. Val. Martialis epigrammata ab omni

obſcœnitate vindicata per Andr. *Fruſium.* ex Catal. Zech. p. 60.

1593 *Plantiniana* V, 16. M. Val. Martialis epigr. libb. XII, Xeniorum liber I, & Apophoretorum liber I. Lugd. Bat. ex off. Plant. ex Cat. Bibl. Ludewig. n. 12842.

1595 *Argentorati* II, *Pulmanniana.* 12. M. Val. Martialis Epigrammaton libri XV, hoc eſt, Spectaculorum liber I. Epigrammatum variorum libri XII, Xeniorum liber I, Apophoretorum liber I. Poſt *Hadr. Junii* emendationem recogniti: & lectionis varietate doctiſſimorumque virorum obſervationibus illuſtrati. Adjecto novo rerum ac verborum ſingulorum indice abſolutiſſimo, ſtudio & opera *Joſephi Langii Cæſaremontani*, Argentinæ. Ære Lazari Zetzneri. Anno MDXCV.

1596 *Gruteriana* I, *Francof.* 12. ex Jani *Gruteri* jam accuratiori ad Mſſ. Palatinos & edd. vett. recenſione. Quæ editio cum Mſ. Viennenſi ab eodem Grutero collata ſervatur in Bibl. Leidenſi, in qua etiam obviæ præter plures Mſſ. Martialis Codices, aliæ editiones hujus ſcriptoris cum caſtigationibus Mſſ. doctorum virorum, Iſ. Voſſii, Franciſci Junii &c.

1597 *Veronæ*, 16. Epigrammata expurgata, Juſti *Lipſii* aliorumque annotationibus illuſtrata. ex Bibl. Thuani.

1599 *Ingolſt.* 8. M. Val. Martialis epigrammata. ex Catal. Bibl. Morgenbeſſerianæ part. II. p. 109.

1600 *Pariſ.* 4. Deſiderii *Heraldi* in libros XII Epigr.

1601 *Pariſ.* IX, *Morelli.* 4 m. ap. Morellum. Epigrammatum libri XIV, cum Comment. D. *Calderini* & Obſſ. G. *Merulæ.* Ejuſd. Martialis Epigrammata ſelecta græce expreſſa a *Morello* cum notis. Item *Marcilii* comment. auctus ad Amphitheatrum. Deſid. *Heraldi* adnott. & Nic. *Rigaltii*, it. ſcholia Adr. *Junii*, *Pulmanni* & *Coleri.* Sic in Bibl. Haſæanæ Cat. cl. IV, p. 527 n. 61.

1602 *Gruteri* II, *Francof.* 12. repet. præcedentis a. 1596.

——*Raderi* I, *Ingolſt.* fol. M. Val. Martialis Epigrammat. libri omnes novis commentariis, multa cura ſtudioque confectis &c. Rerumque & verborum, lem-

matum item, & communium locorum variis & copiosis Indicibus aucti a Matthæo *Radero* &c. cum gratia & privilegio Cæsareæ Majestatis. Ingolstadii. Ex typographia Adami Sartorii. An. Domini MDCII. Ita eam nobis descripsit perillustris possessor Heideggerus, Tribunus Reipubl. Turicensis. De prima Raderi edit. sic Joseph. Scaliger Epist. 159 ad M. Velserum: *Valde laudo operam Raderi vestri in Martialem. Itaque me auctore multi emerunt librum illum, ut ego pretium illius excandescerim. Laudo, inquam, eruditionem hominis & candorem Germanicum, qui sine ulla rubigine & maledicentia tam bene de bono scriptore meritus sit.* Confer Velseri Epist. 21. Commentarius Raderi, ait Ernesti, omnium est optimus, plenusque egregia doctrina, quem legisse neminem pœnituerit.

1603 *Lugd.* 8. Ex Catal. Bibl. S. J. Lovan. p. 339.

——— *Aureliæ Allobr.* (Genevæ) 4. in Corpore poet. lat. exc. Sam. Crispinus. (ed. I.)

1604 *Antv.* 8. ex recensione Matth. *Raderi*. Ex Cat. Bibl. S. J. Lovan. p. 339.

1607 *Paris.* 8. M. Val. Martialis Epigrammatum Metaphrasis græca a Josepho *Scaligero* composita, cum If. *Casauboni* præfat.

——— *Paris.* 4. ap. Sonnium. c. Comm. Varr. & Indice Jos. Langii. Sic in Cat. Bibl. Thuan.

——— *Paris.* 4. M. Val. Martialis Epigrammata libb. XV, Laur. *Ramiresii de Prado* commentariis illustrati: cum Jos. *Langii* Indice omnium verborum. Vid. Cat. Bibl. Ludewig. n. 12637.

1608 *Romæ* 8. ex recensione Andreæ *Frusii* Galli.

1611 *Raderi* II. Ingolst. fol.

——— *Genevæ*, 4. in corp. poet. Latin. ed. II.

1612 *Goslar.* 12.

1613 *Colon.* 8.

1615 *Farnabii* I, Lond. 8. c. n. Thom. *Farnabii*, qui aliquot MSS. usus est ad textum corrigendum & superiorum optimorum notis.

1617 *Lutet. Paris.* fol. M. Val. Martialis Epigrammatum libri XV, cum variorum doctorum commentariis,

notis, observationibus, emendationibus & paraphrasibus, unum in corpus magno studio conjectis. Cum indice omnium verborum Josephi *Langii* Cæsari-Mont. (sed absque ejus præf. & dedic. quam habet ed. Argent. 1595.) & aliis indicibus locupletissimis. Lutetiæ Parisiorum, apud Michaelem *Sonnium*, via Jacobæa sub scuto Basiliensi. Ex regis privilegio. Præcipua hæc editio instructa est commentariis virorum doctorum notisque Domitii *Calderini*, Georgii *Merulæ* Alexandrini, Theodori *Pulmanni*, Hadr. *Junii*, Nicolai *Rigaltii*, Christophori *Coleri*, Steph. *Claverii*, Fed. *Morelli*, & *Ramiresii de Prado* in librum Spectaculorum & quatuor primos Epigrammatum libros, atque adversus hunc commonitoriis Claudii *Musamberti*: Theodori item *Marcilii* in librum Spectaculorum, & in libros XII Epigramm. Desiderii *Heraldi*. Occurrit quoque in hac edit. *Metaphrasis Græca* selectorum Martialis Epigrammatum composita a Josepho *Scaligero*.

——— *Lugduni*, 4. in choro poetarum lustrato & illustrato ab Alex. *Ficheto*. Expuncti vero sunt versus obscœni.

f. a. *Francof.* 8. e recens. Jani *Gruteri*.

1618 *Lugd.* 12. ex Andreæ Frusii Galli recensione.

——— *Rothomagi*. 12. opera & studio Andr. Frusii S. J. 12.

ÆTAS IV. *RADERO-SCRIVERIANA*

1619—1713.

a Petri *Scriverii* Batavi recensione, primum an. 1619 edita, ad criticam rationem exactior est. Sed una cum illo tamen regnarunt *Raderiana* recensio, quæ cum commentario etiam curis tertiis meliori an. 1627 Moguntiæ prodiit, & illa Th. *Farnabii*, quam posteriorem sibi excolendam sumsit Corn. *Schrevelius*, ab an. 1656. In usum Delfini quidem Vincentius *Collessus* Martialem castratum illustravit an. 1680, sed & idem nescio an nocentius omnem obscœnitatem ad calcem libri congessit. Inter Collessii asseclas præstat editio Amstelæd. Lud. Smids an. 1701.

1619 *Scriverii* I, Lugd. Bat. 16. f. 12. M. Val. Martialis nova editio; cum Petri *Scriverii* animadverſionibus: accedunt Jani *Gruteri* notæ: Joſephi *Scaligeri* diatribe critica ad libellum de ſpectaculis in T. Marcilium; Joannis *Brodæi* (ex libro X Miſcell.) Hadr. *Turnebi* notæ in Epigrammata: Angeli *Politiani*, Juſti *Lipſii*, Jani *Rutgerſii* & Iſaaci *Pontani* notæ ad quædam loca. Lugd. Bat. ap. Jo. Maire. Vid. Cat. *de la Bibl. du Roi*, *Bell. Lettres*, T. I. 321.

1620 *Luxemburgi*, 12. cura M. *Raderi* S. J.

1621 *Scriverii* II, Amſt. 12. M. Val. Martialis Epigrammata. ex emend. P. *Scriverii*. Ex Cat. Morgenbeſſ. part. II. p. 146. & Bibl. Thuan. T. II, p. 280. & Bibl. Haſæi p. 639. n. 35.

1623 *Duaci*. 8. M. V. Martialis Epigrammata. vid. Cat. Bibl. S. J.

——— *Farnabii* II, *Genevæ*. 12. c. n. Th. *Farnabii*.

1624 *Colon. Agrip.* 12. ex *Raderi* recenſione, ſine notis, obſcœnis reſciſſis.

——— *Farnabii* III, *Sedan*. 8. M. V. Martialis Epigrammatum libri, animadverſi, emendati & commentariolis explicati. c. n. Thom. *Farnabii*.

1625 *Farnabii* IV, *Francof.* 12. M. V. Martialis cum commentar. Th. *Farnabii*. Ex Schmidii Cat. Lat. p. 82.

1626 *Dillingæ*, 12. ex recenſione *Raderi*, obſcœnis reſciſſis, ſine notis.

1627 *Mogunt.* fol. Matthæi *Raderi* de Societate Jeſu, ad M. Val. Martialis Epigrammaton libros omnes, plenis commentariis novo ſtudio confectis, explicatos, emendatos, illuſtratos, rerumque & verborum, lemmatum item, & omnium locorum variis & copioſis indicibus auctos, curæ tertiæ, plurimis locis meliores. Moguntiæ, ſumtibus Joannis *Kinckii*, Bibliop. Colon. Excudebat Hermannus *Mereſius*. An. M. DC. XXVII, cum auctoritate Superiorum & privilegio S. Cæſ. Majeſt. Editio hæc eſt penes nos ipſos.

——— *Genevæ* 4. in Corp. poet. Lat. ed. III.

1628 *Colon. Agrip.* fol. Matth. *Raderi* Analecta tertiis commentariorum curis, ad Martialem jam editis addenda. ap. Jo. Kinckium, ad interſigne Monocerotis.

——12. opera Andr. *Frusii.*

1629 *Scriverii* III, *Amstel.* 16. ap. Guil. Jansson. ex Museo P. *Scriverii.*

1630 *Antverp.* 24 m.

1643 *Paris.* fol. c. interpr. & not.

1644 *Farnabii* V, *Amstel.* ap. Blaeu. 12. c. n. Th. *Farnabii.*

1645 *Farnabii* VI, *Amstel.* 12. c. n. Thom. *Farnabii.*

1650 *Scriverii* IV, *Amstel.* 12. ap. Lud. Elzev. Repet. ed. Scriverianæ a. 1619. Lugd. B.

1654 *Farnabii* VII, *Amstel.* 12. c. n. Thom. *Farnabii.*

1656 *Farnabio-Schreveliana* I, Lugd. Bat. 8. c. n. *Farnabii*, additis selectis aliis, cura Corn. *Schrevelii.*

1657 *Venet.* 4. M. Val. Martialis Epigrammatum medicæ aut philosophicæ considerationis enarratio: sive de medica Martialis tractatione commentarius Cæs. *Zarotti.* Venetiis ap. Baba. 1657. vid. Cat. *de la Bibl. du Roi Bell. Lett.* T. I. p. 321.

1661 *Farnabio-Schreveliana* II, Lugd. Bat. 8. ap. Franciscum *Hackium.* M. Val. Martialis Epigrammata cum notis Tho. *Farnabii*, & variorum, genuinoque indice tum rerum tum auctorum. Accurante Corn. *Schrevelio.* Etiam Jo. Frid. Gronovii notas alibi non inveniendas hæc editio habet.

1670 *Farnabio-Schreveliana* III, *Lugd. Bat.* 8. ex offic. Hackiana. Repet. edit. a. 1661.

——*Farnabii* VIII, *Amstel.* 12. ex offic. Janssonio Waesbergiana. c. n. Thom. *Farnabii.*

1673 Eadem, ibid. 12.

1680 *Tolosæ.* 8. Petrus *Rondellus* libros quinque Epigrammatum e Martiale selectorum cum notis suis vulgavit.

——*Paris.* 4. ap. Antonium Cellier, via Citharæa. M. Val. Martialis Epigrammatum libros XV interpretatione & notis illustravit Vincentius *Collesso* J. C. Jussu Christianissimi Regis ad usum Serenissimi Delphini. Editio mutilata, sed (nescimus in quem usum) Epigrammata obscœna in calce adjecta sunt.

1701 *Lond.* 8. Repet. edit. Collessii a. 1680.

——*Amstel.* 8. ap. G. Gallet præf. typogr. Huguetanorum. M. Val. Martialis Epigrammata paraphrasi &

notis variorum selectissimis, ad usum Ser. Delphini interpretatus est Vincentius *Collesso*. Numismatibus, historias atque ritus illustrantibus, exornavit Lud. *Smids*. - Et huic editioni in calce obscœna subjiciuntur.

1704 *Farnabii* IX, *Amst.* 12. c. n. Th. *Farnabii.*

ÆTAS V. 1713—1782.

quam a quarta distinguimus, ne hæc longior videatur, & quod novi curatores qualecunque nomen suum præponere maluerunt suis edd. quam sibi ab aliquo antiquiori conciliare auctoritatem; neque tamen sic melius de auctore promeriti videntur. In his numerandi sunt Mich. *Maittaire*, Londinensis, & Abr. *le Mascrier*, Parisinæ curatores.

1713 *Londini*, fol. in Corp. poet. Lat. *Maittariano*, vol. II, p. 1118–1246.

1716 *Lond.* 12. ex offic. J. Thonson & J. Watts. M. V. Martialis Epigrammata, ex recensione Mich. *Maittarii*. Edit. nitida.

1729 *Aug. Vind.* 12. M. Val. Martialis Epigr. Libb. XII, Xeniorum L. I, Apophor. L. I.

——*Ingolst.* c. n. Juvencii. 8.

1743 *Lugd. B.* c. n. *Farnabii.* 12.

1744 *Lugd. B.* 12. Eadem. rep.

1746 *Ant. de Rooy* Conjecturæ crit. in poetas vet. & *Martialem*. Traj. ad Rh. 8.

1754 *Paris.* 12 mai. Voll. II. M. V. Martialis Epigrammatum libri; ad optimos codices recensiti & castigati, editore Abr. *le Mascrier.* Paris. apud Carol. Robustel & Natalem le Loup, ad ripam Augustinianorum, typis vero *Coustelierii.* Vid. *Diction. Hist. portatif.* T. III. Caen. 1779. 8.

——*Paris.* 12. Voll. II, typis Josephi *Barbou*, c. figg.

1782 *Manhemii*, cura & sumtibus Societatis literatæ. 8. quæ sequitur edit. Parisinam ap. *Barbou*, & Martialem non resectum exhibet.

Nos textum Scriverii, a Schrevelio recognitum, recepimus, denuo collatum a nobis cum Raderiano & Farnabiano. Inter varias variorum auctorum vitas Martialis, cum potior nobis visa esset illa Matth. Raderi, ex ipso Martiale concinnata: priori eam volumini præmisimus. Secundo volumini adjecimus, eundem Schrevelium secuti, Appendicem Epigrammatum Martiali sive vere sive perperam suppositorum, (cf. cl. G. E. Lessingii Vermischte Schriften Berlin. 1771. T. I. de Martiale §. 4.) uno Epigrammate, nobis X, auctiorem; quod ex Codice Salmasii, qui nunc exstat in bibliotheca regia Parisina, a Gudio descriptum primus in lucem protulit cl. Lessingius l. c. Subjunximus tandem, quo sibi responderet utriusque voluminis nostri plagularum numerus, Diversorum poetarum in Priapum Lusus, ex novissima eorum editione, quæ prodiit an. CIↃIↃCCLXXXI, sine loci & impressoris nota. De iis videsis Notitiam literariam in Virgilii nostri Vol. II, p. 255.

VERSIONES.

Gallicam versionem Epigrammatum omnium Martialis, & prosaicam & metricam, fecit Mich. *de Marolles*, Paris. 1655. 4. utramque haud magni pretii. *Juvençii* Gallicam metaphrasin, & *Faillii* in Martialem notas memorant auctores de l'*Histoire des ouvrages des Savans* 1693. *Nov.* p. 130. *le P. Jouvenci Jesuite a publié une traduction des Epigrammes de Martial, demtis obscœnis.* id. p. 131. *M. de la Faille a publié quelques petits ouvrages, comme des notes sur Martial.*

Germanice singula Martialis Epigrammata l. verterunt, l. carmine vernaculo imitati sunt, Mart. *Opitzius*, *Wernikius*, *Trillerus*, *Tscherningius*, *Weissius*, Anonymus in Collectione carminum comicorum, lyricorum & epigrammaticorum, Francof. & Lips. 1764. *Hymmius*, *Wilkensius*, & qui omnes facile post se

relinquit cl. G. E. *Leſſingius.* cf. eorum Opp. & Collectionem præcipuorum Epigrammatum Germ. Rigæ. 1766. 8.

Hiſpanice nonnulla Martialis Epigrammata interpretatus eſt Emanuel *de Salines.* cf. Lorentii *Graciani* Arte de Ingenio.

Græcum fecit Martialem Joſ. *Scaliger* in Florilegio Martialis, edito ab Iſ. *Caſaubono* Pariſ. 1607. quo Libellus de Spectaculis, Lib. XIII & XIV ferme integri, & ex ceteris duodecim libris Epigrammatum ſatis magnus numerus comprehenditur. Quæ quidem opera Martiali locata a Scaligero, laudatur & in cœlum effertur a Caſaubono, ſed merito perſtringitur a *Monnoyo* in Menagianis T. I. p. 325-336. ed. Pariſ. Inſerta etiam reperiuntur hæc Epigrammata in majore editione Pariſina Martialis, cum aliis ejuſdem Epigrammatibus a Franc. *Morello* translatis. Nempe Morellus jam ante Scaligerum quædam Martialis Græce verterat, ſeparatim ab ipſo duabus plagulis edita circa an. 1600. Sed male omiſſa ſunt auctorum nomina in editione Pariſienſi. Pauciora Epigrammata itidem in ſermonem Græcum tranſtulerunt *Douſa* major, Eman. *Martinus*, *Menagius*, alii.

Hadriani *Beverlandi* notæ ineditæ ad Martialem & Juvenalem MSS. memorantur in Novellis Reipubl. literariæ a. 1699. T. I. p. 468. Neſcio quem Martialis interpretem ridet Barthius ad Statium T. I. p. 473. Marcilium an Scriverium? qui Scaligero in Epiſtolis dicitur Lentulus, & in quo nihil ornati, nihil culti reperiri ait Holſtenius Epiſt. ad Elmenhorſtium (poſt Gudianas) p. 920. Salmaſii & Iſaaci Voſſii editionibus fata interceſſere.

M. VAL. MARTIALIS
DE
SPECTACULIS
LIBELLUS.

M. VAL. MARTIALIS

DE

SPECTACULIS

LIBELLUS.

I. *In Amphitheatrum Cæsaris.*

Barbara Pyramidum sileat miracula Memphis;
  Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur honores;
  Dissimuletque Deum cornibus ara frequens.
Aere nec vacuo pendentia Mausolea
  Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
Omnis Cæsareo cedat labor Amphitheatro:
  Unum pro cunctis fama loquatur opus.

II. *In opera publica Cæsaris.*

Hic ubi sidereus propius videt astra colossus,
  Et crescunt media pegmata celsa via;

Invidioſa feri radiabant atria regis,
Unaque jam tota ſtabat in urbe domus.
Hic, ubi conſpicui venerabilis Amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia diffuſas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma ſibi eſt, & ſunt, te præſide, Cæſar;
Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

III. *De gentium confluxu & congratulatione.*

Quæ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara, Cæſar,
Ex qua ſpectator non ſit in urbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeïus Hæmo,
Venit & epoto Sarmata paſtus equo;
Et qui prima bibit deprenſi flumina Nili,
Et quem ſupremæ Tethyos unda ferit.
Feſtinavit Arabs, feſtinavere Sabæi;
Et Cilices nimbis hic maduere ſuis.
Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diverſa ſonat: populorum eſt vox tamen una,
Cum verus PATRIÆ diceris eſſe PATER.

IV. *Ad Cæſarem, quod expulerit delatores.*

TURBA gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes,
Tradita Gætulis; nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exſilium.
Exſulat Auſonia profugus delator ab urbe:
Impenſis vitam principis annumeres.

V. *De Paſiphaes ſpectaculo.*

JUNCTAM Paſiphaen Dictæo credite tauro.
Vidimus; accepit ſabula priſca fidem.
Nec ſe miretur, Cæſar, longæva vetuſtas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

VI. *Feminæ in Amphitheatro cum leone certamen.*

BELLIGER invictis quod Mars tibi ſævit in armis,
Non ſatis eſt, Cæſar, ſævit & ipſa Venus.
Proſtratum Nemees & vaſta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Priſca fides taceat: nam poſt tua munera, Cæſar,
Hæc jam feminea vidimus acta manu.

VII. *Pœna Laureoli.*

QUALITER in Scythica religatus rupe Prometheus
  Aſſiduam nimio pectore pavit avem :
Nuda Caledonio ſic pectora præbuit urſo,
  Non falſa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris ſtillantibus artus,
  Inque omni nuſquam corpore corpus erat.
Denique ſupplicium dederat necis ille paternæ,
  Vel domini jugulum foderat enſe nocens.
Templa vel arcano demens ſpoliaverat auro ;
  Subdiderat ſævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ ſceleratus crimina famæ,
  In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

VIII. *De Dædalo.*

DÆDALE, Lucano cum ſic lacereris ab urſo,
  Quam cuperes pennas nunc habuiſſe tuas !

IX. *De Rhinocerote.*

PRÆSTITIT exhibitus tota tibi, Cæſar, arena,
  Quæ non promiſit, prœlia rhinoceros.
O quam terribiles exarſit pronus in iras !
  Quantus erat cornu, cui pila taurus erat !

X. *De leone qui gubernatorem offendit.*

LÆSERAT ingrato leo perfidus ore magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto perſolvit crimine pœnas;
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet eſſe hominum tali ſub principe mores,
Qui jubet ingenium mitius eſſe feris?

XI. *De urſo.*

PRÆCEPS ſanguinea dum ſe rotat urſus arena,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto ceſſent venabula ferro;
Nec volet excuſſa lancea torta manu.
Deprendat vacuo venator in aere prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

XII. *De ſue quæ ex vulnere peperit.*

INTER Cæſareæ diſcrimina ſæva Dianæ
Fixiſſet gravidam cum levis haſta ſuem,
Exſiliit partus miſeræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperiſſe fuit?
Pluribus illa mori voluiſſet ſaucia telis,
Omnibus ut natis triſte pateret iter.
Quis negat eſſe ſatum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite; nata fera eſt.

XIII. *De eadem.*

Icta gravi telo, confoſſaque vulnere, mater
 Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro!
 Hanc ego Lucinæ credo fuiſſe manum.
Experta eſt numen moriens utriuſque Dianæ,
 Quaque ſoluta parens, quaque peremta fera eſt.

XIV. *De eadem.*

Sus fera jam gravior, maturi pignora ventris
 Emiſit fetum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
 O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!

XV. *De Carpophoro venatore.*

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
 Quantula Carpophori portio, fuſus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urſo,
 Primus in Arctoï qui fuit arce poli:
Stravit & ignota ſpectandum mole leonem,
 Herculeas potuit qui decuiſſe manus;
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum:
 Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

XVI. *De Hercule insidente tauro ad cœlum rapto.*

RAPTUS abit media quod ad æthera taurus arena,
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris atque Jovis confer nunc schema: juvenci
Par onus ut tulerint; altius iste tulit.

XVII. *De supplice elephante.*

QUOD pius & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modo qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro:
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

XVIII. *De tigride & leone.*

LAMBERE securi dextram consueta magistri,
Tigris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, silvis dum vixit in altis:
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

XIX. *De tauro & elephante.*

Qui modo per totam, flammis ſtimulatus, arenam
  Suſtulerat raptas taurus in aſtra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
  Dum facilem tolli ſic elephanta putat.

XX. *De pari gladiatorum.*

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum,
  Promiſit pariter Cæſar utraque manu.
Non potuit melius litem finire jocoſam.
  O dulce invicti principis ingenium!

XXI. *De Orpheo.*

Quidquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro
  Dicitur, exhibuit, Cæſar, arena tibi.
Repſerunt ſcopuli, mirandaque ſilva cucurrit,
  Quale fuiſſe nemus creditur Heſperidum.
Adfuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
  Et ſupra vatem multa pependit avis.
Ipſe ſed ingrato jacuit laceratus ab urſo.
  Hæc tamen ut res eſt facta, ita ficta alia eſt.

XXII. *De rhinocerote.*

SOLLICITANT pavidi dum rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ;
Desperabantur promissi prœlia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

XXIII. *De Carpophoro.*

DORICA quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
Illi cessit atrox bubalus atque bison.
Hunc leo cum fugeret, præceps in tela cucurrit:
I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

XXIV. *De Naumachia.*

SI quis ades longis serus spectator ab oris,
Cui lux prima sacri muneris ista fuit,
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis; hic modo terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem:
Parva mora est: dices, hic modo pontus erat.

XXV. *De Leandro.*

Quod nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda;
  Desine mirari: Cæsaris unda fuit.
Cum peteret dulces audax Leandrus amores,
  Et fessus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miser instantes affatus dicitur undas:
  Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

XXVI. *De natatoribus.*

Lusit Nereïdum docilis chorus æquore toto;
  Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit ancora curvo:
  Credidimus remum, credidimusque ratem;
Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
  Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
  Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

XXVII. *Blanditur Cæsari.*

Secula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent;
  Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
  Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuisset,
  Huic percussa foret tota Chimæra semel.

Ignipedes poſſet ſine Colchide vincere tauros:
Solvere & Heſionem ſolus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus eſt
Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

XXVIII. *De Naumachia.*

AUGUSTI laudes fuerant, committere claſſes;
Et freta navali ſollicitare tuba:
Cæſaris hæc noſtri pars eſt quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras.
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
Et domini Triton ipſe putavit equos.
Dumque parat ſævis ratibus fera prœlia Nereus;
Abnuit in liquidis ire pedeſter aquis.
Quidquid & in Circo ſpectatur, & Amphitheatro,
Dives Cæſarea præſtitit unda tibi.
Fucinus & pigri taceantur ſtagna Neronis:
Hanc norint unam ſecula Naumachiam.

XXIX. *De Priſco & Vero gladiatoribus.*

CUM traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
Eſſet & æqualis Mars utriuſque diu;
Miſſio ſæpe viris magno clamore petita eſt:
Sed Cæſar legi paruit ipſe ſuæ.
Lex erat, ad digitum poſita concurrere palma:
Quod licuit, lances, donaque ſæpe dedit.

Inventus tamen eſt finis diſcriminis æqui,
Pugn vere pares, ſuccubuere pares.
Miſit utrique rudes, & palmas Cæſar utrique:
Hoc pretium virtus ingenioſa tulit.
Contigit hoc, nullo niſi te ſub principe, Cæſar:
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

XXX. *Ad Cæſarem.*

Da veniam ſubitis: non diſplicuiſſe meretur,
Feſtinat, Cæſar, qui placuiſſe tibi.

XXXI. *Alterum.*

Cedere majori, virtutis fama ſecunda eſt.
Illa gravis palma eſt, quam minor hoſtis habet.

XXXII. *De Dama & canibus.*

Concita veloces fugeret cum dama moloſſos,
Et varia obliquas necteret arte moras;,
Cæſaris ante pedes ſupplex, ſimiliſque roganti
Conſtitit; & prædam non tetigere canes.

XXXIII. *Aliud, apud antiquum Juvenalis Scholiaſten.*

Flavia gens, quantum tibi tertius abſtulit heres!
Pæne fuit tanti, non habuiſſe duos.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATA.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER I.

EPISTOLA AD LECTOREM.

SPERO me ſecutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non poſſit, quiſquis de ſe bene ſenſerit, cum ſalva infimarum quoque perſonarum reverentia ludant; quæ adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abuſi ſint, ſed etiam magnis. At mihi fama vilius conſtet, & probetur in me noviſſimum ingenium. Abſit a jocorum noſtrorum ſimplicitate malignus interpres, nec Epigrammata mea ſcribat. Improbe facit, qui in alieno libro ingenioſus eſt. Laſcivam verborum veritatem, id eſt, Epigrammaton linguam excuſarem, ſi meum eſſet exemplum: ſic ſcribit Catullus, ſic Marſus, ſic Pedo, ſic Getulicus, ſic quicunque perlegitur. Si quis tamen tam ambitioſe triſtis eſt, ut apud illum in nulla pa-

gina Latine loqui fas sit, potest epistola, vel potius titulo contentus esse. Epigrammata illis scribuntur, qui solent spectare Florales. Non intret Cato theatrum nostrum; aut si intraverit, spectet. Videor mihi meo jure facturus, si epistolam versibus clausero.

I. *Ad Catonem.*

Nosses jocosæ dulce cum sacrum Floræ,
Festosque lusus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum, Cato severe, venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

II. *Ad Lectorem.*

Hic est quem legis, ille quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis Epigrammaton libellis:
Cui, lector studiose, quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poetæ.

III. *Ad Lectorem, ubi Libri venales.*

Qui tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
 Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
 Scrinia da magnis, me manus una capit.

Ne tamen ignores, ubi sim venalis, & erres
  Urbe vagus tota: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
  Limina post Pacis, Palladiumque forum.

IV. *Ad Librum suum.*

ARGILETANAS mavis habitare tabernas,
  Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
  Crede mihi, nimium Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi, juvenesque senesque
  Et pueri nasum Rhinocerotis habent.
Audieris cum grande sophos, dum basia captas,
  Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
  Neve notet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras:
  I, fuge; sed poteras tutior esse domi.

V. *Ad Cæsarem.*

CONTIGERIS nostros, Cæsar, si forte libellos,
  Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi;
  Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Qua Thymelen spectas, derisoremque Latinum,
  Illa fronte precor carmina nostra legas.

Innocuos censura potest permittere lusus:
Lasciva est nobis pagina, vita proba est.

VI. *Ad Marcum.*

Do tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis.
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

VII. *De leone Cæsaris.*

Ætherias aquila puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miracula? summus utrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

VIII. *Ad Maximum, de columba Stellæ.*

Stellæ delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli.
Tanto Stella meus tuo Catullo,
Quanto passere major est columba.

IX. *Deciani dogma laudat.*

Quod magni Thraseæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses;
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

X. *In Cottam.*

Bellus homo & magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

XI. *De Gemello, & Maronilla.*

Petit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra est? immo fœdius nil est.
Quid ergo in illa petitur & placet? tussit.

XII. *Ad Sextilianum potorem.*

Cum data sint equiti bis quina numismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Jam defecisset portantes calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

XIII. *De Regulo.*

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
Rura, nemusque sacrum, dilectaque jugera Musis
Signat vicina quartus ab urbe lapis.
Hic rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu quam pæne novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

XIV. *De Arria & Pæto.*

Casta suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

XV. *Ad Cæsarem.*

Delicias, Cæsar, lususque jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi;
Cum prensus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.

Unde poteſt avidus captæ leo parcere prædæ?
  Sed tamen eſſe tuus dicitur; ergo poteſt.

XVI. *Ad Julium.*

O MIHI poſt nullos, Juli, memorande ſodales;
  Si quid longa fides, caſtaque jura valent:
Bis jam pæne tibi conſul trigeſimus inſtat,
  Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene diſtuleris, videas quæ poſſe negari;
  Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Exſpectant curæque catenatique labores.
  Gaudia non remanent, ſed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque aſſere toto:
  Sæpe fluunt imo ſic quoque lapſa ſinu.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Vivam.
  Sera nimis vita eſt craſtina: vive hodie.

XVII. *Ad Avitum.*

SUNT bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
  Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

XVIII. *Ad Titum.*

COGIT me Titus actitare cauſas,
Et dicit mihi ſæpe, magna res eſt.
Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

XIX. *Ad Tuccam.*

QUID te, Tucca, juvat vetulo miſcere Falerno
In Vaticanis condita muſta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt: ſcelus eſt jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica ſæva mero.
Convivæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

XX. *Ad Æliam.*

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:
Exſpuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

XXI. *Ad Cæcilianum.*

DIC mihi, quis furor eſt? turba ſpectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

XXII. *De Porſena & Mucio Scævola.*

Cum peteret regem decepta ſatellite dextra,
   Ingeſſit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
   Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contemto Mucius igne,
   Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ:
   Si non erraſſet, fecerat illa minus.

XXIII. *De leone & lepore.*

Quid nunc ſæva fugis placidi lepus ora leonis?
   Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis iſti cervicibus ungues,
   Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.
Præda canum lepus eſt, vaſtos non implet hiatus:
   Non timeat Dacus Cæſaris arma puer.

XXIV. *Ad Cottam.*

Invitas nullum, niſi cum quo, Cotta, lavaris;
   Et dant convivam balnea ſola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocaſſes:
   Jam ſcio, me nudum diſplicuiſſe tibi.

XXV. *Ad Decianum.*

Adspicis incomtis illum, Deciane, capillis?
  Cujus & ipſe times triſte ſupercilium.
Qui loquitur Curios, aſſertoreſque Camillos,
  Nolito fronti credere, nupſit heri.

XXVI. *Ad Fauſtinum.*

Ede tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
  Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
  Nec ſileant noſtri prætereantque ſenes.
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam,
  Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Poſt te victuræ, per te quoque vivere chartæ
  Incipiant: cineri gloria ſera venit.

XXVII. *Ad Sextilianum.*

Sextiliane, bibis quantum ſubſellia quinque
  Solus: aqua toties ebrius eſſe potes.
Nec conſeſſorum vicina numiſmata tantum,
  Æra ſed a cuneis ulteriora, petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis;
  Uva nec in Tuſcis naſcitur iſta jugis:
Teſta ſed antiqui felix ſiccatur Opimi,
  Egerit & nigros Maſſica cella cados.

A caupone tibi fæx Laletana petatur,
  Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

XXVIII. *Ad Procillum.*

HESTERNA tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, poſt decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem ſtatim putaſti,
Et non ſobria verba ſubnotaſti,
Exemplo nimium periculoſo.
Μισῶ μνήμονα συμπότην, Procille.

XXIX. *De Acerra.*

HESTERNO fœtere mero qui credit Acerram,
  Fallitur: in lucem ſemper Acerra bibit.

XXX. *Ad Fidentinum.*

FAMA refert noſtros te, Fidentine, libellos
  Non aliter populo, quam recitare tuos.
Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam.
  Si dici tua vis; hæc eme, ne mea ſint.

XXXI. *De Diaulo medico.*

CHIRURGUS fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus.
Cœpit, quo poterat clinicus eſſe modo.

XXXII. *De Encolpo.*

HOS tibi, Phœbe, vovet totos a vertice crines
Encolpus, domini centurionis amor:
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili,
Quam primum longas, Phœbe, recide comas.
Dum nulla teneri ſordent lanugine vultus,
Dumque decent fuſæ lactea colla jubæ:
Utque tuis longum, dominuſque, puerque fruatur
Muneribus, tonſum fac cito, ſero virum.

XXXIII. *Ad Sabidium.*

NON amo te, Sabidi, nec poſſum dicere quare;
Hoc tantum poſſum dicere, non amo te.

XXXIV. *De Gellia.*

AMISSUM non flet, cum ſola eſt Gellia, patrem;
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrimæ.
Non dolet hic, quiſquis laudari, Gellia, quærit;
Ille dolet vere, qui ſine teſte dolet.

XXXV. *Ad Lesbiam.*

INCUSTODITIS, & apertis, Lesbia, ſemper
Liminibus peccas, nec tua furta tegis:
Et plus ſpectator, quam te delectat adulter;
Nec ſunt grata tibi gaudia, ſi qua latent.
At meretrix abigit teſtem veloque ſeraque:
Raraque Summœni fornice rima patet.
A Chione ſaltem, vel ab Helide diſce pudorem:
Abſcondunt ſpurcas hæc monumenta lupas.
Numquid dura tibi nimium cenſura videtur?
Deprendi veto te, Lesbia, non futui.

XXXVI. *Ad Cornelium.*

VERSUS ſcribere me parum ſeveros,
Nec quos prælegat in ſchola magiſter,
Corneli, quereris: ſed hi libelli,
Tanquam conjugibus ſuis mariti,
Non poſſunt ſine mentula placere.
Quid ſi me jubeas Thalaſſionem
Verbis dicere non Thalaſſionis?
Quis Floralia veſtit, & ſtolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data eſt jocoſis;
Ne poſſint, niſi pruriant, juvare.
Quare depoſita ſeveritate,
Parcas luſibus, & jocis, rogamus:

Nec caſtrare velis meos libellos.
Gallo turpius eſt nihil Priapo.

XXXVII. *Ad Lucanum, & Tullum.*

Si, Lucane, tibi, vel ſi tibi, Tulle, darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior iſſet ad umbras:
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

XXXVIII. *Ad Baſſam.*

Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro,
Baſſa: bibis vitro. carius ergo cacas.

XXXIX. *Ad Fidentinum.*

Quem recitas, meus eſt, o Fidentine, libellus:
Sed male cum recitas, incipit eſſe tuus.

XL. *Ad Decianum.*

Si quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ
Artibus, & vera ſimplicitate bonus:

Si quis erit recti custos, mirator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore Deos:
Si quis erit magnæ subnixus robore mentis,
Dispeream, si non hic Decianus erit.

XLI. *Ad Lividum.*

Qui ducis vultus, & non legis ista libenter,
Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.

XLII. *In Cæcilium.*

Urbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi. Quid ergo? verna es.
Hoc quod Transtiberinus ambulator,
Qui pallentia sulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod custos, dominusque viperarum:
Quod viles pueri salariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus poeta:
Quod de Gadibus improbus magister:
Quod bucca est vetuli loquax cinædi.
Quare desine jam tibi videri,
Quod soli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum

Poſſis vincere Sextium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum.
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Sextius ille, ſed caballus.

XLIII. *De Porcia uxore Bruti.*

Conjugis audiſſet fatum cum Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram, ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc, & ferrum, turba moleſta, nega.

XLIV. *In Mancinum.*

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et poſitum eſt nobis nil here, præter aprum:
Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pyra, quæ lenta pendent religata geniſta,
Aut imitata breves punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper; ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt; tantum ſpectavimus omnes.
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.

Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

XLV. *Ad Stellam.*

LASCIVOS leporum cursus, lususque leonum,
Quod major nobis charta, minorque gerit,
Et bis idem facimus: nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

XLVI. *De libro suo.*

EDITA ne brevibus pereat mihi charta libellis;
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

XLVII. *Ad Hedylum.*

CUM dicis propero, fac si facis, Hedyle, languet
Protinus, & cessat debilitata Venus.
Exspectare jube: velocius ibo retentus.
Hedyle, si properas, dic mihi, ne properem.

XLVIII. *De Diaulo medico.*

NUPER erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

XLIX. *De leone & lepore.*

Rictibus his tauros non eripuere magiſtri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus:
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoſte,
Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt cum currit arena,
Nec caveæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus improbe, quæris;
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

L. *Ad Licinianum, de Hiſpaniæ locis.*

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem,
Sterilemque Calvum nivibus, & fractis ſacrum
Vadaveronem montibus:
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
Molleſque Nympharum lacus;
Quibus remiſſum corpus adſtringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præſtabit illic ipſa figendas prope
Vobiſca prandenti feras.
Æſtus ſerenos aureo franges Tago,
Obſcurus umbris arborum.

Avidam rigens Dircenna placabit ſitim,
  Et Nemea, quæ vincit nives.
At cum December canus, & bruma impotens
  Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis litora,
  Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
  Mactabis, & vernos apros,
Leporemque forti callidum rumpes equo:
  Cervos relinques villico.
Vicina in ipſum ſilva deſcendet focum
  Infante cinctum ſordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
  Conviva clamatus prope.
Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga,
  Olidæque veſtes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens;
  Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus ſomnum reus:
  Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande, & inſanum ſophos:
  Miſerere tu felicium;
Veroque fruere non ſuperbus gaudio,
  Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit;
  Cum fama, quod ſatis eſt, habet.

LI. *Jocus ex Homero in cocum.*

Si tibi Miſtyllus cocus, Æmiliane, vocatur:
  Dicetur quare non Taratalla mihi?

LII. *Ad leporem.*

Non facit ad ſævos cervix, niſi prima, leones.
  Quid fugis hos dentes, ambitioſe lepus?
Scilicet a magnis ad te deſcendere tauris,
  Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.
Deſperanda tibi eſt ingentis gloria fati:
  Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

LIII. *Quinctianum facit aſſertorem.*

Commendo tibi, Quinctiane, noſtros,
(Noſtros dicere ſi tamen libellos
Poſſim, quos recitat tuus poeta,)
Si de ſervitio gravi queruntur,
Aſſertor venias, ſatiſque præſtes,
Et, cum ſe dominum vocabit ille,
Dicas eſſe meos, manuque miſſos.
Hoc ſi terque quaterque clamitaris,
Impones plagiario pudorem.

LIV. *Ad Fidentinum.*

UNA eſt in noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certa domini ſignata figura;
Quæ tua traducit manifeſto carmina furto.
Sic interpoſitus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violant cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cum forte Cayſtri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic ubi multiſona fervet ſacer Attide lucus;
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus eſt noſtris, nec vindice libris:
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

LV. *Ad Fuſcum.*

SI quid, Fuſce, vacas adhuc amari;
(Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici:)
Unum, ſi ſupereſt, locum rogamus:
Nec me, quod tibi ſum novus, recuſes:
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inſpice, qui novus paratur;
An poſſit fieri vetus ſodalis.

LVI. *Ad Frontonem.*

VOTA tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:
Hoc petit: esse sui, nec magni, ruris arator;
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus Ave;
Cui licet exuvi's nemoris rurisque beato
Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremula salientem ducere seta,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emtus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

LVII. *Ad cauponem.*

CONTINUIS vexata madet vindemia nimbis.
Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

LVIII. *Ad Flaccum.*

QUALEM, Flacce, velim quæris, nolimve puellam?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium est, atque inter utrumque probamus:
Nec volo, quod cruciat; nec volo, quod satiat.

LIX. *De pueri pretio.*

Millia prò puero centum me mango popoſcit:
Riſi ego: ſed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur de me mea mentula mecum;
Laudaturque meam Phœbus in invidiam.
Sed ſeſtertiolûm donavit mentula Phœbo
Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

LX. *Ad Flaccum de ſportula.*

Dat Bajana mihi quadrantes ſportula centum:
Inter delicias quid facit iſta fames?
Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grylli:
Tam male cum cœnem, cur bene, Flacce, lavor?

LXI. *De lepore & leone.*

Intres ampla licet torvi lepus ora leonis,
Eſſe tamen vacuo ſe leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos,
Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid fruſtra nemorum dominum regemque fatigas?
Non niſi delecta paſcitur ille fera.

LXII. *Ad Licinianum, ſcriptores unde.*

VERONA docti ſyllabas amat vatis:
Marone felix Mantua eſt:
Cenſetur Apona Livio ſuo tellus,
Stellaque nec Flacco minus.
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus;
Naſone Peligni ſonant.
Duoſque Senecas, unicumque Lucanum
Facunda loquitur Corduba.
Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades;
Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur noſtra,
Nec me tacebit Bilbilis.

LXIII. *De Lævina.*

CASTA, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
Et quamvis tetrico triſtior ipſa viro,
Dum modo Lucrino, modo ſe permittit Averno;
Et dum Bajanis ſæpe fovetur aquis:
Incidit in flammas, juvenemque ſecuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

LXIV. *Ad Celerem.*

Ut recitem tibi noſtra rogas epigrammata. Nolo.
Non audire, Celer, ſed recitare cupis.

LXV. *Ad Fabullam ambitioſam.*

Bella es; novimus: & puella; verum eſt:
Et dives; quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas;
Nec dives, neque bella, nec puella es.

LXVI. *Ad Cæcilianum, de genere & declinatione ficus.*

Cum dixi, ficus, rides quaſi barbara verba,
Et dici, ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci:
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

LXVII. *Ad furem de libro ſuo.*

Erras meorum fur avare librorum,
Fieri poetam poſſe qui putas tanti,
Scriptura quanti conſtet, & tomus vilis.
Non ſex paratur aut decem ſophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,

Quas novit unus, ſcrinioque ſignatas
Cuſtodit ipſe virginis pater chartæ;
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non poteſt liber notus.
Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
Mercare tales adeo, nec ſciet quiſquam.
Aliena quiſquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, ſed ſilentium debet.

LXVIII. *Ad Chœrilum.*

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile, ſemper.
In te qui dicit, Chœrile, liber homo eſt.

LXIX. *De Rufo.*

Quidquid agit Rufus, nihil eſt niſi Nævia Rufo.
Si gaudet, ſi flet, ſi tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poſcit, negat, innuit; una eſt
Nævia: ſi non ſit Nævia, mutus erit.
Scriberet heſterna patri cum luce ſalutem;
Nævia lux, inquit, Nævia, lumen, ave.
Hæc legit, & ridet demiſſo Nævia vultu.
Nævia non una eſt: quid, vir inepte, furis?

LXX. *Ad Maximum.*

Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium, Terentos.

LXXI. *Ad librum.*

Vade salutatum; pro me liber ire juberis
Ad Proculi nitidos officiose lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes Pallatia clivo,
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Colossi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua madidi sunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus a læva clari sub fronte Penates,
Atriaque excelsa sunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis toto janua poste patet;
Nec propior quam Phœbus amat, doctæque sorores.
Si dicet, Quare non tamen ipse venit?
Sic licet excuses, Quia qualiacunque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit.

LXXII. *Ad ſomnum.*

Nævia ſex cyathis, ſeptem Juſtina bibatur;
 Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.
Omnis ab infuſo numeretur amica Falerno;
 Et quia nulla venit, tu mihi, Somne, veni.

LXXIII. *Ad Fidentinum.*

Noſtris verſibus eſſe te poetam,
Fidentine, putas, cupiſque credi?
Sic dentata ſibi videtur Ægle,
Emtis oſſibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior eſt cadente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua poeta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

LXXIV. *Ad Cæcilianum.*

Nullus in urbe fuit tota, qui tangere vellet
 Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: ſed nunc poſitis cuſtodibus, ingens
 Turba fututorum eſt. ingenioſus homo es.

LXXV. *Ad Paullam.*

MŒCHUS erat. poteras tamen hoc tu, Paulla, negare.
Ecce vir eſt. numquid, Paulla, negare potes?

LXXVI. *De Lino.*

DIMIDIUM donare Lino, quam credere totum,
Qui mavult, mavult perdere dimidium.

LXXVII. *Ad Flaccum.*

O MIHI curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei ſpes & alumne Laris,
Pierios differ cantuſque choroſque ſororum:
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis a Phœbo? nummos habet arca Minervæ:
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una Deos.
Quid poſſent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſque Dearum
Nil habet, & magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permeſſide nuda?
Romanum propius, divitiuſque forum eſt.
Illic æra ſonant: at circum pulpita noſtra,
Et ſteriles cathedras, baſia ſola crepant.

LXXVIII. *De Charino.*

PULCHRE valet Charinus, & tamen pallet.
Parce bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole utitur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.
Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

LXXIX. *De Festo.*

INDIGNAS premeret pestis cum tabida fauces,
Inque ipsos vultus serperet atra lues:
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos
Decrevit Stygios Festus adire lacus.
Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
Aut torsit lenta tristia fata fame:
Sanctam Romana vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore via.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

LXXX. *Ad Attalum.*

SEMPER agis causas, & res agis, Attale, semper:
Est, non est, quod agas, Attale, semper agis.
Si res & causæ desunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, agas animam.

LXXXI. *Ad Canum.*

SPORTULA, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt.
Occidit, puto, te, Cane, quod una fuit.

LXXXII. *Ad Soſibianum.*

E SERVO ſcis te genitum, blandeque fateris;
Cum dicis dominum, Soſibiane, patrem.

LXXXIII. *De Regulo.*

HÆC, quæ pulvere diſſipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet abſoluta caſu!
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque;
Victa eſt pondere cum ſuo repente;
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ,
Quis curam neget eſſe te Deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

LXXXIV. *De Manneja.*

Os & labra tibi lingit, Manneja, catellus:
  Non miror, merdas ſi libet eſſe cani.

LXXXV. *De Quirinali.*

Uxorem habendam non putat Quirinalis,
Cum vult habere filios: & invenit
Quo poſſit iſtud more: futuit ancillas,
Domumque, & agros implet equitibus vernis.
Pater familiæ verus eſt Quirinalis.

LXXXVI. *De Mario.*

Venderet excultos colles cum præco facetus,
  Atque ſuburbani jugera pulchra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
  Vendere: nil debet; fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſervos ubi perdidit omnes,
  Et pecus & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
  Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

LXXXVII. *De Novio micropſycho.*

VICINUS meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus eſſe me beatum,
Junƈto cui liceat frui ſodale?
Tam longe eſt mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre ſaltem,
Non audire licet: nec urbe tota
Quiſquam eſt tam prope, tam proculque nobis.
Migrandum eſt mihi longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, ſi quis Novium videre non vult.

LXXXVIII. *Ad Feſcenniam.*

NE gravis heſterno fragres, Feſcennia, vino,
Paſtillos Coſmi luxurioſa voras.
Iſta linunt dentes jentacula: ſed nihil obſtat,
Extremo ruƈtus cum venit a barathro.
Quid quod olet gravius mixtum diapaſmate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprenſaque furta
Jam tollas, & ſis ebria ſimpliciter.

LXXXIX. *Ad Alcimum.*

ALCIME, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cespite velat humus:
Accipe non Phario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrimis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta laboris:
Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cum mihi supremos Lachesis perneverit annos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

XC. *Ad Cinnam.*

GARRIS in aurem semper omnibus, Cinna;
Garris & illud, teste quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus sedit hic tibi morbus,
Ut sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

XCI. *Ad Bassam tribadem.*

QUOD nunquam maribus junctam te, Bassa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat:
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexus, non adeunte viro:

Eſſe videbaris, fateor, Lucretia nobis:
At tu (pro facinus!) Baſſa, fututor eras.
Inter ſe geminos audes committere cunnos,
Mentiturque virum prodigioſa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monſtrum:
Hic, ubi vir non eſt, ut ſit adulterium.

XCII. *Ad Lælium.*

Cum tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
Carpere, vel noli noſtra, vel ede tua.

XCIII. *Ad Mamurianum.*

Sæpe mihi queritur non ſiccis Ceſtus ocellis;
Tangi ſe digito, Mamuriane, tuo.
Non opus eſt digito: totum tibi Ceſton habeto;
Si deeſt nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed ſi nec focus eſt, nudi nec ſponda grabati,
Nec curtus Chiones, Antiopeſve calix:
Cerea ſi pendet lumbis, & trita lacerna,
Dimidiaſque nates Gallica palla tegit;
Paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ,
Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum (neque enim eſt culus, qui non cacat olim)
Sed fodiam digito, qui ſupereſt, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris eſſe malignum.
Denique pædica, Mamuriane, ſatur.

XCIV. *De Aquino.*

FABRICIO junctus fido requieſcit Aquinus,
  Qui prior Elyſias gaudet adiſſe domos.
Ara duplex primi teſtatur munera pili:
  Plus tamen eſt, titulo quod breviore legis.
FUNCTUS uterque ſacro laudatæ fœdere vitæ,
  Famaque quod raro novit, amicus erat.

XCV. *Ad Æglen fellatricem.*

CANTASTI male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene; baſianda non es.

XCVI. *Ad Helium.*

QUOD clamas ſemper, quod agentibus obſtrepis, Heli,
  Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

XCVII. *Ad Scazontem, de fellatore.*

SI non moleſtum eſt, teque non piget, Scazon,
Noſtro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem, ſic, ut audiat ſolus.
Amator ille triſtium lacernarum,
Et Bæticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros eſſe,

Amethyſtinaſque mulierum vocat veſtes,
Nativa laudat; habeat & licet ſemper
Fuſcos colores, Galbanos habet mores;
Rogabit, unde ſuſpicer virum mollem.
Una lavamur: adſpicit nihil ſurſum;
Sed ſpectat oculis devorantibus draucos:
Nec otioſis mentulas videt labris.
Quæris, quis hic ſit? excidit mihi nomen.

XCVIII. *Ad Nævolum cauſidicum.*

Cum clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantum,
  Et te patronum, cauſidicumque putas.
Hac ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
  Ecce, tacent omnes: Nævole, dic aliquid.

XCIX. *Ad Flaccum.*

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.
  Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt.

C. *Ad Calenum avarum.*

Non plenum modo vicies habebas;
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, preceſque noſtras;

Atque intra, puto, feptimas Kalendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu fic, quafi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abifti
In tantam mifer efuritionem,
Ut convivia fumtuofiora,
Toto quæ femel apparas in anno,
Nigræ fordibus explices monetæ;
Et feptem veteres tui fodales
Conftemus tibi plumbea felibra.
Quid dignum meritis precemur iftis?
Optamus tibi millies, Calene.
Hoc fi contigerit, fame peribis.

CI. *De Afra vetula.*

MAMMAS atque tatas habet Afra: fed ipfa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma poteft.

CII. *De Demetrio.*

ILLA manus quondam ftudiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæfaribus,
Deftituit primos virides Demetrius annos:
Quarta tribus luftris addita meffis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus defcenderet umbras,
Ureret implicitum cum fcelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remifimus ægro:
Munere dignus erat convaluiffe meo.

Senſit deficiens ſua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

CIII. *Ad Lycorim.*

Qui pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Minervæ.

CIV. *Ad Scævolam.*

Si dederint ſuperi decies mihi millia centum;
Dicebas nondum, Scævola, juſtus eques;
Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
Riſerunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multo poſt hoc toga, pænula pejor:
Calceus eſt ſarta terque quaterque cute;
Deque decem plures ſemper ſervantur olivæ;
Explicat & cœnas unica menſa duas;
Et Vejentani bibitur fæx craſſa rubelli;
Aſſe cicer tepidum conſtat, & aſſe Venus.
In jus, o fallax atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde Deis.

CV. *De ſpectaculo.*

Picto quod juga delicata collo
Pardus ſuſtinet, improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello:

Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frenis Libyci domantur urſi,
Et quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret purpureis aper capiſtris:
Turpes eſſeda quod trahunt biſontes,
Et molles dare juſſa quod choreas
Nigro bellua nil negat magiſtro:
Quis ſpectacula non putet Deorum?
Hæc tranſit tamen, ut minora, quiſquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et ſecurior eſt in ore præda;
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam:
Stratis cum modo venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui ſerviant leones.

CVI. *Ad Ovidium.*

In Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
  Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annoſa mores nomenque ſenecta;
  Et, quidquid voluit, teſta vocatur anus.

CVII. *Ad Rufum.*

INTERPONIS aquam ſubinde, Rufe,
Et ſi cogeris a ſodale, raram
Diluti bibis unciam Falerni.
Numquid pollicita eſt tibi beatam
Noctem Nævia, ſobriaſque mavis
Certæ nequitias fututionis?
Suſpiras, retices, gemis: negavit.
Crebro ergo bibas licet trientes,
Et durum jugules mero pudorem.
Quid parcis tibi, Rufe? dormiendum eſt.

CVIII. *Ad Lucium Julium.*

SÆPE mihi dicis, Luci clariſſime Juli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es.
Otia da nobis; ſed qualia fecerat olim
Mæcenas Flacco, Virgilioque ſuo:
Condere victuras tentem per ſecula curas,
Et nomen flammis eripuiſſe meum.
In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

CIX. *Ad Gallum.*

Est tibi, ſitque precor, multos creſcatque per annos;
  Pulchra quidem, verum Transtiberina domus.
At mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
  Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut mane domi te, Galle, ſalutem:
  Es tanti, vel ſi longius illa foret.
Sed tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum:
  Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decima vel ſerius hora:
  Mane tibi pro me dicat AVERE liber.

CX. *De catella Publii.*

Issa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publi.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non feſellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi rogat, & monet levari.

Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ.
Ignorat Venerem: nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella,
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Iſſam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

CXI. *Ad Velocem.*

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipſe nihil ſcribis: tu breviora facis.

CXII. *Ad Regulum.*

Cum tibi ſit ſophiæ par fama, & cura Deorum,
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, tura dari.

CXIII. *In Priſcum.*

Cum te non noſſem, dominum regemque vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Priſcus eris.

CXIV. *Ad Lectorem.*

Quæcunque luſi juvenis & puer quondam,
Apinaſque noſtras, quas nec ipſe jam novi,
Male collocare ſi bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

CXV. *Ad Fauſtinum.*

Hos tibi vicinos, Fauſtine, Teleſphorus hortos
Fœnius, & breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hic natæ cineres, nomenque ſacravit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipſe legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem iſſe ſub umbras:
Sed quia non licuit, vivit, ut oſſa colat.

CXVI. *In Procillum.*

Quædam me cupit, invide Procille,
Toto candidior puella cygno,
Argento, nive, lilio, liguſtro:

Jam ſuſpendia ſæva cogitabis:
Sed quandam volo nocte nigriorem,
Formica, pice, graculo, cicada,
Si novi bene te, Procille, vives.

CXVII. *De Antulla.*

Hoc nemus æterno cinerum ſacravit honore
Fœnius, & culti jugera pauca ſoli.
Hoc tegitur cito rapta ſuis Antulla ſepulcro:
Hoc erit Antullæ mixtus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne ſperet agellum:
Perpetuo dominis ſerviet iſte ſuis.

CXVIII. *In Lupercum.*

Occurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum, ſubinde dicis,
Cui tradas epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non eſt, quod puerum, Luperce, vexes.
Longum eſt, ſi velit ad Pyrum venire,
Et ſcalis habito tribus, ſed altis.
Quod quæris, propius petas licebit:
Argi nempe ſoles ſubire letum.
Contra Cæſaris eſt forum taberna,
Scriptis poſtibus hinc & inde totis,
Omnes ut cito perlegas poetas.
Illinc me pete; ne roges Atrectum:

Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
De primo dabit, alterove nido,
Rasum pumice, purpuraque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? sapis, Luperce.

CXIX. *Ad Cæcilianum.*

Cui legisse satis non est epigrammata centum;
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER II.

MARTIALIS DECIANO SUO S.

Quid nobis, inquis, cum epiſtola? parumne tibi præſtamus, ſi legimus epigrammata? quid hic porro dicturus es, quod non poſſis verſibus dicere? Video quare tragœdi epiſtolam accipiant, quibus pro ſe loqui non licet. epigrammata Curione non egent, & contenta ſunt ſua, id eſt, mala lingua. In quacunque pagina viſum eſt, epiſtolam faciunt. Noli ergo, ſi tibi videtur, rem facere ridiculam, & in toga ſaltanti inducere perſonam. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos ſedeo, qui protinus reclamant. Puto me hercule, Deciane, verum dicis. Quid, ſi ſcias, cum qua, & quam longa epiſtola negotium fueras habiturus? Itaque, quod exigis, fiat. Debebunt tibi, ſi qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non laſſi pervenient.

I. *Ad librum ſuum.*

TER centena quidem poteras epigrammata ferre:
  Sed quis te ferret, perlegeretque, liber?
At nunc ſuccincti quæ ſint bona diſce libelli.
  Hoc primum eſt, brevior quod mihi charta perit.
Deinde, quod hæc una peragit librarius hora,
  Nec tantum nugis ſerviet iſte meis.
Tertia res hæc eſt, quod ſi cui forte legeris,
  Sis licet uſque malus, non odioſus eris.
Te conviva leget mixto quincunce: ſed ante,
  Incipiat poſitus quam tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tanta cautus brevitate videris?
  Hei mihi, quam multis ſic quoque longus eris!

II. *Ad Cæſarem Domitianum.*

CRETA dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
  Scipio quod victor, quodque Metellus habet;
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
  Et puer hoc dignus nomine, Cæſar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
  Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua eſt.

III. *Ad Sextum.*

SEXTE, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
  Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

IV. *In Ammianum.*

O QUAM blandus es, Ammiane, matri!
Quam blanda eſt tibi mater, Ammiane!
Fratrem te vocat, & ſoror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, quod eſtis, eſſe?
Luſum creditis hoc, jocumque? non eſt.
Matrem, quæ cupit eſſe ſe ſororem,
Nec matrem juvat eſſe, nec ſororem.

V. *Ad Decianum.*

NE valeam, ſi non totis, Deciane, diebus;
  Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia paſſum:
  Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum ſis quoque, ſæpe negaris:
  Vel tantum cauſis, vel tibi ſæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
  Ut te non videam, quatuor ire piget.

VI. *Ad Severum.*

I nunc, edere me jube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἐσχατοκώλιον, Severe,
Et longas trahis oſcitationes.
Hæc ſunt, quæ relegente me ſolebas
Rapta exſcribere, ſed Vitellianis.
Hæc ſunt ſingula, quæ ſinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc ſunt, aut meliora ſi qua neſcis.
Quid prodeſt mihi tam macer libellus,
Nullo craſſior ut ſit umbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ ſupiniores.
Laſſus tam cito deficis viator,
Et cum currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me jube libellos.

VII. *In Attalum.*

Declamas belle; cauſas agis, Attale, belle.
  Hiſtorias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos, epigrammata belle;
  Bellus grammaticus, bellus es aſtrologus.
Et belle cantas, & ſaltas, Attale, belle.
  Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.

Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

VIII. *Ad Lectorem.*

Si qua videbuntur chartis tibi, Lector, in istis,
Sive obscura nimis, sive Latina parum:
Non meus est error: nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
Quod si non illum, sed me peccasse putabis;
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt. Quasi nos manifesta negemus!
Hæc mala sunt; sed tu non meliora facis.

IX. *De Nævia.*

Scripsi, rescripsit nil Nævia, non dabit ergo.
Sed puto, quod scripsi, legerat: ergo dabit.

X. *In Posthumum.*

Basia dimidio quod das mihi, Posthume, labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

XI. *Ad Rufum de Selio.*

Quod fronte Selium nubila vides, Ruſe,
Quod ambulator porticum terit ſerus;
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;
Quod pæne terram tangit indecens naſus;
Quod dextra pectus pulſat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor vivat:
Salva eſt & uxor, ſarcinæque, ſervique:
Nihil colonus, villicuſque decoxit.
Mœroris igitur cauſa quæ? domi cœnat.

XII. *In Poſthumum.*

Esse quid hoc dicam, quod olent tua baſia myrrham,
  Quodque tibi eſt nunquam non alienus odor?
Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſthume, ſemper:
  Poſthume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

XIII. *Ad Sextum.*

Et judex petit, & petit patronus.
Solvas, cenſeo, Sexte, creditori.

XIV. *Ad Paulinum de Selio.*

Nil intentatum Selius, nil linquit inausum,
  Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Paulline, tuosque
  Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
  Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa frequentat,
  Assidet & cathedris, mœsta juvenca, tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis;
  Illinc Pompeji dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
  Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi.
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
  Omnia cum fecit, sed renuente Deo;
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
  Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
  Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

XV. *In Hermum.*

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

XVI. *In Zoilum.*

Zoilus ægrotat: faciunt hanc ſtragula febrem.
Si fuerit ſanus, coccina quid facient?
Quid torus a Nilo, quid Sidone tinctus olenti?
Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omnes.
Vis fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

XVII. *Ad Ammianum.*

Tonstrix Suburæ faucibus ſedet primis,
Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obſidet ſutor.
Sed iſta tonſtrix, Ammiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

XVIII. *In Maximum.*

Capto tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam. jam ſumus ergo pares.
Mane ſalutatum venio: tu diceris iſſe
Ante ſalutatum. jam ſumus ergo pares.
Sum comes ipſe tuus, tumidique anteambulo regis:
Tu comes alterius. jam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſervum: jam nolo vicarius eſſe.
Qui rex eſt, regem, Maxime, non habeat.

XIX. *Ad Zoilum.*

FELICEM fieri credis me, Zoïle, cœna:
Felicem cœna, Zoïle? deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoïle, cœna facit.

XX. *De Paullo.*

CARMINA Paullus emit: recitat sua carmina Paullus:
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

XXI. *In Posthumum.*

BASIA das aliis; aliis das, Posthume, dextram:
Dicis, utrum mavis? elige. malo manum.

XXII. *De eodem.*

QUID mihi vobiscum est, o Phœbe, novemque sorores?
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus ante solebat
Basia; nunc labro cœpit utroque dare.

XXIII. *De eodem.*

NON dicam, licet uſque me rogetis,
Quis ſit Poſthumus in meo libello,
Non dicam. quid enim mihi neceſſe eſt
Has offendere baſiationes,
Quæ ſe tam bene vindicare poſſunt?

XXIV. *In Candidum.*

SI det iniqua tibi triſtem fortuna reatum,
Squalidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per ſcopulos exſulis ibo comes.
DAT tibi divitias. ecquid ſunt iſta duorum?
Das partem? multum eſt; Candide, das aliquid?
Mecum eris ergo miſer. quod ſi Deus ore ſereno
Annuerit: felix, Candide, ſolus eris.

XXV. *Ad Gallam.*

DAS nunquam, ſemper promittis, Galla, roganti.
Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

XXVI. *Ad Bithynicum.*

QUOD querulum ſpirat, quod acerbum Nævia tuſſit,
Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: blanditur Nævia, non moritur.

XXVII. *De Selio.*

LAUDANTEM Selium, cœnæ cum retia tendit;
Accipe, ſive legas, ſive patronus agas.
Effecte! graviter! cito! nequiter! euge! beate!
Hoc volui! facta eſt jam tibi cœna. tace.

XXVIII. *In Sextillum.*

RIDETO multum, qui te, Sextille, cinædum
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu, Sextille, fututor:
Calda Vetuſtillæ nec tibi bucca placet.
Ex iſtis nihil es fateor, Sextille. quid ergo es?
Neſcio: ſed tu ſcis res ſupereſſe duas.

XXIX. *Ad Rufum.*

RUFE, vides illum ſubſellia prima terentem,
Cujus & hinc lucet ſardonychata manus:

Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere juſſa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marcelliano,
Et ſplendent vulſo brachia trita pilo.
Non heſterna ſedet lunata lingula planta,
Coccina non læſum cingit aluta pedem;
Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem.
Ignoras quis ſit? ſplenia tolle, leges.

XXX. *In Cajum.*

MUTUA viginti ſeſtertia forte rogabam,
Quæ vel donanti non grave munus erat:
Quippe rogabatur felixque vetuſque ſodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, ſi cauſas egeris, inquit.
Quod peto da, Cai: non peto conſilium.

XXXI. *Ad Marianum.*

SÆPE ego Chreſtillam futui. Det quam bene, quæris?
Supra quod fieri nil, Mariane, poteſt.

XXXII. *In Ponticum.*

LIS mihi cum Balbo eſt; tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino eſt; hic quoque magnus homo eſt.
Vexat ſæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæſaris ire times.

Abnegat & retinet noſtrum Laronia ſervum :
   Reſpondes, orba eſt, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, ſervo ſervitur amico.
   Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

XXXIII. *In Philænim.*

Cur non baſio te, Philæni? calva es,
Cur non baſio te, Philæni? rufa es.
Cur non baſio te, Philæni? luſca es.
Te qui baſiat, hic, Philæni, fellat.

XXXIV. *In Gallam.*

Cum placeat Phileros, tota tibi dote redemtus,
   Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præſtatur cano tanta indulgentia cunno,
   Quem nec caſta poteſt jam decuiſſe Venus.
Perpetuam Di te faciant Philerotis amicam,
   O mater, qua nec Pontia deterior.

XXXV. *Ad Phœbum.*

Cum ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua lunæ,
   In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

XXXVI. *Ad Pannicum.*

PECTERE te nolim, ſed nec turbare capillos.
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec ſit tibi barba reorum.
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
Sunt tibi crura pilis, & ſunt tibi pectora ſetis
Horrida: ſed mens eſt, Pannice, vulſa tibi.

XXXVII. *In Cæcilianum.*

QUIDQUID ponitur hinc & inde, verris:
Mammas ſuminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alica ſua palumbum.
Hæc cum condita ſunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otioſa turba.
Ullus ſi pudor eſt, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

XXXVIII. *In Linum.*

QUID mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

XXXIX. *De muneribus mœchæ.*

Coccina famosæ donas, & ianthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

XL. *In Tongilium.*

Uri Tongilius male dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores: esurit, atque sitit.
Subdola tenduntur crassis modo retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur atque lupum.
Cæcuba saccentur, quæque annus coxit Opimi:
Condantur parco fusca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici jussere lavari.
O stulti, febrem creditis esse? gula est.

XLI. *In Maximinam.*

Ride, si sapis, o puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poeta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verum ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi; tu puella non es:
Et tres sunt tibi, Maximina, dentes;
Sed plane piceique, buxeique.
Quare si speculo mihique credis,
Debes non aliter timere risum,

Quam ventum Spanius, manumque Priscus:
Quam cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella ſolem.
Vultus indue tu magis ſeveros,
Quam conjux Priami, nuruſque major.
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et convivia nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſſidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Muſis.
At tu, judicium ſecuta noſtrum,
Plora, ſi ſapis, o puella, plora.

XLII. *In Zoilum.*

Zoile, quid ſolium ſubluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

XLIII. *In Candidum.*

Candide, κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Candide, πάντα,
Quæ tu magniloquus noƈte dieque ſonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit.
At me quæ paſſa eſt furias & cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima ſuam.

Miſit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
  Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
  Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mulli:
  Concolor in noſtra, cammare, lance rubes.
Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo:
  At mihi ſuccurrit pro Ganymede manus.
Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
  Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων?

XLIV. *In Sextum.*

Emi ſeu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem noſtis veterem meum ſodalem,
Ne quid forte petam, timet, cavetque;
Et ſecum, ſed ut audiam, ſuſurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
O grande ingenium mei ſodalis!
Durum eſt, Sexte, negare, cum rogaris:
Quanto durius, antequam rogeris!

XLV. *Ad Glyptum.*

Quæ tibi non ſtabat, præciſa eſt mentula, Glypte.
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

XLVI. *In Nævolum.*

Florida per varios ut pingitur Hybla colores,
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes;
Sic tua ſuppoſitis perlucent præla lacernis:
Sic micat innumeris arcula ſynthesibus.
Atque unam veſtire tribum tua candida poſſunt,
Apula non uno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hiemem ſuccincti lentus amici,
(Pro ſcelus!) & lateris frigora trita mei.
Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
(Quid renuis?) non te, Nævole, ſed tineas?

XLVII. *In Gallum.*

Subdola famoſæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Levior o conchis, Galle, Cytheriacis.
Confidis natibus? non eſt pædico maritus.
Quæ faciat duo ſunt: irrumat, aut futuit.

XLVIII. *Ad Rufum.*

Cauponem, laniumque, balneumque,
Tonforem, tabulamque, calculofque,
Et paucos, fed ut eligam, libellos:
Unum non nimium rudem fodalem,
Et caram puero meo puellam,
Et grandem puerum, diuque levem:
Hæc præfta mihi, Rufe, vel Bitonti;
Et thermas tibi habe Neronianas.

XLIX. *De Thelefina.*

Uxorem nolo Thelefinam ducere. quare?
Mœcha eft. fed pueris dat Thelefina. volo.

L. *In Lesbiam.*

Quod fellas, & aquam potas, nil, Lesbia, peccas.
Qua tibi parte opus eft, Lesbia, fumis aquam.

LI. *In Hyllum.*

Unus fæpe tibi tota denarius arca
Cum fit, & hic culo tritior, Hylle, tuo;
Non tamen hunc piftor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed fi quis nimio pene fuperbus erit.

Infelix venter ſpectat convivia culi,
Et ſemper miſer hic eſurit, ille vorat.

LII. *De Daſio.*

NOVIT loturas Daſius numerare: popoſcit
Mammoſam Spatalen pro tribus, illa dedit.

LIII. *In Maximum.*

VIS fieri liber? mentiris, Maxime, non vis:
Sed fieri ſi vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris ſi, Maxime, nolis:
Vejentana tuam ſi domat uva ſitim:
Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:
Contentus noſtra ſi potes eſſe toga:
Si plebeja Venus gemino tibi vincitur aſſe:
Si tua non rectus tecta ſubire potes.
Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas,
Liberior Partho vivere rege potes.

LIV. *In Linum.*

QUID de te, Line, ſuſpicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indiciis ſatis probavit,
Cuſtodem tibi quæ dedit ſpadonem.
Nil naſutius hac, maligniuſque eſt.

LV. *Ad Sextum.*

Vis te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum eſt tibi; quod jubes, colêris:
Sed ſi te colo, Sexte, non amabo.

LVI. *Ad Gallum, de ejus uxore.*

Gentibus in Libycis uxor tua, Galle, notatur
Immodicæ fœdo crimine avaritiæ.
Sed mera narrantur mendacia: non ſolet illa
Accipere omnino. quid ſolet ergo? dare.

LVII. *In fictum divitem.*

Hic, quem videtis greſſibus vagis lentum,
Amethyſtinatus media qui ſecat ſepta;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipſe Codrus alpha penulatorum;
Quem grex togatus ſequitur, & capillatus;
Recenſque ſella linteiſque loriſque:
Oppigneravit Claudii modo ad menſam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

LVIII. *In Zoilum.*

PEXATUS pulchre rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoïle; ſed mea ſunt.

LIX. *De cœnatione micæ.*

MICA vocor. quid ſim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæſareum proſpicis, ecce, tholum.
Frange toros, pete vina, roſas cape, tingere nardo:
Ipſe jubet mortis te meminiſſe Deus.

LX. *In Hyllum.*

UXOREM armati futuis, puer Hylle, tribuni,
Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis: caſtrabere. jam mihi dices,
Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hylle, licet?

LXI. *In maledicum.*

CUM tibi vernarent dubia lanugine malæ,
Lambebat medios improba lingua viros.
Poſtquam triſte caput faſtidia veſpillonum,
Et miſeri meruit tædia carnificis:
Uteris ore aliter, nimiaque ærugine captus,
Allatras nomen, quod tibi cunque datur.

Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua:
Nam cum fellaret, purior illa fuit.

LXII. *In Labienum.*

QUOD pectus, quod crura tibi, quod brachia vellis,
Quod cincta est brevibus mentula tonsa pilis:
Hoc præstas, Labiene, tuæ, quis nescit, amicæ.
Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

LXIII. *In Milichum.*

SOLA tibi fuerant sestertia, Miliche, centum,
Quæ tulit e sacra Leda redemta via.
Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.
Non amo, jam dices: hæc mage luxuria est.

LXIV. *In Taurum.*

DUM modo causidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, quid esse velis:
Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas,
Et fuerat serum jam tibi desinere.
Incipe: tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur; fora litibus omnia fervent:
Ipse potest fieri Marsya causidicus.
Eia age, rumpe moras: quo te sperabimus usque?
Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

LXV. *In Salejanum.*

Cur triſtiorem cernimus Salejanum?
An cauſa levis eſt? Extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! o gravem caſum!
Illa, illa dives mortua eſt Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidiſſet hoc tibi, Salejane.

LXVI. *In Lalagen.*

Unus de toto peccaverat orbe comarum
   Annulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage ſpeculo, quo viderat, ulta eſt,
   Et cecidit ſectis icta Plecuſa comis.
Deſine jam, Lalage, triſtes ornare capillos,
   Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc ſalamandra notet, vel ſæva novacula nudet,
   Ut digna ſpeculo fiat imago tuo.

LXVII. *In Poſthumum.*

Occurris quocunque loco mihi, Poſthume, clamas
   Protinus, & prima eſt hæc tua vox, Quid agis?
Hoc, ſi me decies una conveneris hora,
   Dicis. habes puto tu, Poſthume, nil quod agas.

LXVIII. *Ad Olum.*

Quod te nomine jam tuo saluto,
Quem regem, & dominum prius vocabam;
Ne me dixeris esse contumacem:
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet, 5
Qui se non habet, atque concupiscit;
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

LXIX. *In Classicum.*

Invitum cœnare foris te, Classice, dicis:
Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire:
Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis? 5
Cogor, ais: verum est; cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce, nega.

LXX. *In Cotilum.*

NON vis in ſolio prius lavari
Quenquam, Cotile. cauſa quæ, niſi hæc, eſt?
Undis ne fovearis irrumatis.
Te primus licet abluas, neceſſe eſt,
Ante hic mentula, quam caput, lavetur.

LXXI. *Ad Cæcilianum.*

CANDIDIUS nihil eſt te, Cæciliane, notavi.
 Si quando ex noſtris diſticha pauca legis,
Protinus aut Marſi recitas, aut ſcripta Catulli.
 Hæc mihi das, tanquam deteriora legas.
Ut collata magis placeant mea? credimus illud.
 Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

LXXII. *In Poſthumum.*

HESTERNA factum narratur, Poſthume, cœna,
 Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi præciſum, quanto non ipſe Latinus
 Vilia Panniculi percutit ora ſono:
Quodque magis mirum eſt, auctorem criminis hujus
 Cæcilium tota rumor in urbe ſonat.
Eſſe negas factum. vis hoc me credere? credo.
 Quid quod habet teſtes, Poſthume, Cæcilius?

LXXIII. *In Lyrim.*

Quid faciat vult ſcire Lyris. quid? ſobria fellat.

LXXIV. *In Sauſejum.*

Cinctum togatis poſt & ante Saufejum,
Quanta reduci Regulus ſolet turba,
Ad alta tonſum templa cum reum miſit;
Materne, cernis? invidere nolito.
Comitatus iſte ſit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum,
Fuſciculenus præſtat, & Faventinus.

LXXV. *De leone.*

Verbera ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri,
Inſertamque pati blandus in ora manum:
Dedidicit pacem, ſubito feritate reverſa,
Quanta nec in Libycis debuit eſſe jugis.
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.
Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet: crudelis, perfide, prædo,
A noſtra pueris parcere diſce lupa!

LXXVI. *De Mario.*

ARGENTI libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

LXXVII. *In Cosconium.*

COSCONI, qui longa putas epigrammata nostra,
Utilis ungendis axibus esse pores.
Hac tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras: Marsi doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est, quod demere possis;
Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

LXXVIII. *Ad Cæcilianum.*

ÆSTIVO serves ubi piscem tempore, quæris?
In thermis serva, Cæciliane, tuis.

LXXIX. *In Nasicam.*

INVITAS tunc me, cum scis, Nasica, vocasse.
Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

LXXX. *De Fannio.*

Hostem cum fugeret, se Fannius ipse peremit.
Hic, rogo, non furor est, ne moriare, mori?

LXXXI. *In Zoilum.*

Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit:
Dum tamen hæc tua sit, Zoïle, sandapila.

LXXXII. *Ad Ponticum.*

Abscissa servum quid fingis, Pontice, lingua?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

LXXXIII. *In sævum maritum.*

Fœdasti miserum, marite, mœchum:
Et se, qui fuerant prius, requirunt
Trunci naribus auribusque vultus.
Credis te satis esse vindicatum?
Erras. iste potest & irrumare.

LXXXIV. *In Sertorium.*

MOLLIS erat, faciliſque viris Pæantius heros:
Vulnera ſic Paridis dicitur ulta Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius, hoc eſt:
Ex hoc occiſus, Rufe, videtur Eryx.

LXXXV. *Ad amicum.*

VIMINE clauſa levi niveæ cuſtodia coctæ,
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æſtatis miſi tibi menſe Decembri;
Si quereris; raſam tu mihi mitte togam.

LXXXVI. *Ad Claſſicum.*

QUOD nec carmine glorior ſupino,
Nec retro lego Sotaden cinædum,
Nuſquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitate Galliambon:
Non ſum, Claſſice, tam malus poeta.
Quid ſi per graciles vias Petauri
Invitum jubeas ſubire Ladam?
Turpe eſt difficiles habere nugas,
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris juvat auribus placere.

LXXXVII. *In Sextum.*

Dicis amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem ſub aqua, Sexte, natantis habes.

LXXXVIII. *In Mamercum.*

Nil recitas, & vis, Mamerce, poeta videri.
Quidquid vis eſto, dummodo nil recites.

LXXXIX. *In Gaurum.*

Quod nimio gaudes noctem producere vino;
Ignoſco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quod ſcribis Muſis & Apolline nullo,
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quod vomis; Antoni: quod luxuriaris; Apici:
Quod fellas; vitium dic mihi cujus habes?

XC. *Ad Quinctilianum.*

Quinctiliane, vagæ moderator ſumme juventæ;
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ,
Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo ſatis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus;
Atriaque immodicis arctat imaginibus.

Me focus, & nigros non indignantia ſumos
  Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna ſatur: ſit non doctiſſima conjux:
  Sit nox cum ſomno: ſit ſine lite dies.

XCI. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Rerum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
  Soſpite quo magnos credimus eſſe Deos:
Si feſtinatis toties tibi lecta libellis
  Detinuere oculos carmina noſtra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
  Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis:
  Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

XCII. *Ad Uxorem.*

Natorum mihi jus trium roganti
Muſarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. Valebis, uxor.
Non debet Domini perire munus.

XCIII. *Ad Regulum.*

Primus ubi eſt, inquis, cum ſit liber iſte ſecundus?
Quid faciam, ſi plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri ſi mavis, Regule, primum:
Unum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER III.

I. *Ad Lectorem, de libro Gallicano.*

Hoc tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris
  Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem:
  Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas.
Plus sane placeat, domina qui natus in urbe est;
  Debet enim Gallum vincere verna liber.

II. *Ad librum suum.*

Cujus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel turis, piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinum? sapisti.

Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet;
Et cocco rubeat superbus index.
Illo vindice nec Probum timeto.

III. *In mulierem deformem.*

FORMOSAM faciem nigro velamine celas:
Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede Deam verbis tibi dicere nostris;
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

IV. *Ad librum suum.*

ROMAM vade, liber. si, veneris unde, requiret;
Æmiliæ dices de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua simus in urbe, rogabit:
Corneli referas me licet esse foro.
Cur absim, quæret: breviter tu, multa, fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: responde, Poeta
Exierat; veniet, cum citharœdus erit.

V. *Ad eundem.*

Vis commendari sine me cursurus in urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
Unus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,
Julius, assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primæ quæres in limine Tectæ,
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
Est illi conjux, quæ te manibusque sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu seu pariter, sive hanc, illumve priorem
Videris; hoc dices: Marcus avere jubet.
Hoc satis est. alios commendat epistola: peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

VI. *Ad Marcellinum.*

Lux tibi post Idus numeratur tertia Majas,
Marcelline, tuis bis celebranda sacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præstitit illa dies.

VII. *De ſportula.*

Centum miſelli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſſi,
Quos dividebat balneator elixus.
Quid cogitatis, o fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt.
Nihil ſtropharum eſt: jam ſalarium dandum eſt.

VIII. *In Quinctum.*

Thaida Quinctus amat. quam Thaïda? Thaïda luſcam.
Unum oculum Thaïs non habet, ille duos.

IX. *In Cinnam.*

Versiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

X. *In Philomuſum.*

Constituit, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies,
Luxuriam premeret cum craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
Idem te moriens heredem ex aſſe reliquit:
Exheredavit te, Philomuſe, pater.

XI. *Ad Quinctum.*

Si tua nec Thaïs, nec luſca eſt, Quincte, puella;
  Cur in te factum diſtichon eſſe putas?
Sed ſimile eſt aliquid: pro Laïde Thaïda dixi.
  Dic mihi, quid ſimile eſt Thaïs & Hermione?
Tu tamen es Quinctus: mutemus nomen amantis;
  Si non vult Quinctus Thaïda, Sextus amet.

XII. *In Fabullum.*

Unguentum, fateor, bonum dediſti
Convivis here: ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat & ungitur, Fabulle;
Hic vere mihi mortuus videtur.

XIII. *In Næviam.*

Dum non vis leporem, dum non vis carpere mullum;
  Et plus quam patri, Nævia, parcis apro;
Accuſas, rumpiſque coquum, tanquam omnia cruda
  Attulerit. Nunquam ſic ego crudus ero.

XIV. *De Tuccio.*

ROMAM petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispania.
Occurrit illi sportularum fabula:
A ponte rediit Mulvio.

XV. *De Codro.*

PLUS credit nemo, quam tota Codrus in urbe.
Cum sit tam pauper, quomodo? cæcus amat.

XVI. *In cerdonem.*

DAS gladiatores, sutorum regule, cerdo,
Quodque tibi tribuit subula, sica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id sobrius unquam;
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
Lusisti; satis est: sed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

XVII. *In Sabidium.*

CIRCUMLATA diu mensis scriblita secundis,
Urebat nimio sæva calore manus;
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.

Illa quidem tepuit, digitoſque admittere viſa eſt:
  Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

XVIII. *In Maximum.*

Perfrixisse tuas queſta eſt præfatio fauces.
  Cum te excuſaris, Maxime, quid recitas?

XIX. *De vipera in ore urſæ.*

Proxima centenis oſtenditur urſa columnis,
  Exornant fictæ qua Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
  Pulcher Hylas; teneram merſit in ora manum.
Vipera ſed cæco ſcelerata latebat in ore,
  Vivebatque anima deteriore fera.
Non ſenſit puer eſſe dolos, niſi dente recepto,
  Dum perit. o facinus, falſa quod urſa fuit!

XX. *De Canio.*

Dic, Muſa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falſus adſtruit ſcriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Laſcivus elegis, an ſeverus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis?

An otiosus in schola poetarum
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi;
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titine thermis, an lavatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æstuantes jam profectus ad Bajas
Piger Lucrino nauculatur in stagno?
Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

XXI. *In crudelem dominum.*

PROSCRIPTUM famulus servavit fronte notatus:
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

XXII. *De Apicio.*

DEDERAS, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ut famem & sitim ferre,
Summa venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

XXIII. *In invitatorem.*

OMNIA cum retro pueris obſonia tradas:
Cur non menſa tibi ponitur a pedibus?

XXIV. *De haruſpice hernioſo.*

VITE nocens roſa ſtabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata ſacris.
Quem Tuſcus mactare Deo cum vellet haruſpex,
Dixerat agreſti forte rudique viro,
Ut cito teſticulos peracuta falce ſecaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.
Ipſe ſuper virides aras luctantia pronus
Dum reſecat cultro colla, premitque manu;
Ingens iratis apparuit hernia ſacris.
Occupat hanc ferro ruſticus, atque ſecat:
Hoc ratus antiquos ſacrorum poſcere ritus,
Talibus & fibris numina priſca coli.
Sic modo qui Tuſcus fueras, nunc Gallus haruſpex;
Dum jugulas hircum, factus es ipſe caper.

XXV. *Ad Faustinum.*

Si temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavetur, rhetorem Sabinæum.
Neronianas hic refrigeret thermas.

XXVI. *In Candidum.*

Prædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium.
Omnia solus habes: hoc me puta velle negare:
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

XXVII. *In Gallum.*

Nunquam me revocas, venias cum sæpe vocatus:
Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque. Quod? inquis.
Et mihi cor non est; nec tibi, Galle, pudor.

XXVIII. *In Nestorem.*

Auriculam Mario graviter miraris olere!
Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

XXIX. *In Zoilum.*

Has cum gemina compede dedicat catenas;
Saturne, tibi Zoïlus, annulos priores.

XXX. *Ad Gargilianum.*

Sportula nulla datur; gratis conviva recumbis:
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, & fuscæ pensio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

XXXI. *Ad Rufinum.*

Sunt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

XXXII. *In Matriniam.*

NUM possim vetulam, quæris Matrinia? possum
Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.
Possum Hecubam, possum Nioben, Matrinia: sed si
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

XXXIII. *Qualem puellam velit.*

INGENUAM malo: sed si tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio est:
Extremo est ancilla loco: sed vincet utramque,
Si facie nobis hæc erit ingenua.

XXXIV. *Ad Chionem.*

DIGNA tuo cur sis, indignaque nomine, dicam.
Frigida es, & nigra es: non es, & es Chione.

XXXV. *De piscibus sculptis.*

ARTIS Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

XXXVI. *In Fabianum.*

QUOD novus & nuper factus tibi præstat amicus;
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decima, vel serius, hora
Te sequar Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres;
Ut sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga, tritaque, meaque;
Ut nondum credas me meruisse rudem?

XXXVII. *In irascentes amicos.*

IRASCI tantum felices nostis amici.
Non belle facitis: sed juvat hoc facere.

XXXVIII. *Ad Sextum.*

QUÆ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus causas, & Cajus: utrumque
Noras: sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis:
Audieris, dices esse Maronis opus.

Inſanis: omnes gelidis quicunque lacernis
   Sunt ibi; Naſones, Virgilioſque vides.
Atria magna colam. Vix tres, aut quatuor iſta
   Res aluit: pallet cetera turba fame.
Quid faciam? ſuade. nam certum eſt vivere Romæ.
   Si bonus es, caſu vivere, Sexte, potes.

XXXIX. *De Lycori.*

ILIACO ſimilem puerum, Fauſtine, magiſtro
   Luſca Lycoris amat. quam bene luſca videt!

XL. *In Theleſinum.*

MUTUA quod nobis ter quinquaginta dediſti
   Ex opibus tantis, quas gravis arca premit:
Eſſe tibi magnus, Theleſine, videris amicus.
   Tu magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

XLI. *In lacertam cælatam.*

INSERTA phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

XLII. *In Pollam.*

Lomento rugas uteri quod condere tentas,
 Polla; tibi ventrem, non mihi labra linis.
Simpliciter pateat vitium fortaffe pufillum:
 Quod tegitur, majus creditur effe malum.

LXIII. *In Lentinum.*

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis:
 Tam fubito corvus, qui modo cygnus eras.
Non omnes falles. fcit te Proferpina canum:
 Perfonam capiti detrahet illa tuo.

XLIV. *In Ligurinum.*

Occurrit tibi nemo quod libenter:
Quod, quacunque venis, fuga eft, & ingens
Circa te, Ligurine, folitudo:
Quid fit, fcire cupis? nimis poeta es:
Hoc valde vitium periculofum eft.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipfas medio perufta Sole,
Nec fic fcorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ftanti legis, & legis fedenti:
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio; fonas ad aurem.

Piſcinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas ſedentem.
Laſſus dormio; ſuſcitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir juſtus, probus, innocens timeris.

XLV. *De eodem.*

FUGERIT an menſas Phœbus cœnamque Thyeſtæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt, dapibuſque inſtructa ſuperbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, muſlumve bilibrem:
Nec volo boletos, oſtrea nolo; tace.

XLVI. *Ad Candidum.*

EXIGIS a nobis operam ſine fine togatam.
Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
Non eſt, inquis, idem: multo plus eſſe probabo.
Vix ego lecticam ſubſequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
Invalidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſis narraveris, ipſe tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille ſophos.
Lis erit; ingenti faciet convicia voce:
Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

XLVII. *De Baſſo.*

CAPENA grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiæque Matris Almo qua lavat ferrum,
Horatiorum qua viret ſacer campus,
Et qua puſilli fervet Herculis fanum,
Fauſtine, plena Baſſus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, ſeſſileſque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læſum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno curſor ova portabat.
Romam petebat Baſſus? immo rus ibat.

XLVIII. *De Ollo.*

PAUPERIS exſtruxit cellam, ſed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

XLIX. *In invitatorem.*

VEJENTANA mihi miſces, tu Maſſica potas:
  Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

L. *In Ligurinum.*

HÆC tibi, non alia, eſt ad cœnam cauſa vocandi,
  Verſiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Depoſui ſoleas; affertur protinus ingens
  Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
  Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
  Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.
Quod ſi non ſcombris ſcelerata poemata donas:
  Cœnabis ſolus jam, Ligurine, domi.

LI. *Ad Gallam.*

CUM faciem laudo, cum miror crura manuſque;
  Dicere, Galla, ſoles: Nuda placebo magis.
Et ſemper vitas communia balnea nobis.
  Numquid, Galla, times, ne tibi non placeam?

LII. *Ad Tongilianum.*

EMTA domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis:
  Abſtulit hanc nimium caſus in urbe frequens.
Collatum eſt decies. Rogo, non potes ipſe videri
  Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

LIII. *Ad Chloen.*

ET vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibuſque cruribuſque,
Et mammis, natibuſque, clunibuſque:
Et, ne ſingula perſequi laborem,
Tota te poteram, Chloe, carere.

LIV. *Ad Gallam.*

CUM dare non poſſim, quod poſcis, Galla, rogantem:
  Multo ſimplicius, Galla, negare potes.

LV. *In Gelliam.*

QUOD quacunque venis, Coſmum migrare putamus,
  Et fluere excuſſo cinnama fuſa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
  Scis, puto, poſſe meum, ſic bene olere canem.

LVI. *De ciſterna Ravennate.*

SIT ciſterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
Cum poſſim multo vendere pluris aquam.

LVII. *De copone.*

CALLIDUS impoſuit nuper mihi copo Ravennæ:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

LVIII. *De villa Fauſtini, ad Baſſum.*

BAJANA noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,
Non otioſis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonſilique buxeto
Ingrata lati ſpatia detinet campi:
Sed rure vero barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat teſta ſenibus autumnis.
Hic poſt Novembres, imminente jam bruma,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba ſordidæ cortis,
Argutus anſer, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,

Et impiorum phaſiana Colchorum.
Rhodias ſuperbi feminas premunt galli;
Sonantque turres plauſibus columbarum.
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi ſequuntur villicæ ſinum porci;
Matremque plenam mollis agnus exſpectat.
Cingunt ſerenum lactei focum vernæ,
Et larga feſtos lucet ad Lares ſilva.
Non ſegnis albo pallet otio copo:
Nec perdit oleum lubricus palæſtrita:
Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis;
Tremulave captum linea trahit piſcem,
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos,
Et pædagogo non jubente laſcivi
Parere gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis ruſticus ſalutator:
Fert ille ceris cana cum ſuis mella,
Metamque lactis: Saſſinate de ſilva
Somniculoſos ille porrigit glires;
Hic vagientem matris hiſpidæ fetum;
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa,
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere convivæ.
At tu ſub urbe poſſides famem mundam,

Et turre ab alta proſpicis meras laurus,
Furem Priapo non timente ſecurus.
Et vinitorem farre paſcis urbano,
Pictamque portas otioſus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum.
Rus hoc vocari debet, an domus longe?

LIX. *De ſutore & fullone.*

Sutor cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus.
  Fullo dedit Mutinæ. nunc ubi caupo dabit?

LX. *In Ponticum.*

Cum vocer ad cœnam, non jam venalis, ut ante,
  Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino:
  Sumitur inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti: fungos ego ſumo ſuillos.
  Res tibi cum rhombo eſt: at mihi cum ſparulo.
Cereus immodicis turtur te clunibus implet:
  Ponitur in cavea mortua pica mihi.
Cur ſine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?
  Sportula quod non eſt, proſit: edamus idem.

LXI. *In Cinnam.*

Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

LXII. *In Quinctum.*

Centenis quod emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quod ſub rege Numa condita vina bibis:
Quod conſtat decies tibi non ſpacioſa ſupellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris mula eſt, quam domus emta tibi:
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. hæc animus, Quincte, puſillus emit.

LXIII. *In Cotilum.*

Cotile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile, multi.
Audio: ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo?
Bellus homo eſt, flexos qui digerit ordine crines:
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter femineas tota qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc illinc miſſas, ſcribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:

Qui ſcit, quam quis amet, qui per convivia currit:
  Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus?
  Res prætricoſa eſt, Cotile, bellus homo.

LXIV. *Ad Caſſianum.*

Sirenas hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

LXV. *Ad Diadumenum.*

Quod ſpirat tenera malum mordente puella,
  Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cum cana racemis:
  Gramina quod redolent, quæ modo carpſit ovis:
Quod myrtus, quod meſſor Arabs, quod ſuccina trita,
  Pallidus Eoo ture quod ignis olet;
Gleba quod æſtivo leviter cum ſpargitur imbre;
  Quod madidis nardo ſparſa corona comis:
Hoc tua, ſæve puer Diadumene, baſia fragrant.
  Quid, ſi tota dares illa ſine invidia?

LXVI. *In M. Antonium.*

PAR ſcelus admiſit Phariis Antonius armis;
  Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos;
  Hoc tibi, Roma, caput. cum loquereris, erat.
Antoni tamen eſt pejor, quam cauſa Pothini:
  Hic facinus domino præſtitit; ille ſibi.

LXVII. *De pigris nautis.*

CESSATIS, pueri, nihilque noſtis,
Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad celeuſma remos.
Jam prono Phaethonte ſudat Æthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per undas
Tuta luditis otium carina.
Non nautas puto vos, ſed Argonautas.

LXVIII. *Ad matronam pudicam.*

HUC eſt uſque tibi ſcriptus, matrona, libellus.
  Cui ſint ſcripta rogas interiora? mihi.
Gymnaſium, thermæ, ſtadium eſt hac parte: recede.
  Exuimur: nudos parce videre viros.

Hic jam depofito poft vina rofafque pudore,
Quid dicat, nefcit faucia Terpfichore.
Schemate nec dubio, fed aperte nominat illam,
Quam recipit fexto menfe fuperba Venus:
Cuftodem medio ftatuit quam villicus horto;
Oppofita fpectat quam proba virgo manu.
Si bene te novi; longum jam laffa libellum
Ponebas: totum nunc ftudiofa leges.

LXIX. *Ad Cofconium.*

OMNIA quod fcribis caftis epigrammata verbis,
Inque tuis nulla eft mentula carminibus;
Admiror: laudo. nihil eft te fanctius uno:
At mea luxuria pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facilefque puellæ;
Hæc fenior, fed quem torquet amica, legat.
At tua, Cofconi, venerandaque fanctaque verba
A pueris debent, virginibufque legi.

LXX. *Ad Scævinum.*

MŒCHUS es Aufidiæ, qui vir, Scævine, fuifti.
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir eft.
Cur aliena placet tibi, cui fua non placet uxor?
Numquid fecurus non potes arrigere?

LXXI. *In Nævolum.*

Mentula cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
Non ſum divinus, ſed ſcio quid facias.

LXXII. *Ad Lauſejam.*

Vis futui, nec vis mecum, Lauſeja, lavari.
Neſcio quod magnum ſuſpicor eſſe nefas.
Aut tibi pannoſæ pendent a pectore mammæ:
Aut ſulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil eſt horum. credo, pulcherrima nuda es.
Si verum eſt, vitium pejus habes: fatua es.

LXXIII. *In Phœbum.*

Dormis cum pueris mutoniatis,
Et non ſtat tibi, Phœbe, quod ſtat illis.
Quid vis me, rogo, Phœbe, ſuſpicari?
Mollem credere te virum volebam:
Sed rumor negat eſſe te cinædum.

LXXIV. *In Gargilianum.*

PSILOTHRO faciemque lævas, & dropace calvam.
  Numquid tonſorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certe non potes illos
  Reſina, Veneto nec reſecare luto.
Deſine, ſi pudor eſt, miſeram traducere calvam:
  Hoc fieri cunno, Gargiliane, ſolet.

LXXV. *In Lupercum.*

STARE, Luperce, tibi jam pridem mentula deſit:
  Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt, bulbique ſalaces;
  Improba nec proſunt jam ſatureia tibi.
Cœpiſti puras opibus corrumpere buccas:
  Sic quoque non vivit ſollicitata Venus.
Mirari ſatis hoc quiſquam, vel credere poſſit,
  Quæ non ſtat, magno ſtare, Luperce, tibi?

LXXVI. *In Baſſum.*

ARRIGIS ad vetulas, faſtidis, Baſſe, puellas:
  Nec formoſa tibi, ſed moritura placet.
Hic, rogo, non furor eſt, non eſt hæc mentula demens?
  Cum poſſis Hecubam, non potes Andromachen.

LXXVII. *In Bæticum.*

Nec mullus, nec te delectat, Bætice, turdus:
Nec lepus eſt unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec ſectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phaſis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de petaſone voras.
Teque juvant gerres & pelle melandrya cana:
Reſinata bibis vina, Falerna fugis.
Neſcio, quod ſtomachi vitium ſecretius eſſe
Suſpicor. ut quid enim, Bætice, ſaproſagis?

LXXVIII. *Ad Paullinum.*

Minxisti currente ſemel, Paulline, carina.
Mejere vis iterum? jam Palinurus eris.

LXXIX. *Ad Sertorium.*

Rem peragit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, cum futuit, non puto perficere.

LXXX. *Ad Apicium.*

De nullo quereris, nulli maledicis, Apici:
Rumor ait, linguæ te tamen eſſe malæ.

LXXXI. *In Bæticum.*

Quid cum femineo tibi, Bætice Galle, barathro?
Hæc debet medios lambere lingua viros.
Abſciſſa eſt quare Samia tibi mentula teſta,
Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
Caſtrandum caput eſt: nam ſis licet inguine Gallus;
Sacra tamen Cybeles decipis: ore vir es.

LXXXII. *In Zoilum.*

Conviva quiſquis Zoïli poteſt eſſe,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtaque Ledæ ſobrius bibat teſta:
Hoc eſſe levius, puriuſque contendo.
Jacet occupato galbinatus in lecto:
Cubitiſque trudit hinc, & inde convivas,
Effultus oſtro, ſericiſque pulvinis.
Stat exoletus, ſuggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuſpideſque lentiſci;
Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Supina praſino concubina flabello;

Fugatque muſcas myrtea puer virga.
Percurrit agili corpus arte tractatrix,
Manumque doctam ſpargit omnibus membris:
Digiti crepantis ſigna novit eunuchus,
Et delicatæ ſuſcitator urinæ
Domini bibentis ebrium regit penem.
At ipſe retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anſerum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæſtritis,
Et concubino turturum nates donat:
Ligurumque nobis ſaxa cum miniſtrentur,
Vel cocta fumis muſta Maſſilitanis:
Opimianum morionibus nectar
Cryſtalliniſque myrrhiniſque propinat.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis,
Non erubeſcit murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus ſtertit:
Nos accubamus, &, ſilentium ronchis
Præſtare juſſi, nutibus propinamus.
Hos Malchionis patimur improbi faſtus;
Nec vindicare, Rufe, poſſumus; fellat.

LXXXIII. *In Coclitem.*

Ut faciam breviora mones epigrammata, Cocles.
Fac mihi, quod Chione. non potui brevius.

LXXXIV. *In Tongilionem.*

Quid narrat tua mœcha? non puellam
Dixi, Tongilion. quid ergo? linguam.

LXXXV. *Ad maritum.*

Quis tibi perſuaſit nares abſcindere mœcho?
Non hac peccatum eſt parte, marite, tibi.
Stulte, quid egiſti? nihil hic tua perdidit uxor,
Cum ſit ſalva ſui mentula Deiphobi.

LXXXVI. *Ad caſtam matronam.*

Ne legeres partem laſcivi, caſta, libelli,
Prædixi & monui: tu tamen, ecce, legis.
Sed ſi Panniculum, ſi ſpectas, caſta, Latinum;
Non ſunt hæc mimis improbiora: lege.

LXXXVII. *In Chionem.*

Narrat te rumor, Chione, nunquam eſſe fututam,
Atque nihil cunno purius eſſe tuo.
Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris.
Si pudor eſt, transfer ſubligar in faciem.

LXXXVIII. *In fratres fellatores.*

SUNT gemini fratres, diverſa ſed inguina lingunt.
 Dicite, diſſimiles ſint magis, an ſimiles?

LXXXIX. *Ad Phœbum.*

UTERE lactucis, & mollibns utere malvis:
 Nam faciem, durum, Phœbe, cacantis habes.

XC. *De Galla.*

VULT, non vult dare Galla mihi: nec dicere poſſum,
 Quod vult, & non vult, quid ſibi Galla velit.

XCI. *De Miſitio.*

CUM peteret patriæ Miſitius arva Ravennæ,
 Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achillas,
 Inſignis forma nequitiaque puer.
Hoc ſteriles ſenſere viri: qua parte cubaret,
 Qnærunt; ſed tacitos ſenſit & ille dolos.
Mentitur, credunt: ſomni poſt vina peruntur:
 Continuo ferrum noxia turba rapit;
Exciduntque ſenem, ſpondæ qui parte jacebat;
 Namque puer pluteo vindice tutus erat.

Suppositam, fama est, quondam pro virgine cervam;
At nunc pro cervo mentula supposita est.

XCII. *Ad Gallum.*

Ut patiar mœchum, rogat uxor, Galle; sed unum.
Huic ego, non oculos eruo, Galle, duos?

XCIII. *In Vetustillam.*

Cum tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ;
Rugosiorem cum geras stola frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas;
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliusque ranæ garriant Ravennates,
Et Adrianus dulcius culex cantet,
Videasque quantum noctuæ vident mane,
Et illud oleas, quod viri capellarum,
Et anatis habeas orropygium macræ,
Senemque Cynicum vincat osseus cunnus;
Cum te lucerna balneator exstincta
Admittat inter bustuarias mœchas;
Cum bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentia possit:
Gaudes ducentas nupturire post mortes,

Virumque demens cineribus tuis quæris
Prurire. Quid, sarrire si velit saxum?
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Quod si cadaver exigis tuum scalpi:
Sternatur a Coricle clinico lectus,
Thalassionem qui tuum decet solus,
Ustorque tædas præferat novæ nuptæ:
Intrare in istum sola fax potest cunnum.

XCIV. *In Rufum.*

Esse negas coctum leporem, poscisque flagella:
Mavis, Rufe, coquum scindere, quam leporem.

XCV. *In Nævolam.*

Nunquam dicis ave, sed reddis, Nævole, semper,
Quod prior & corvus dicere sæpe solet.
Cur hoc exspectas a me? rogo, Nævole, dicas:
Nam puto, nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exspectato dat mihi fama rogo.
Est & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum,
Et sedeo qua te suscitat Oceanus.
Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.

Sed pædicaris: sed pulchre, Nævole, ceves:
Jam jam sic prior es, Nævole. vincis. ave.

XCVI. *In Gargilium.*

Lingis, non futuis meam puellam:
Et garris quasi mœchus, & fututor.
Si te prendero, Gargili, tacebis.

XCVII. *Ad Rufum.*

Ne legat hunc Chione, mando tibi, Rufe, libellum.
Carmine læsa meo est; lædere & illa potest.

XCVIII. *In Sabellum.*

Sit culus tibi quam macer, requiris?
Pædicare potes, Sabelle, culo.

XCIX. *Ad cerdonem.*

Irasci nostro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita est, carmine læsa meo.
Innocuos permitte sales. Cur ludere nobis
Non liceat, licuit si jugulare tibi?

C. *Ad Rufum.*

CURSOREM sexta tibi, Rufe, remisimus hora,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.
Non aliter mitti debuit iste liber.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

I. *De natali Domitiani.*

CÆSARIS alma dies, & luce ſacratior illa,
Conſcia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numeroſior ævo;
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem, Superi, petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

II. *De Horatio.*

SPECTABAT modo ſolus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,

Cum plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repente cœlo:
Albis spectat Horatius lacernis.

III. *De nivibus.*

Adspice quam densum tacitarum vellus aquarum
   Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
   Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
   Et madidis Helicen dissimulare comis.
Qui siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,
   Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.

IV. *In Bassam.*

Quod siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Quod pressa piger hircus in capella,
Lassi bardaicus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,

Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quam quod oles, olere Baſſa.

V. *Ad Fabianum.*

VIR bonus & pauper, linguaque & pectore verus,
Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec comiſſator haberi,
Nec pavidos triſti voce citare reos:
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes arrigere ad vetulas:
Vendere nec vanos circa Pallatia fumos:
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miſer vives? homo fidus, certus amicus.
Hoc nihil eſt. nunquam ſic Philomelus eris.

VI. *In Maliſianum.*

CREDI virgine caſtior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri,
Cum ſis improbior, Maliſiane,
Quam qui compoſitos metro Tibulli,
In Stellæ recitat domo libellos.

VII. *Ad Hyllum.*

Cur here quod dederas, hodie, puer Hylle, negaſti?
  Durus tam ſubito, qui modo mitis eras?
Sed jam cauſaris barbamque, annoſque, piloſque:
  O nox quam longa es, quæ facis una ſenem!
Quid nos derides? here qui puer, Hylle, fuiſti,
  Dic nobis, hodie qua ratione vir es?

VIII. *Ad Euphemum.*

Prima ſalutantes atque altera continet hora;
  Exercet raucos tertia cauſidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
  Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palæſtris;
  Imperat exſtructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum;
  Temperat ambroſias cum tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæſar,
  Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: greſſu timet ire licenti
  Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

IX. *In Fabullam.*

Sotæ filia Clinici, Fabulla,
Deſerto ſequeris Clitum marito,
Et donas, & amas, ἔχεις ἀσώτως.

X. *Ad Fauſtinum.*

Dum novus eſt, neque adhuc raſa mihi fronte libellus,
  Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer, & caro perfer leve munus amico,
  Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, ſed inſtructus; comitetur Punica librum
  Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
  Emendare jocos: una litura poteſt.

XI. *In Ant. Saturninum.*

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,
  Et Saturninum te miſer eſſe pudet:
Impia Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
  Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Excideratne adeo fatum tibi nominis hujus;
  Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
  Nilus, & Arctois plus licuiſſet aquis?

Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

XII. *In Thaidem.*

Nulli, Thai, negas. ſed ſi te non pudet iſtud,
Hoc ſaltem pudeat, Thai, negare nihil.

XIII. *Ad Rufum, de nuptiis Pudentis & Claudiæ Peregrinæ.*

Claudia, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti:
Macte eſto tædis, o Hymenæe, tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſeis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide, Concordia, lecto,
Tamque pari ſemper ſit Venus æqua jugo.
Diligat illa ſenem quondam: ſed & ipſa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

XIV. *Ad Silium.*

Sili Caſtalidum decus ſororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidoſque
Faſtus Hannibalis, leveſque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:

Paulum sepofita feveritate,
Dum blanda vagus alea December
Incertis fonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit Popa nequiore talo,
Noftris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte, fed remiffa
Lafcivis madidos jocis libellos.
Sic forfan tener aufus eft Catullus
Magno mittere pafferem Maroni.

XV. *Ad Cæcilianum.*

Mille tibi nummos hefterna luce roganti,
In fex aut feptem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi: fed tu caufatus amici
Adventum, lancem paucaque vafa rogas.
Stultus es? an ftultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

XVI. *In Gallum.*

Privignum non effe tuæ te, Galle, novercæ
Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari.
Jam nufquam pater eft, Galle; noverca domi eft.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et te defendat Regulus ipfe licet:
Non potes abfolvi: nam quæ non definit effe
Poft patrem; nunquam, Galle, noverca fuit.

XVII. *Ad Paullum.*

FACERE in Lyciscam, Paulle, me jubes versus;
Quibus illa lectis rubeat, & sit irata.
O Paulle, malus es: irrumare vis solus.

XVIII. *De puero stillicidio jugulato.*

QUA vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roscida tecta subibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
Cumque peregisset miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit Fortuna licere?
Aut ubi mors non est, si jugulatis aquæ?

XIX. *De endromide.*

HANC tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, sed gelido non aspernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida:
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,
Sive harpasta manu pulverulenta rapis;
Plumea seu laxi partiris pondera follis;
Sive levem cursu vincere quæris Atham:

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
    Neve gravis ſubita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres:
    Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

XX. *De Cærellia & Gellia.*

Dicit ſe vetulam, cum ſit Cærellia puppa:
    Puppam ſe dicit Gellia, cum ſit anus.
Ferre nec hanc poſſis, poſſis, Coline, nec illam:
    Altera ridicula eſt, altera putidula.

XXI. *De Selio.*

Nullos eſſe Deos, inane cœlum
Affirmat Selius, probatque: quod ſe
Factum, dum negat hæc, videt beatum.

XXII. *De Cleopatra.*

Primos paſſa toros, & adhuc placanda marito,
    Merſerat in nitidos ſe Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus: ſed prodidit unda latentem,
    Lucebat totis cum tegeretur aquis.
Condita ſic puro numerantur lilia vitro:
    Sic prohibet teneras gemma latere roſas.
Inſilui, merſuſque vadis luctantia carpſi
    Baſia: perſpicuæ plus vetuiſtis aquæ.

XXIII. *Ad Thaliam, de Brutiano.*

DUM tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quisve sit secundus;
Grajum quisve epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.
Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ:
Illi me facias, precor, secundum.

XXIV. *De Lycori, ad Fabianum.*

OMNES, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit; uxori fiat amica meæ.

XXV. *De litoribus Altini & Aquileja.*

ÆMULA Bajanis Altini litora villis,
Et Phaethontei conscia silva rogi;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus:
Et tu Ledæo felix Aquileja Timavo,
Hic ubi septenas Cyllarus hausit aquas;
Vos eritis nostræ portus requiesque senectæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

XXVI. *Ad Poſthumum.*

Quod te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Poſthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoſces; togulam, Poſthume, pluris emo.

XXVII. *Ad Cæſarem Auguſtum Domitianum.*

Sæpe meos laudare ſoles, Auguſte, libellos.
Invidus ecce negat: non minus ergo ſoles.
Quid, quod honorato non ſola voce dediſti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæſar, tanto tu magis, ut doleat.

XXVIII. *Ad Chloen.*

Donasti tenero, Chloe, Luperco
Hiſpanas, Tyriaſque, coccinaſque,
Et lotam tepido togam Galeſo,
Indos ſardonychas, Scythas ſmaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ,
Et quidquid petit uſque & uſque donas.
Væ glabraria, væ tibi miſella:
Nudam te ſtatuet tuus Lupercus.

XXIX. *Ad Pudentem.*

OBSTAT, care Pudens, noſtris ſua turba libellis:
Lectoremque frequens laſſat, & implet opus.
Rara juvant. primis ſic major gratia pomis:
Hibernæ pretium ſic meruere roſæ.
Sic ſpoliatricem commendat faſtus amicam,
Janua nec juvenem ſemper aperta tenet.
Sæpius in libro memoratur Perſius uno,
Quam levis in tota Marſus Amazonide.
Tu quoque de noſtris releges quemcunque libellis,
Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

XXX. *Ad piſcatorem.*

BAJANO procul a lacu monemus,
Piſcator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piſcibus hæ natantur undæ,
Qui norunt Dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil eſt in orbe majus.
Quid, quod nomen habent, & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui venit citatus?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piſcem:
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Bajanos ſedet ad lacus rogator.

At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis ſimplicibus cibis in undas,
Et piſces venerare dedicatos.

XXXI. *Ad Hippodamum.*

Quod cupis in noſtris dicique legique libellis,
Et nonnullus honos creditur eſſe tibi:
Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes averſo fonte ſororum
Impoſitum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia poſſit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Muſis tibi nomen adopta:
Non ſemper belle dicitur Hippodamus.

XXXII. *De ape electro incluſa.*

Et latet & lucet Phaethontide condita gutta,
Ut videatur apis nectare clauſa ſuo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

XXXIII. *Ad Soſibianum.*

Plena laboratis habeas cum ſcrinia libris,
  Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent heredes, inquis, mea carmina. quando?
  Tempus erat jam te, Soſibiane, legi.

XXXIV. *Ad Attalum.*

Sordida cum tibi ſit; verum tamen, Attale, dixit;
  Quiſquis te niveam dixit habere togam.

XXXV. *De pugna damarum.*

Frontibus adverſis molles concurrere damas
  Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
Spectavere canes prædam: ſtupuitque ſuperbus
  Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
  Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

XXXVI. *Ad Olum.*

Cana eſt barba tibi: nigra eſt coma: tingere barbam
  Non potes, hæc cauſa eſt: ſed potes, Ole, comam.

XXXVII. *Ad Afrum.*

CENTUM Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus;
Ex inſulis fundiſque tricies ſoldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmenſi:
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras:
Et teneo melius iſta, quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati poſſim:
Quotidianam refice nauſeam nummis.
Audire gratis, Afér, iſta non poſſum.

XXXVIII. *Ad Gallam.*

GALLA, nega: ſatiatur amor, niſi gaudia torquent:
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

XXXIX. *Ad Charinum.*

ARGENTI genus omne comparaſti,
Et ſolus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec deſunt tibi vera Grantiana,
Nec quæ Callaiço linuntur auro,

Nec menſis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

XL. *Ad Poſthumum.*

Atria Piſonum ſtabant cum ſtemmate toto;
Et docti Senecæ ter numeranda domus;
Prætulimus tantis ſolum te, Poſthume, regnis:
Pauper eras, & eques, ſed mihi conſul eras.
Tecum ter denas numeravi, Poſthume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum;
Largus opum: exſpecto, Poſthume, quid facias.
Nil facis: & ſerum eſt alium mihi quærere regem.
Hoc, Fortuna, placet? Poſthumus impoſuit.

XLI. *In male recitantem.*

Quid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt noſtris auribus illa magis.

XLII. *Ad Flaccum.*

Si quis forte mihi poſſet præſtare roganti:
Audi, quem puerum, Flacce, rogare velim.
Niliacis primum puer is naſcatur in oris:
Nequitias tellus ſcit dare nulla magis.

Sit nive candidior: namque in Mareotide fusca
  Pulchrior est, quanto rarior iste color:
Lumina sideribus certent, mollesque flagellent
  Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
Frons brevis, atque modus breviter sit naribus uncis:
  Pæstanis rubeant æmula labra rosis.
Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem:
  Liberior domino sæpe sit ille suo.
Et timeat pueros, excludat sæpe puellas.
  Vir reliquis, uni sit puer ille mihi.
Jam scio, nec fallis: nam me quoque judice verum est:
  Talis erat, dices, noster Amazonicus.

XLIII. *In Coracinum.*

NON dixi, Coracine, te cinædum:
Non sum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metili.
Juro per Syrios tibi tumores;
Juro per Berecynthios furores.
Quod dixi tamen, hoc leve, & pusillum est:
Quod notum est, quod & ipse non negabis:
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

XLIV. *De Veſuvio monte.*

Hic eſt pampineis viridis modo Veſvius umbris:
  Preſſerat hic madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga, quam Nyſæ colles, plus Bacchus amavit:
  Hoc nuper Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi:
  Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & triſti merſa favilla:
  Nec Superi vellent hoc licuiſſe ſibi.

XLV. *Votum Parthenii ad Phœbum pro Burro.*

Hæc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
  Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo ſignat quinquennia luſtro,
  Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: ſic te tua diligat arbor,
  Gaudeat & certa virginitate ſoror.
Perpetuo ſic flore mices: ſic denique non ſint
  Tam longæ Bromio, quam tibi Phœbe, comæ.

XLVI. *De Sabello.*

Saturnalia divitem Sabellum
Fecerunt. merito tumet Sabellus:
Nec quenquam putat esse, prædicatque
Inter causidicos beatiorem.
Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabæque fressæ,
Et turis, piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libyca gelata testa,
Cum bulbis, cochleisque, caseoque.
Piceno quoque venit a cliente
Parcæ cistula non capax olivæ,
Et crasso figuli polita cælo
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

XLVII. *De Phaethonte.*

Encaustus Phaethon tabula depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaethonta facis.

XLVIII. *In Papilum.*

PERCIDI gaudes : percifus, Papile, ploras.
Cur, quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obſcœnæ pruriginis? an magis illud
Fles : quod percidi, Papile, deſieris?

XLIX. *Ad Flaccum.*

NESCIS, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
Qui tantum luſus illa, jocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
Tereos; aut cœnam, crude Thyeſta, tuam;
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis veſica libellis:
Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor : laudant illa, ſed iſta legunt.

L. *In Thaidem.*

QUID me, Thai, ſenem ſubinde dicis?
Nemo eſt, Thai, ſenex ad irrumandum.

LI. *Ad Cæcilianum.*

Cum tibi non eſſent ſex millia, Cæciliane,
Ingenti late vectus es hexaphoro.
Poſtquam bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Di reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

LII. *In Hedylum.*

Gestari junctis niſi deſinis, Hedyle, capris:
Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

LIII. *Ad Coſmum.*

Hunc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum baculo, peraque ſenem: cui cana, putriſque
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati,
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falſa.
Non eſt hic Cynicus, Coſme: quid ergo? canis.

LIV. *Ad Colinum.*

O cui Tarpejas licuit contingere quercus;
  Et meritas prima cingere fronde comas:
Si ſapis, utaris totis, Coline, diebus,
  Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
  Contigit: obſervant, quem ſtatuere, diem.
Divitior Criſpo, Thraſea conſtantior ipſo,
  Lautior & nitido ſis Meliore licet:
Nil adicit penſo Lacheſis, fuſoſque ſororum
  Explicat, & ſemper de tribus una ſecat.

LV. *Ad Lucium.*

Luci, gloria temporum tuorum,
Qui Grajum veterem, Tagumque noſtrum
Arpis cedere non ſinis diſertis;
Argivas generatus inter urbes,
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinoſæ
Ledæas Lacedæmonis palæſtras.
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre verſu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybaſque, Noricoſque;
Et ferro Plateam ſuo ſonantem,

Quam fluctu tenui, sed inquieto
Armorum Salo temperator ambit:
Tutelamque, chorosque Rixamarum,
Et convivia festa Carduarum,
Et textis Peteron rosis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigas,
Et certos jaculo levi Silaos,
Turgentisque lacus, Perusiæque,
Et parvæ vada pura Veronissæ,
Et sanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Marinessæ.
Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam rustica malo, quam Bitúntos.

LVI. *In Gargilianum.*

MUNERA quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

LVII. *Ad Fauſtinum.*

Dum nos blanda tenent laſcivi ſtagna Lucrini;
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Fauſtine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida ſed fervent Nemeæi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt, Bajas igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes & litora grata valete,
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

LVIII. *In Gallam.*

In tenebris luges amiſſum, Galla, maritum.
Nam plorare pudet te, puto, Galla virum.

LIX. *De vipera electro incluſa.*

Flentibus Heliadum ramis dum vipera repit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulcro;
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

LX. *De Curiatio.*

ARDEA ſolſtitio, Caſtranaque rura petantur,
Quique Cleonæo ſidere fervet ager;
Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga miſſus aquas.
Nullo fata loco poſſis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia eſt.

LXI. *In Mancinum.*

DONASSE amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper ſuperbo lætus ore jactaſti.
Quartus dies eſt, in ſchola poetarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emtas lacernas munus eſſe Pompillæ;
Sardonycha verum, lineiſque ter cinctum,
Duaſque ſimiles fluctibus maris gemmas
Dediſſe Baſſam, Cæliamque juraſti.
Here, de theatro, Pollione cantante,
Cum ſubito abires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta veniſſe:
Et mane centum, & poſt meridiem centum.
Quid tibi ſodales fecimus mali tantum?
Miſerere jam crudelis, & ſile tandem.
Aut, ſi tacere lingua non poteſt iſta,
Aliquando narra, quod velimus audire.

LXII. *De Lycori.*

TIBUR in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

LXIII. *De Cærellia.*

DUM petit a Baulis mater Cærellia Bajas,
Occidit infani crimine merfa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monftra Neroni
Nec quondam juffæ præftiteratis aquæ.

LXIV. *De hortis Julii Martialis.*

JULI jugera pauca Martialis,
Hortis Hefperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent receffus:
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur fereniore:
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur aftris
Celfæ culmina delicata villæ.
Hinc feptem dominos videre montes,
Et totam licet æftimare Romam,
Albanos quoque, Tufculofque colles,

Et quodcunque jacet ſub urbe frigus,
Fidenas veteres, breveſque Rubras,
Et quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno;
Quem nec rumpere nauticum celeuſma,
Nec clamor valet helciariorum;
Cum ſit tam prope Mulvius, ſacrumque
Lapſæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus (ſeu potius domus vocanda eſt)
Commendat dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modo divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
Dum, me judice, præferantur iſtis
Juli jugera pauca Martialis.

LXV. *De Philæni.*

Oculo Philænis femper altero plorat.
Quo fiat iftud, quæritis, modo ? lufca eft.

LXVI. *Ad Linum.*

Egisti vitam femper, Line, municipalem:
Qua nihil omnino vilius effe poteft.
Idibus, & raris togula eft excuffa Kalendis:
Duxit & æftates fynthefis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi mifit inemtum:
Silva graves turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite pifcis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica miffus de gente minifter,
Sed ftetit inculti ruftica turba foci.
Villica vel duri compreffa eft nupta coloni:
Incaluit quoties faucia vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec merfa eft pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppofita eft blando nunquam tibi teffera talo:
Alea fed parcæ fola fuere nuces.
Dic ubi fit decies, mater quod avara reliquit?
Nufquam eft. fecifti rem, Line, difficilem.

LXVII. *In Prætorem.*

PRÆTOREM pauper centum sestertia Gaurus
Orabat cana notus amicitia.
Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,
Ut posset domino plaudere justus eques.
Prætor ait: Scis me Scorpo, Thalloque daturum;
Atque utinam centum millia sola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah male divitis arcæ.
Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

LXVIII. *Ad Sextum.*

INVITAS centum quadrantibus, & bene cœnas:
Ut cœnem invitor, Sexte, an ut invideam?

LXIX. *Ad Papilum.*

TU Setina quidem semper, vel Massica ponis;
Papile: sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cœlebs quater esse lagena.
Nec puto, nec credo, Papile, nec sitio.

LXX. *De Ammiano ad Maronillum.*

Nihil Ammiano, præter aridam reſtem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret poſſe quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

LXXI. *Ad Sophronium Rufum.*

Quæro diu totam, Sophroni Rufe, per urbem,
Si qua puella neget; nulla puella negat.
Tanquam fas non ſit, tanquam ſit turpe negare,
Tanquam non liceat; nulla puella negat.
Caſta igitur nulla eſt? caſtæ ſunt mille. quid ergo
Caſta facit? non dat; non tamen illa negat.

LXXII. *Ad Quinctum.*

Exigis, ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, ſed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
Non, inquis, faciam tam fatue: nec ego.

LXXIII. *De Veſtino.*

Cum gravis extremas Veſtinus duceret horas,
Et jam per Stygias eſſet iturus aquas;
Ultima volventes orabat penſa ſorores,
Ut traherent parva ſtamina pulla mora.
Jam ſibi defunctus, caris dum vivit amicis;
Moverunt tetricas tam pia vota Deas.
Tum largas partitus opes, a luce receſſit:
Seque mori poſt hoc credidit ille ſenem.

LXXIV. *De Damis.*

Adspicis, imbelles tentent quam fortia damæ
Prœlia? tam timidis quanta ſit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæſar, damis parcere? mitte canes.

LXXV. *De Nigrina.*

O felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miſcere juvat cum conjuge cenſus
Gaudentem ſocio, participique viro.
Arſerit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alceſtem fama ſub aſtra ferat.

Tu melius: certo meruisti pignore vitæ,
  Ut tibi non esset morte probandus amor.

LXXVI. *In avarum amicum.*

Millia misisti mihi sex, bis sena petenti:
  Ut bis sena feram, bis duodena petam.

LXXVII. *In Zoilum invidum.*

Nunquam divitias Deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoïlum videre.

LXXVIII. *In Varum.*

Ad cœnam nuper Varus me forte vocavit;
  Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur mensa: ministri
  Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego: Non oculos, sed ventrem pascere veni:
  Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

LXXIX. *In Afrum.*

CONDITA cum tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo;
Discurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus, ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterque tuo;
Et sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
Hæc faciant sane juvenes: deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione sene.

LXXX. *Ad Mathonem.*

HOSPES eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis. imposui: rus tibi vendo tuum.

LXXXI. *In Mathonem.*

DECLAMAS in febre, Mathon: hanc esse phrenesim,
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est: errans cum viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

LXXXII. *De Fabulla.*

Epigramma noſtrum cum Fabulla legiſſet,
Negare nullam quò queror puellarum:
Semel rogata biſque terque neglexit
Preces amantis. Jam, Fabulla, promitte:
Negare juſſi, pernegare non juſſi.

LXXXIII. *Ad Rufum.*

Hos quoque commenda Venulejo, Rufe, libellos;
Imputet & nobis otia parva, roga:
Immemor & paulum curarum, operumque ſuorum,
Non tetrica nugas exigat aure meas.
Sed nec poſt primum legat hæc, ſummumve trientem;
Sed ſua cum medius prœlia Bacchus amat.
Si nimis eſt legiſſe duos; tibi charta plicetur
Altera: diviſum ſic breve fiet opus.

LXXXIV. *In Nævolum.*

Securo nihil eſt te, Nævole, pejus: eodem
Sollicito nihil eſt, Nævole, te melius.
Securus, nullum reſalutas, deſpicis omnes:
Nec quiſquam liber, nec tibi gratus homo eſt.
Sollicitus, donas: dominum regemque ſalutas;
Invitas. eſto, Nævole, ſollicitus.

LXXXV. *In Thaidem.*

Non eſt in populo, nec urbe tota,
A ſe Thaida qui probet fututam;
Cum multi cupiant, rogentque multi.
Tam caſta eſt, rogo, Thais? immo fellat.

LXXXVI. *In Ponticum.*

Nos bibimus vitro, tu myrrha, Pontice. quare?
Prodat perſpicuus ne duo vina calix.

LXXXVII. *Ad librum ſuum de Apollinari.*

Si vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiuſque eſt,
Sed nec candidius, benigniuſque:
Si te pectore, ſi tenebit ore,
Nec ronchos metues malignorum,
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas.
Si damnaverit, ad ſalariorum
Curras ſcrinia protinus licebit,
Inverſa pueris arande charta.

LXXXVIII. *De Baſſa.*

INFANTEM ſecum ſemper tua Baſſa, Fabulle,
Collocat, & luſus deliciaſque vocat.
Et quod mireris magis, infantaria non eſt.
Ergo quid in cauſa eſt? pedere Baſſa ſolet.

LXXXIX. *In diſſimulatorem.*

NULLA remiſiſti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſex ſcriptula Septitiani
Miſſa, nec a querulo mappa cliente fuit;
Antipolitani nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet, nec quæ coctana parva gerit;
Nec rugoſarum vimen breve Picenarum:
Dicere te poſſes ut meminiſſe mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus diſſimulator eris.

XC. *De ruſticatione.*

RURE morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus:
Luce Deos oro, famulos, poſt arva reviſo,
Partibus atque meis juſtos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.
Hinc oleo corpuſque frico, mollique palæſtra
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.

Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi.
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

XCI. *Ad librum.*

Ohe jam satis est, ohe libelle.
Jam pervenimus usque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, & ire quæris:
Nec summa potes in scheda teneri.
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc & ipse dicit.
Ohe jam satis est, ohe libelle.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER V.

I. *Ad Cæſarem.*

Hoc tibi, Palladiæ ſeu collibus uteris Albæ,
Cæſar, & hinc Triviam proſpicis, inde Thetin;
Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,
Plana ſuburbani qua cubat unda freti;
Seu placet Æneæ nutrix, ſeu filia Solis,
Sive ſalutiferis candidus Anxur aquis:
Mittimus, o rerum felix tutela, ſaluſque,
Soſpite quo gratum credimus eſſe Jovem.
Tu tantum accipias: ego te legiſſe putabo,
Et tumidus Galla credulitate fruar.

II. *Ad lectores.*

MATRONÆ, puerique, virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, salesque nudi,
Lascivos lege quatuor libellos;
Quintus cum Domino liber jocetur;
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

III. *Ad Domitianum.*

ACCOLA jam nostræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viso modo præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea quam fratris melior! cui tam prope fas est
Cernere, tam longe quem colit ille Deum.

IV. *Ad Paullum de Myrtale.*

FŒTERE multo Myrtale solet vino:
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,
Merumque cauta fronde non aqua miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis

Quoties venire, Paulle, videris contra;
Dicas licebit: Myrtale bibit laurum.

V. *Ad Sextum.*

Sexte, Palatinæ cultor facunde Minervæ;
  Ingenio frueris qui propiore Dei;
Nam tibi naſcentes Domini cognoſcere curas;
  Et ſecreta ducis pectora noſſe licet;
Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
  Qua Pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit.
Ad Capitolini cœleſtia carmina belli,
  Grande cothurnati pone Maronis opus.

VI. *Ad Muſas. vel librum commendat Parthenio.*

Si non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum:
Sic te ſerior & beata quondam
Salvo Cæſare finiat ſenectus,
Et ſis invidia favente felix;
Sic Burrus cito ſentiat parentem;
Admittas timidam, brevemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Noſti tempora tu Jovis ſereni,
Cum fulget placidus, ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare.
Non eſt, quod metuas preces iniquas:

Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata, purpuraque
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris ista, sed teneto,
Sic tanquam nihil offeras agasque.
Si novi dominum novem sororum,
Ultro purpureum petet libellum.

VII. *Ad Volcanum.*

QUALITER Assyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties secula vixit avis:
Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumsit vultus præsidis ipsa sui.
Jam precor oblitus nostræ, Volcane, querelæ
Parce: sumus Martis turba, sed & Veneris.
Parce, pater: sic Lemniacis lasciva catenis
Ignoscat conjux, & patienter amet.

VIII. *De Phaside.*

EDICTUM Domini, Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phasis in theatro,
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore:
Tandem commodius licet sedere,

Nunc eſt reddita dignitas equeſtris;
Turba non premimur, nec inquinamur:
Hæc, & talia dum refert ſupinus,
Illas purpureas, & arrogantes
Juſſit ſurgere Lectius lacernas.

IX. *In Symmachum.*

LANGUEBAM: ſed tu comitatus protinus ad me
Veniſti centum, Symmache, diſcipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

X. *Ad Regulum, de fama poetarum.*

ESSE quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et ſua quod rarus tempora lector amat?
Hi ſunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos ſemper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeji quærimus umbram;
Sic laudant Catuli vilia templa ſenes.
Ennius eſt lectus ſalvo tibi, Roma, Marone;
Et ſua riſerunt ſecula Mæonidem.
Rara coronato plauſere theatra Menandro:
Norat Naſonem ſola Corinna ſuum.
Vos tamen, o noſtri, ne feſtinate libelli:
Si poſt fata venit gloria, non propero.

XI. *De Stella.*

SARDONYCHAS, ſmaragdos, adamantas, iaſpidas uno
  Verſat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas,
  Invenies: inde eſt hæc, puto, culta manus.

XII. *De eodem.*

QUOD nutantia fronte perticata
Geſtat pondera Maſthlion ſuperbus;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quod pueros levat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cum digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

XIII. *In Calliſtratum.*

SUM, fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper;
  Sed non obſcurus, nec male notus eques:
Sed toto legor orbe frequens; & dicitur, Hic eſt:
  Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
  Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ ſervit tibi gleba Syenes;
  Tondet & innumeros Gallica Parma greges.

Hoc ego, tuque ſumus. ſed quod ſum, non potes eſſe:
  Tu quod es, e populo quilibet eſſe poteſt.

XIV. *De Nannejo.*

Sedere primo ſolitus in gradu ſemper,
Tunc cum liceret occupare, Nannejus;
Bis excitatus terque tranſtulit caſtra,
Et inter ipſas pæne tertius ſellas
Poſt Cajumque Luciumque conſedit.
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
Oculoque ludos ſpectat indecens uno.
Et hinc miſer dejectus in viam tranſit,
Subſellioque ſemifultus extremo,
Et male receptus altero genu, jactat
Equiti ſedere, Lectioque ſe ſtare.

XV. *Ad Cæſ. Domitianum.*

Quintus noſtrorum liber eſt, Auguſte, jocorum;
  Et queritur læſus carmine nemo meo.
Gaudet honorato ſed multus nomine lector,
  Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc proſunt, quamvis venerantia multos?
  Non proſint: ſane me tamen iſta juvant.

XVI. *Ad lectorem.*

SERIA cum possim, quod delectantia malim
Scribere, tu causa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma.
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa tonantis,
Sollicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, comissatorque libellus,
Et tantum gratis pagina nostra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum minimum vati munus Alexis erat.
Belle, inquis, dixti: satis est: laudabimur usque.
Dissimulas? facies me, puto, causidicum.

XVII. *In Gelliam.*

DUM proavos, atavosque refers, & nomina magna;
Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupsisti, Gellia, cistifero.

XVIII. *Ad Quinctianum.*

Quod tibi Decembri menſe, quo volant mappæ;
Gracileſque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta ſenibus teſta cum damaſcenis,
Præter libellos vernulas nihil miſi:
Fortaſſe avarus videar, aut inhumanus.
Odi doloſas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis neſcit,
Avidum vorata decipi ſcarum muſca?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis eſt pauper.

XIX. *Ad Cæſ. Domitianum.*

Si qua fides veri, præferri, maxime Cæſar,
Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit ſpectare triumphos?
Quando Palatini plus meruere Dei?
Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licet unum,
Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali,
Aut quem proſequitur non alienus eques?
Saturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammatæve togæ ſcriptula tota decem,

Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera reges.
 Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus.
 Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naſo:
 Utile quod nobis, do tibi conſilium.

XX. *Ad Julium Martialem.*

Si tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum;
Nec lites tetricas, forumque triſte
Noſſemus, nec imagines ſuperbas:
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ;
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc vivit ſibi neuter, heu, bonoſque
Soles effugere, atque abire ſentit;
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam vivere cum ſciat, moratur?

XXI. *De Apollonio.*

QUINCTUM pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Macrum
  Ante ſalutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine. quantum
  Cura, laborque poteſt! ſcripſit, & edidicit.

XXII. *In Paullum.*

MANE domi niſi te volui, merui que videre;
  Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ.
Sed Tiburtinæ ſum proximus accola pilæ;
  Qua videt antiquum ruſtica Flora Jovem.
Alta Suburrani vincenda eſt ſemita clivi,
  Et nunquam ſicco ſordida ſaxa gradu:
Vixque datur longas mulorum rumpere mandras;
  Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quod te poſt mille labores,
  Paulle, negat laſſo janitor eſſe domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
  Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officioſus amicos:
  Rex, niſi dormieris, non potes eſſe meus.

XXIII. *Ad Bassum.*

HERBARUM fueras indutus, Basse, colores,
Iura theatralis dum siluere loci.
Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Iussit, & Oceanum certior audit eques:
Non nisi vel cocco madida, vel murice tincta
Veste nites, & te sic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

XXIV. *De Hermete.*

HERMES Martia seculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator, & magister;
Hermes turba sui tremorque ludi;
Hermes, quem timet Helius, sed unum;
Hermes, cui cadit Advolans, sed uni;
Hermes vincere, nec ferire doctus;
Hermes suppositicius sibi ipsi;
Hermes divitiæ locariorum;
Hermes cura, laborque ludiarum;
Hermes belligera superbus hasta;
Hermes æquoreo minax tridente;
Hermes casside languida timendus;
Hermes gloria Martis universi;
Hermes omnia solus, & ter unus.

XXV. *De Chærestrato.*

QUADRINGENTA tibi non sunt, Chærestrate, surge;
Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
Ecquis, io, revocat, discedentemque reducit?
Ecquis, io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquendum?
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quam non sensuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples, o dissimulator amici,
Hæc legis & laudas? quæ tibi fama perit?

XXVI. *Ad Codrum.*

QUOD alpha dixi, Codre, pænulatorum
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si forte bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

XXVII. *In fictum equitem.*

INGENIUM, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cetera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

XXVIII. *Ad Aulum, de Mamerco.*

Ut bene loquatur, ſentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus poſſis:
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Nervas, comitate Ruſones,
Probitate Macros, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forſan eſſe tu credas:
Ego eſſe miſerum credo, cui placet nemo.

XXIX. *Ad Gelliam.*

Si quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis,
Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.
Si non derides, ſi verum, lux mea, narras:
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

XXX. *Ad Varronem.*

Varro, Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minus in Calabra ſuſpiciende lyra;
Differ opus: nec te facundi ſcena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoſo non aſpernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi menſe ſuo.

Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur,
Saturnalicias perdere, Varro, nuces.

XXXI. *De ludo puerorum cum juvencis.*

ADSPICE, quam placidis insultet turba juvencis,
Et sua quam facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget, non esset arena
Tutior, & poterant fallere plana magis.
Nec trepidant gestus: sed de discrimine palmæ
Securus puer est, sollicitumque pecus.

XXXII. *Ad Faustinum, de Crispo.*

QUADRANTEM Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit uxori. cui dedit ergo? sibi.

XXXIII. *In causidicum.*

CARPERE causidicus fertur mea carmina: qui sit;
Nescio: si sciero, væ tibi, causidice.

XXXIV. *Epitaphium Erotii ad Frontonem parentem.*

HANC tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,
Oſcula commendo, deliciaſque meas:
Paulula ne nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextæ modo frigora brumæ;
Vixiſſet totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen blæſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi,
Terra, gravis fueris: non fuit illa tibi.

XXXV. *De Euclide.*

DUM ſibi redire de Patrenſibus fundis
Ducena clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano;
Longumque pulchra ſtemma repetit a Leda,
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur:
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de ſinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

XXXVI. *Ad Fauſtinum.*

LAUDATUS noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat, quaſi nil debeat: impoſuit.

XXXVII. *De Erotio puella.*

PUELLA ſenibus dulcior mihi cygnis,
Agna Galeſi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior ſtagni;
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Niveſque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vicit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitelam;
Fragravit ore, quod roſarium Pæſti,
Quod Atticarum prima mella cerarum,
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba;
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum,
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque.
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
Pectuſque pulſans, pariter & comam vellens:
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,

Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem.
Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

XXXVIII. *In Calliodorum.*

Calliodorus habet cenſum (quis neſcit?) equeſtrem,
Sexte: ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta ſecat, qui dicit σῦκα μέριζε;
Uno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce moleſto?
Non eſſet Pollux ſi tibi, Caſtor eras.
Unus cum ſitis; duo, Calliodore, ſedetis.
Surge: ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre ſedere
Non potes. alternis, Calliodore, ſede.

XXXIX. *In Carinum.*

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, miſi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miſerere jam, Carine.
Signa rarius, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſſis.
Excuſſi loculoſque, ſacculumque.
Crœſo divitior licet fuiſſem,

Iro pauperior forem, Carine,
Si conchen toties meam comeſſes.

XL. *Ad Artemidorum.*

PINXISTI Venerem; colis, Artemidore, Minervam:
Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

XLI. *In Didymum.*

SPADONE cum ſis eviratior fluxo,
Et concubino mollior Celæneo,
Quem ſectus ululat matris entheæ Gallus,
Theatra loqueris, & gradus, & edicta,
Trabeaſque, & Idus, fibulaſque, cenſuſque;
Et pumicata pauperes manu monſtras.
Sedere in equitum liceat an tibi ſcamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

XLII. *Amicis quod datur, non perire.*

CALLIDUS effracta nummos fur auferet arca:
Proſternet patrios impia flamma Lares.
Debitor uſuram pariter, ſortemque negabit:
Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amica:
Mercibus exſtructas obruet unda rates.

Extra fortunam est, quidquid donatur amicis:
  Quas dederis, solas semper habebis opes.

XLIII. *De Thaide & Lecania.*

THAIS habet nigros, niveos Lecania, dentes.
  Quæ ratio est? emtos hæc habet, illa suos.

XLIV. *In Dentonem.*

QUID factum est, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater ausus es negare.
Sed nec respicis, & fugis sequentem;
Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœna,
Et major rapuit canem culina
Jam te: sed cito cognitum & relictum
Cum fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

XLV. *In Bassam.*

DICIS formosam, dicis te, Bassa, puellam.
  Istud quæ non est, dicere Bassa solet.

XLVI. *Ad Diadumenum.*

BASIA dum nolo, nisi quæ luctantia carpsi,
Et placet ira mihi plus tua, quam facies:
Ut te sæpe rogem, cædo, Diadumene, sæpe;
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

XLVII. *De Philone.*

NUNQUAM se cœnasse domi Philo jurat: & hoc est:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

XLVIII. *De Encolpo.*

QUID non cogit amor? secuit nolente capillos
Encolpus domino, nec prohibe..te tamen.
Permisit, flevitque Pudens. sic cessit habenis
Audaci questus de Phaethonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprensus Achilles
Deposuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede capillis;
Tardaque pro tanto munere, barba, veni.

XLIX. *Ad Labienum.*

VIDISSEM modo forte cum ſedentem
Solum te, Labiene: tres putavi.
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, ſunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere poſſint.
Nudum eſt in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc, cum prandia miſit Imperator;
Cum panariolis tribus rediſti.
Talem Geryonem fuiſſe credo.
Vites, cenſeo, porticum Philippi,
Si te viderit Hercules, periſti.

L. *In Charopinum.*

CŒNO domi quoties, niſi te, Charopine, vocavi,
  Protinus ingentes ſunt inimicitiæ;
Meque petis ſtricto medium transfigere ferro,
  Si noſtrum ſine te ſcis caluiſſe focum.
Nec ſemel ergo mihi furtum feciſſe licebit?
  Improbius nihil eſt hac, Charopine, gulà.
Deſine jam noſtram, precor, obſervare culinam,
  Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

LI. *Ad Rufum.*

Hic, qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus levis,
Qui codicillis hinc, & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum.
Si fingere me istud putas, salutemus.

LII. *In Posthumum.*

Quæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo.
Cur igitur taceo? Posthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat, Dixerat ipse mihi.
Non belle quædam faciunt duo: sufficit unus
Huic operi: si vis, ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dona
Auctoris pereunt garrulitate sui.

LIII. *Ad Bassum.*

Colchida quid scribis, quid scribis, amice, Thyesten?
Quid tibi vel Nioben, Basse, vel Andromachen?
Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis
Deucalion; vel, si non placet hic, Phaethon.

LIV. *De rhetore Apollonio.*

Extemporalis factus eſt meus rhetor:
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

LV. *De aquila portante Jovem.*

Dic mihi, quem portes, volucrum regina? Tonantem.
  Nulla manu quare fulmina geſtat? Amat.
Quo calet igne Deus? Pueri. Cur mitis aperto
  Reſpicis ore Jovem? De Ganymede loquor.

LVI. *Ad Lupum.*

Cui tradas, Lupe, filium magiſtro,
Quæris ſollicitus diu, rogaſque.
Omnes grammaticoſque rhetoraſque
Devites, moneo; nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium ſuæ relinquat.
Si verſus facit, abdices poetam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, diſcat, citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingeni videtur,
Præconem facias, vel architectum.

LVII. *Ad Cinnam.*

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
  Sæpe etiam ſervum ſic reſaluto meum.

LVIII. *Ad Poſthumum.*

Cras te victurum, cras dicis, Poſthume, ſemper.
  Dic mihi cras iſtud, Poſthume, quando venit?
Quam longe cras iſtud? ubi eſt? aut unde petendum?
  Numquid apud Parthos Armenioſque latet?
Jam cras iſtud habet Priami, vel Neſtoris annos.
  Cras iſtud quanti, dic mihi, poſſit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Poſthume, ſerum eſt.
  Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit heri.

LIX. *Ad Stellam.*

Quod non argentum, quod non tibi miſimus aurum;
  Hoc facimus cauſa, Stella diſerte, tua.
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti:
  Fictilibus noſtris exoneratus eris.

LX. *Ad detractorem.*

ALLATRES licet uſque nos & uſque,
Et gannitibus improbis laceſſas:
Certum eſt hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, miſer, neceſſe eſt.
Non deerunt tamen hac in urbe forſan
Unus, vel duo, treſve, quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac a ſcabie tenemus ungues.

LXI. *In Marianum.*

CRISPULUS iſte quis eſt, uxori ſemper adhæret
  Qui, Mariane, tuæ? criſpulus iſte quis eſt?
Neſcio quid dominæ teneram qui garrit in aurem,
  Et ſellam cubito dexteriore premit?
Per cujus digitos currit levis annulus omnes:
  Crura gerit nullo qui violata pilo?
Nil mihi reſpondes? uxoris res agit, inquis,
  Iſte meæ: ſane certus, & aſper homo eſt,
Procuratorem vultu qui præferat ipſo:
  Acrior hoc Chius non erat Aufidius.
O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini:
  Te ſucceſſurum credo ego Panniculo.

Res uxoris agit? res nullas criſpulus iſte:
   Res non uxoris, res agit iſte tuas.

LXII. *Ad hoſpites.*

Jure tuo noſtris maneas licet, hoſpes, in hortis;
   Si potes in nudo ponere membra ſolo:
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſupellex:
   Nam mea jam digitum ſuſtulit hoſpitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcita lectos:
   Putris & abrupta faſcia reſte jacet.
Sit tamen hoſpitium nobis commune duobus:
   Emi hortos; plus eſt: inſtrue tu; minus eſt.

LXIII. *Ad Ponticum.*

Quid ſentis, inquis, de noſtris, Marce, libellis?
   Sic me ſollicitus, Pontice, ſæpe rogas.
Admiror, ſtupeo: nihil eſt perfectius illis,
   Ipſe tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc ſentis? inquis; faciat tibi ſic bene Cæſar,
   Sic Capitolinus Jupiter. immo tibi.

LXIV. *Ad ſuos miniſtros.*

SEXTANTES, Calliſte, duos infunde Falerni:
  Tu ſuper æſtivas, Alcime, ſolve nives.
Pingueſcat nimio madidus mihi crinis amomo,
  Laſſenturque roſis tempora ſutilibus.
Jam vicina jubent nos vivere Mauſolea:
  Cum doceant, ipſos poſſe perire Deos.

LXV. *Ad Cæſarem.*

ASTRA, polumque dedit, quamvis obſtante noverca,
  Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper;
Et caſtigatum Libycæ ceroma palæſtræ;
  Et gravis in Siculo pulvere fuſus Eryx:
Silvarumque tremor, tacita qui fraude ſolebat
  Ducere nec rectas Cacus in antra boves.
Iſta tuæ, Cæſar, quota pars ſpectatur arenæ?
  Dat majora novus prœlia mane dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monſtro?
  Quot tua Mænalios collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris Iberi;
  Eſt tibi, qui poſſit vincere Geryonem.
Sæpe licet Grajæ numeretur bellua Lernæ,
  Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguſte, dederunt
  Alcidæ cito Dî; ſed tibi ſero dabunt.

LXVI. *In Pontilianum.*

Sæpe ſalutatus, nunquam prior ipſe ſalutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

LXVII. *De hirundine.*

Hibernos peterent ſolito cum more receſſus
Atthides, in nidis una remanſit avis.
Deprendêre nefas ad tempora verna reverſæ,
Et profugam volucres diripuere ſuæ.
Sero dedit pœnas. diſcerpi nôxia mater
Debuerat: ſed tunc, cum laceravit Itym.

LXVIII. *Ad Lesbiam.*

Arctoa de gente comam tibi, Lesbia, miſi:
Ut ſcires, quanto ſit tua flava magis.

LXIX. *In M. Antonium.*

Antoni Phario nil objectûre Pothino,
Et levius tabula, quam Cicerone, nocens:
Quid gladium demens Romana ſtringis in ora?
Hoc admiſiſſet nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi.

Quid proſunt ſacræ pretioſa ſilentia linguæ?
  Incipient omnes pro Cicerone loqui.

LXX. *De Syriſco ad Maximum.*

INFUSUM ſibi nuper a patrono
Plenum, Maxime, centies Syriſcus
In ſellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta eſt gula, centies comeſſe!
Quanto major adhuc, nec accubare!

LXXI. *Ad Fauſtinum.*

HUMIDA qua gelidas ſummittit Trebula valles;
  Et viridis, Cancri menſibus, alget ager,
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
  Et domus Æolio ſemper amica Noto,
Te, Fauſtine, vocant: longas his exige meſſes
  Collibus: hibernum jam tibi Tibur erit.

LXXII. *Ad Rufum, de origine Bacchi.*

QUI potuit Bacchi matrem dixiſſe Tonantem,
  Ille poteſt Semelen dicere, Rufe, patrem.

LXXIII. *Ad Theodorum.*

NON donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

LXXIV. *De Pompejo & filiis.*

POMPEJOS juvenes Asia, atque Europa, sed ipsum
Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
Quid mirum toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

LXXV. *Ad Quinctum.*

QUÆ legis causa nupsit tibi Lælia, Quincte;
Uxorem potes hanc dicere legitimam?

LXXVI. *Ad Cinnam.*

PROFECIT poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam male semper,
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

LXXVII. *Ad Marullum.*

NARRATUR belle quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

LXXVIII. *Ad Turanium.*

SI tristi domicœnio laboras,
Turani; potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles προπίνειν,
Viles Cappadocæ, gravesque porri.
Divisis cybiùm latebit ovis:
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Algentem modo qui reliquit hortum:
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum;
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ:
Vinum tu facies bonum bibendo.
Post hæc omnia forte si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.

Parva est cœnula, (quis potest negare?)
Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec crassum dominus leget volumen:
Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt sine fine prurientes
Lascivos docili tremore lumbos:
Sed, quod non grave sit, nec inficetum,
Parvi tibia condyli sonabit.
Hæc est cœnula. Claudiam sequeris:
Quam nobis cupis esse te priorem.

LXXIX. *In Zoilum.*

Undecies una surrexti, Zoïle, cœna;
Et mutata tibi est synthesis undecies:
Sudor inhæreret madida ne veste retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
Frigus enim magnum synthesis una facit.

LXXX. *Ad Severum.*

Non totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licet imputes, Severe,
Dum nostras legis, exigisque nugas.
Durum est perdere ferias: rogamus,
Jacturam patiaris hanc, ferasque.
Quod si legeris ipse cum diserto

(Sed numquid fumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic eſt,
Quam debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit;
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

LXXXI. *Ad Æmilianum.*

Semper eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc, niſi divitibus.

LXXXII. *In Gaurum.*

Quid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſperdas, Gaure: puſillus homo es.

LXXXIII. *Ad Dindymum.*

Inſequeris, fugio; fugis, inſequor; hæc mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

LXXXIV. *Ad Gallam.*

Jam tristis nucibus puer relictis
Clamoso revocatur a magistro:
Et blando male proditus fritillo,
Arcana modo raptus e popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia transiere tota,
Nec munuscula parva, nec minora
Misisti mihi, Galla, quæ solebas.
Sane sic abeat meus December.
Scis certe puto vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

I. *Ad Julium Martialem.*

SEXTUS mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti,
Audebit minus anxius tremenſque
Magnas Cæſaris in manus venire.

II. *Adulatorium.*

LUSUS erat ſacræ connubia fallere tedæ:
Luſus & immeritos exſecuiſſe mares.
Utraque tu prohibes, Cæſar, populiſque futuris
Succurris, naſci quos ſine fraude jubes.
Nec ſpado jam, nec mœchus erit, te præſide, quiſquam.
At prius (o mores) & ſpado mœchus erat.

III. *De filio Domitiani.*

NASCERE Dardanio promiſſum nomen Iulo,
  Vera Deûm ſoboles: naſcere, magne puer.
Cui pater æternas poſt ſecula tradat habenas:
  Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
  Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

IV. *Adulatorium.*

CENSOR maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot Deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica eſt.

V. *Ad Cæcilianum.*

RUSTICA mercatus multis ſum prædia nummis:
  Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes? tacitum te dicere, credo,
  Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

VI. *Ad Lupercum.*

COMOEDI tres sunt : sed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor ; & κωφὸν Paulla πρόσωπον amat.

VII. *De Thelesina.*

JULIA lex populis ex quo, Faustine, renata est ;
Atque intrare domos jussa Pudicitia est :
Aut minus, aut certe non plus tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit : adultera lege est.
Offendor mœcha simpliciore minus.

VIII. *Ad Severum.*

PRÆTORES duo, quatuor tribuni,
Septem causidici, decem poetæ,
Cujusdam modo nuptias petebant
A quodam sene. non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit ?

IX. *Ad Lævinum.*

In Pompejano dormis, Lævine, theatro :
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus ?

X. *Petit latenter a Domitiano pecuniam.*

Pauca Jovem nuper cum millia forte rogarem :
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi : ſed millia nobis
Nulla dedit : pudeat pauca rogaſſe Jovem.
At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido noſtras legerat ore preces !
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis :
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic precor, o noſtri dic conſcia virgo tonantis :
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare ?
Sic ego : ſic breviter poſita mihi Gorgone Pallas :
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas ?

XI. *In Marcum.*

Quod non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes,
Miraris ? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti :
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.

Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris:
Non minus ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

XII. *De Fabulla.*

JURAT capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: numquid, Paulle, pejerat? nego.

XIII. *De statua Juliæ.*

QUIS te Phidiaco formatam, Julia, cælo;
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita respondet imagine Lygdos;
Et placido fulget vivus in ore liquor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo;
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor summique Tonantis,
A te Juno petat ceston & ipsa Venus.

XIV. *In Laberium.*

VERSUS ſcribere poſſe te diſertos
Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
Verſus ſcribere qui poteſt diſertos,
Non ſcribat, Laberi; virum putabo.

XV. *De formica ſuccino incluſa.*

DUM Phaethontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.
Sic modo quæ fuerat vita contemta manente,
Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

XVI. *Ad Priapum.*

TU qui pene viros terres, & falce cinædos;
Jugera ſepoſiti pauca tuere loci.
Sic tua non intrent vetuli pomaria fures;
Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

XVII. *In Cinnamum.*

CINNAM, Cinname, te jubes vocari.
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus?
Tu ſi Furius ante dictus eſſes,
Fur iſta ratione dicereris.

XVIII. *Epitaphium Salonini, ad Priscum.*

Sancta Salonini terris requiescit Iberis,
Qua melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas; nam qui te, Prisce, reliquit,
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

XIX. *In Posthumum causidicum.*

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abesse furto.
Hoc judex sibi postulat probari:
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Sullas, Mariosque, Muciosque
Magna voce sonas, manuque tota.
Jam dic, Posthume, de tribus capellis.

XX. *In Phœbum.*

Mutua te centum sestertia, Phœbe, rogavi:
Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

XXI. *De Stella & Ianthide.*

PERPETUAM Stellæ dum jungit Ianthida vati
  Læta Venus, dixit, Plus dare non potui.
Hæc coram domina: ſed nequius illud in aurem,
  Tu ne quid pecces exitioſe, vide.
Sæpe ego laſcivum Martem furibunda cecidi,
  Legitimos eſſet cum vagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt, nulla me pellice læſit:
  Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percuſſit pectora loro.
  Plaga juvat: ſed tu jam, Dea, cæde duos.

XXII. *In Proculinam.*

QUOD nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modo, nunc facis maritum;
Ne lex Julia te notare poſſit:
Non nubis, Proculina, ſed fateris.

XXIII. *In Lesbiam.*

STARE jubes noſtrum ſemper tibi, Lesbia, penem:
  Crede mihi, non eſt mentula, quod digitus.
Tu licet & manibus, blandis & vocibus inſtes:
  Contra te facies imperioſa tua eſt.

XXIV. *De Charisiano.*

Nil lascivius est Charisiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

XXV. *Ad Marcellinum.*

Marcelline, boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit ursa jugo:
Ille vetus pro te patriusque quod optat amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

XXVI. *De Sotade.*

Periclitatur capite Sotades noster.
Reum putatis esse Sotadem? non est.
Arrigere desit posse Sotades: lingit.

XXVII. *Ad Nepotem.*

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Eſt tibi, quæ patria ſignatur imagine vultus,
Teſtis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoſo nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, ſit locuples, ſed potet filia muſtum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non ſolos vindemia nutriat orbos:
Poſſunt & patres vivere, crede mihi.

XXVIII. *Epitaphium Glauciæ.*

Libertus Melioris ille notus;
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc ſub marmore Glaucias humatus
Junƈto Flaminiæ jacet ſepulcro:
Caſtus moribus, innocens pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis ſenis modo meſſibus peraƈtis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas, viator.

XXIX. *De eodem.*

Non de plebe domus, nec avaræ verna cataſtæ,
Sed domini ſancto dignus amore puer,
Munera cum poſſet nondum ſentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum. quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus.
Quidquid amas, cupias non placuiſſe nimis.

XXX. *In Pætum.*

Sex ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes;
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono:
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Poſt ſeptem puto, vel novem Kalendas;
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex ſeſtertia, Pæte, perdidiſti.

XXXI. *In Charidemum.*

Uxorem, Charideme, tuam ſcis ipſe, ſiniſque
A medico futui. vis ſine febre mori.

XXXII. *De morte Othonis.*

Cum dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forſitan & poſſet vincere mollis Otho:
Damnavit multo ſtaturum ſanguine Martem;
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, ſane vel Cæſare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

XXXIII. *In Sabellum.*

Nil miſerabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidiſti, quo nil lætius ante fuit.
Furta, fugæ, mortes ſervorum, incendia, luctus
Affligunt hominem. tam miſer, & futuit.

XXXIV. *Ad Diadumenum.*

Basia da nobis, Diadumene, preſſa. quot, inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes:
Et Maris Ægæi ſparſas per litora conchas,
Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
Quæque ſonant pleno voceſque manuſque theatro;
Cum populus ſubiti Cæſaris ora videt.
Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare poteſt.

XXXV. *Ad Cæcilianum.*

Septem clepſydras magna tibi voce petenti
  Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreiſque tepentem
  Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
Ut tandem ſaties vocemque ſitimque; rogamus,
  Jam de clepſydra, Cæciliane, bibas.

XXXVI. *Ad Papilum.*

Mentula tam magna eſt, tantus tibi, Papile, naſus,
  Ut poſſis, quoties arrigis, olfacere.

XXXVII. *In Carinum.*

Secti podicis uſque ad umbilicum
Nullas relliquias habet Carinus:
Et prurit tamen uſque ad umbilicum.
O quanta ſcabie miſer laborat!
Culum non habet, eſt tamen cinædus.

XXXVIII. *De filio Reguli.*

ADSPICIS, ut parvus, nec adhuc trieteride plena
  Regulus auditum laudet & ipse patrem?
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
  Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, centumque viri, densumque coronæ
  Vulgus, & infanti Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet;
  Sic vitulus molli prœlia fronte cupit.
Dì, servate, precor, matri sua vota, patrique;
  Audiat ut natum Regulus, illa duos.

XXXIX. *In Cinnam.*

PATER ex Marulla, Cinna, factus es septem;
Non liberorum: namque nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini:
Sed in grabatis tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic, qui retorto crine Maurus incedit;
Sobolem fatetur esse se coci Santræ.
At ille sima nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici palæstritæ.
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit, & videt Damam?
Quartus cinæda fronte, candido vultu,
Ex concubino natus est tibi Lygdo:

Percide, si vis filium, nefas non est.
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ sic moventur, ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Cyrrhæ?
Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si spado Coresus, Dindymusque non esset?

XL. *Ad Lycorim.*

FEMINA præferri potuit tibi nulla, Lycori:
Præferri Glyceræ femina nulla potest.
Hæc erit hoc, quod tu: tu non potes esse, quod hæc est.
Tempora quid faciunt! hanc volo, te volui.

XLI. *In raucum poetam.*

QUI recitat lana fauces & colla revinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

XLII. *De Etrusci thermis, ad Oppianum.*

ETRUSCI nisi thermulis lavaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinuessa, fervidique

Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Bajæ.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est ibi longior, diesque
Nullo tardius a loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit,
Siccos pinguis Onyx anhelat æstus,
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconûm,
Contentus potes arido vapore,
Cruda Virgine Martiave mergi;
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me supina,
Jam dudum quasi negligenter audis.
Illotus morieris, Oppiane.

XLIII. *Ad Castricum.*

Dum tibi felices indulgent, Castrice, Bajæ:
Canaque sulfureis nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa jugeribus non onerosa suis.
Hic mihi Bajani soles, mollisque Lucrinus;
Hic vestræ mihi sunt, Castrice, divitiæ.

Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
  Currere, nec longas pertimuiſſe vias:
Nunc urbi vicina juvant, facileſque receſſus,
  Et ſatis eſt, pigro ſi licet eſſe mihi.

XLIV. *In Calliodorum.*

FESTIVE credis te, Calliodore, jocari,
  Et ſolum multo permaduiſſe ſale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes;
  Sic te convivam poſſe placere putas.
At ſi ego non belle, ſed vere dixero quiddam:
  Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

XLV. *In nuptias Lygdi & Lectoriæ.*

LUSISTIS, ſatis eſt; laſcivi nubite cunni:
  Permiſſa eſt vobis non niſi caſta Venus.
Hæc eſt caſta Venus? nubit Lectoria Lygdo:
  Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

XLVI. *Ad Catianum.*

VAPULAT aſſiduo Veneti quadriga flagello,
  Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

XLVII. *Ad Ianthida nympham.*

NYMPHA, mei Stellæ quæ fonte domeſtica puro
Laberis, & domini gemmea tecta ſubis:
Sive Numæ conjux Triviæ te miſit ab antro;
Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exſolvit votis hac ſe tibi virgine porca
Marcus, furtivam quod bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

XLVIII. *In Pomponium.*

QUOD tam grande ſophos clamat tibi turba togata:
Non tu, Pomponi; cœna diſerta tua eſt.

XLIX. *De ſe Priapus.*

NON ſum de fragili dolatus ulmo;
Nec quæ ſtat rigida ſupina vena,
De ligno mihi quolibet columna eſt,
Sed viva generata de cupreſſo:
Quæ nec ſecula centies peracta,
Nec longæ cariem timet ſenectæ.
Hanc, tu quiſquis es, o malus, timeto:
Nam ſi vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite læſeris racemos:

Naſcetur, licet hoc velis negare,
Inſerta tibi ficus a cupreſſo.

L. *De Theleſino.*

Cum coleret puros pauper Theleſinus amicos,
Errabat gelida ſordidus in togula.
Obſcœnos poſtquam cœpit curare cinædos,
Argentum, menſas, prædia ſolus emit.
Vis fieri dives, Bithynice? conſcius eſto.
Nil tibi, vel minimum, baſia pura dabunt.

LI. *Ad Lupercum.*

Quod convivaris ſine me tam ſæpe, Luperce,
Inveni, noceam qua ratione tibi.
Iraſcar, licet uſque voces, mittaſque, rogeſque.
Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

LII. *Epitaphium Pantagathi tonſoris.*

Hoc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis licet, ut debes, Tellus placata, leviſque:
Artificis levior non potes eſſe manu.

LIII. *De Andragora.*

Lotus nobiscum est, hilaris cœnavit; & idem
Inventus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis causam, Faustine, requiris?
In somnis medicum viderat Hermocratem.

LIV. *De Sextiliano.*

Tantos, & tantas si dicere Sextilianum,
Aule, vetes; junget vix tria verba miser.
Quid sibi vult? inquis. dicam, quid suspicer esse:
Tantos, & tantas Sextilianus amat.

LV. *In Coracinum.*

Quod semper casiaque, cinnamoque,
Et nido niger aliris superbæ
Fragrás plumbea Nicerotiana,
Rides nos, Coracine, nil olentes:
Malo, quam bene olere, nil olere.

LVI. *In Charidemum.*

Quod tibi crura rigent ſetis, & pectora villis;
Verba putas famæ te, Charideme, dare.
Exſtirpa, mihi crede, pilos de corpore toto,
Teque pilare tuas teſtificare nates.
Quæ ratio eſt? inquis. ſcis multos dicere multa.
Fac pædicari te, Charideme, putent.

LVII. *In Phœbum.*

Mentiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te melius ſpongia, Phœbe, poteſt.

LVIII. *Ad Aulum Pudentem.*

Cernere Parrhaſios dum te juvat, Aule, Triones
Cominus & Scythici ſidera pigra poli;
O quam pæne tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!
Quamvis laſſa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta Deos:

Sospite me sospes Latias reveheris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

LIX. *In Baccaram.*

Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas:
Optat & obscuras luces, ventosque, nivesque:
Odit & hibernos, si tepuere, dies.
Quid fecere mali nostræ tibi, sæve, lacernæ,
Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quanto simplicius, quanto est humanius istud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas?

LX. *De Pompillo, ad Faustinum.*

Rem factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leve flavorum valeat genus Usipiorum,
Quisquis & Ausonium non amat imperium.
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur;
Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
Quam multi tineas pascunt blattasque diserti!
Et redimunt soli carmina docta coci!
Nescio quid plus est, quod donet secula chartis,
Victurus Genium debet habere liber.

LXI. *In invidum.*

LAUDAT, amat, cantat noftros mea Roma libellos:
Meque finus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ftupet, ofcitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina noftra placent.

LXII. *Ad Oppianum.*

AMISIT pater unicum Silanus:
Ceffas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

LXIII. *Ad Marianum.*

SCIS te captari: fcis hunc, qui captat, avarum:
Et fcis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, ftulte, fupremis
Scribis, & effe tuo vis, furiofe, loco.
Munera magna quidem mifit, fed mifit in hamo:
Et pifcatorem pifcis amare poteft?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret: des, Mariane, nihil.

LXIV. *In detractorem.*

Cum sis nec rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsuta peperit rubicunda sub ilice conjux:
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non aspernantur proceres urbisque, forique:
Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerva
Acrius, & tenues fixerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multo sapit altius istud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.
At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe;
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.

Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vivi tentaveris ursi.
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque;
Si dolor, & bilis, si justa coegerit ira,
Ursus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitam quæras, quam possis rodere carnem.

LXV. *Ad Tuccam.*

HEXAMETRIS epigramma facis, scio dicere Tuccam:
  Tucca, solet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum est. solet hoc quoque, Tucca, licetque:
  Si breviora probas, disticha sola legas.
Conveniat nobis: ut fas epigrammata longa
  Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

LXVI. *De præcone puellam vendente.*

FAMÆ non nimium bonæ puellam,
Quales in media sedent Suburra,
Vendebat modo præco Gellianus.
Parvo cum pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis:
Attraxit prope se manu negantem:
Et bis, terque, quaterque basiavit.
Quid profecerit osculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

LXVII. *Ad Pannicum de Gellia uxore.*

Cur tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris,
Pannice? vult futui Gellia, non parere.

LXVIII. *De morte Eutychi pueri.*

Flete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino,
Naïdes, & luctus ſentiat ipſa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Caſtrice, dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius, blandumque levamen,
Hic amor, hic noſtri vatis Alexis erat.
Numquid te vitreis nudum laſciva ſub undis
Vidit, & Alcidæ nympha remiſit Hylam?
An Dea femineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri ſollicitata viri?
Quidquid id eſt, ſubitæ quæcunque eſt cauſa rapinæ:
Sit, precor, & tellus mitis, & unda tibi.

LXIX. *De Baſſa.*

Non miror, quod potat aquam tua Baſſa, Catulle:
Miror, quod Baſſi filia potat aquam.

LXX. *Ad Martianum.*

SEXAGESIMA, Martiane, messis
Acta est, &, puto, jam secunda Cottæ;
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Ostendit digitum, sed impudicum,
Alconti, Dasioque, Symmachoque.
At nostri bene computentur anni,
Et, quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

LXXI. *De Telethusa.*

EDERE lascivos ad Bætica crusmata gestus,
Et Gaditanis ludere docta modis;
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum
Posset ad Hectoreos sollicitare rogos;
Urit, & excruciat dominum Telethusa priorem:
Vendidit ancillam; nunc redimit dominam.

P 4

LXXII. *De Cilice fure.*

FUR notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacua manu redire;
Ipſum ſurripuit Cilix Priapum.

LXXIII. *De Priapo Hilari.*

NON rudis indocta fecit me falce colonus:
Diſpenſatoris nobile cernis opus.
Nam Cæretani cultor ditiſſimus agri
Hos Hilarus colles & juga læta tenet.
Adſpice, quam certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geram;
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupreſſo
Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, ſanctum celebrate Priapum,
Et bis ſeptenis parcite jugeribus.

LXXIV. *Ad Eſculanum.*

MEDIO recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem ſemitactus unguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis;
Mentitur, Eſculane: non habet dentes.

LXXV. *In Pontiam.*

CUM mittis turdumve mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile;
Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

LXXVI. *Epitaphium Fuſci.*

ILLE ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis:
Hic ſitus eſt Fuſcus. licet hoc, Fortuna, fateri,
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas.
Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

LXXVII. *In Afrum.*

CUM ſis tam pauper, quam nec miſerabilis Irus;
Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus:
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
Quam nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum compare ginno;
Quæque vehit ſimilem bellua nigra Libyn.
Invidioſa tibi quam ſit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

LXXVIII. *Ad Aulum, de Phryge luſco.*

POTOR nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic Heras medicus, Bibas caveto:
Vinum ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, oculo, Valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

LXXIX. *Ad Lupum.*

TRISTIS es, & felix; ſciat hoc Fortuna, caveto:
  Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

LXXX. *Ad Cæſarem de roſis hibernis.*

UT nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
  Miſerat hibernas ambitioſa roſas:
Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos,
  Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
  Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus greſſumque oculoſque ferebat,
  Tonſilibus fertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ juſſus jam cedere brumæ,
  Mitte tuas meſſes; accipe, Nile, roſas.

LXXXI. *In Charidemum.*

IRATUS tanquam populo, Charideme, lavaris:
  Inguina ſic toto ſubluis in ſolio.
Nec caput hic vellem ſic te, Charideme, lavare;
  Et caput, ecce, lavas: inguina malo laves.

LXXXII. *Ad Rufum.*

Quidam me modo, Rufe, diligenter
Inſpectum, velut emtor, aut laniſta,
Cum vultu, digitoque ſubnotaſſet,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias, jocoſque novit,
Aurem qui modo non habet Batavam ?
Subriſi modice: levique nutu
Me, quem dixerat eſſe, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: quia ſum malus poeta.
Hoc ne ſæpius accidat poetæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

LXXXIII. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Quantum ſollicito fortuna parentis Etruſco,
Tantum, ſumme ducum, debet uterque tibi.
Nam tu miſſa tua revocaſti fulmina dextra:
Hos cuperem mores ignibus eſſe Jovis.
Si tua ſit ſummo, Cæſar, natura Tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui teſtatur Etruſcus,
Eſſe quod & comiti contigit, & reduci.

LXXXIV. *De Philippo.*

OCTAPHORO ſanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu ſi ſanum credis, Avite, furis.

LXXXV. *In mortem Rufi Camonii.*

EDITUS eſt ſextus ſine te mihi, Rufe Camoni,
Nec te lectorem ſperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Viſa tibi, cineres reddit & oſſa patri.
Funde tuo lacrimas, orbata Bononia, Rufo:
Et reſonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit ætas!
Viderat Alphei præmia quinque modo.
Pectore tu memori noſtros evolvere luſus,
Tu ſolitus noſtros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mæſti breve carmen amici,
Atque hæc abſentis tura fuiſſe puta.

LXXXVI. *In bibentes aquam calidam.*

SETINUM, dominæque nives, denſique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult heres divitis eſſe Midæ.
Poſſideat Libycas meſſes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

LXXXVII. *Ad Cæsarem.*

Di tibi dent, & tu, Cæsar, quæcunque mereris:
Dî mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

LXXXVIII. *Ad Cæcilianum.*

Mane salutavi vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

LXXXIX. *De Panareto potore.*

Cum peteret seram media jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse:
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summa testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui.
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe: merum biberat.

XC. *De Gellia.*

Mœchum Gellia non habet, niſi unum.
Turpe eſt hoc magis, uxor eſt duorum.

XCI. *In Zoilum.*

Sancta ducis ſummi prohibet cenſura, vetatque
Mœchari. gaude, Zoïle, non futues.

XCII. *In Ammianum.*

Cælatus tibi cum ſit, Ammiane,
Serpens in patera Myronis arte;
Vaticana bibis: bibis venenum.

XCIII. *De Thaide.*

Tam male Thaïs olet, quam non fullonis avari
Teſta vetus, media ſed modo fracta via.
Non ab amore recens hircus, non ora leonis,
Non detracta cani Transtiberina cutis.
Pullus abortivo nec cum putreſcit in ovo,
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depoſita quoties balnea veſte petit:

Pſilothro viret, aut acida latet oblita creta:
   Aut tegitur pingui terque quaterque faba.
Cum bene ſe tutam per fraudes mille putavit,
   Omnia cum fecit, Thaïda Thaïs olet.

XCIV. *De Calpetiano.*

PONUNTUR ſemper chryſendeta Calpetiano,
   Sive foris, ſeu cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro.
   Non habet ergo aliud? non habet immo ſuum.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER VII.

I. *Ad Domitianum, de lorica.*

Accipe belligeræ crudum thoraca Minervæ;
Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari:
Pectore cum sacro sederit, Ægis erit.

II. *Ad ipsam loricam.*

Invia Sarmaticis domini lorica sagittis;
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri.
Felix sorte tua! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos;
Palmatæque ducem, sed cito, redde togæ.

III. *Ad Pontilianum.*

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

IV. *De Oppiano.*

Esset, Caſtrice, cum mali coloris,
Verſus ſcribere cœpit Oppianus.

V. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Si deſiderium, Cæſar, populique patrumque
Reſpicis, & Latiæ gaudia vera togæ;
Redde Deum votis poſcentibus: invidet hoſti
Roma ſuo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

VI. *De fama reditus Domitiani.*

Ecquid Hyperboreis ad nos converſus ab oris
Auſonias Cæſar jam parat ire vias?
Certus abeſt auctor, ſed vox hoc nuntiat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, ſoles.
Publica victrices teſtantur gaudia chartæ:
Martia laurigera cuſpide pila virent.

Rurſus, io, magnos clamat tibi Roma triumphos,
  Invictuſque tua, Cæſar, in urbe ſonas.
Sed jam lætitiæ quo ſit fiducia major,
  Sarmaticæ laurus nuntius ipſe veni.

VII. *Ad Cæſarem Domitianum.*

HIBERNA quamvis Arctos, & rudis Peuce,
Et ungularum pulſibus calens Iſter,
Fractuſque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te ſumme mundi rector, & parens orbis,
Abeſſe noſtris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis ſumus, Cæſar:
Adeoque mentes omnium tenes unus,
Ut ipſa magni turba neſciat Circi
Utrumne currat Paſſerinus, an Tigris.

VIII. *De reditu Domitiani.*

NUNC hilares, ſi quando mihi, nunc ludite, Muſæ:
  Victor ab Odryſio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
  Jam licet ingenti dicere voce, Venit.
Felix ſorte tua! poteras non cedere Jano,
  Gaudia ſi nobis, quæ dabit ille, dares.
Feſta coronatus ludet convicia miles,
  Inter laurigeros cum comes ibit equos.

Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
Et tibi: si lusus ipse triumphus amat.

IX. *De Cascelio.*

Cum sexaginta numeret Cascelius annos,
Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

X. *In Olum.*

Pædicatur Eros, fellat Linus: Ole, quid ad te,
De cute quid faciat ille, vel ille, sua?
Centenis futuit Matho millibus: Ole, quid ad te?
Non tu propterea, sed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius: Ole, quid ad te?
Cum liceat tota stertere nocte tibi.
Septingenta Tito debet Lupus: Ole, quid ad te?
Assem ne dederis, credideris ve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,
Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te:
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

XI. *Ad Aulum Pudentem.*

Cogis me calamo, manuque noſtra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amaſque,
Qui vis archetypas habere nugas?

XII. *Ad Fauſtinum.*

Sic me fronte legat dominus, Fauſtine, ſerena;
  Excipiatque meos, qua ſolet aure, jocos;
Ut mea nec, juſte quos odit, pagina lædit,
  Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodeſt, cupiant cum quidam noſtra videri;
  Si qua Lycambeo ſanguine tela madent?
Vipereumque vomant noſtro ſub nomine virus,
  Qui Phœbi radios ferre diemque negant?
Ludimus innocui: ſcis hoc bene. juro potentis
  Per genium Famæ, Caſtalidumque gregem:
Perque tuas aures, magni mihi numinis inſtar,
  Lector, inhumana liber ab invidia.

XIII. *De Lycoride.*

Dum Tiburtinis albeſcere ſolibus audit
  Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
  Aura valet? parvo tempore nigra redit.

XIV. *Ad Aulum, de luctu ſuæ puellæ.*

Accidit infandum noſtræ ſceleris, Aule, puellæ,
  Amiſit luſus, deliciaſque ſuas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli
  Lesbia, nequitiis paſſeris orba ſui;
Vel Stellæ cantata meo, quas flevit Ianthis,
  Cujus in Elyſio nigra columba volat.
Lux mea non capitur nugis, nec amoribus iſtis,
  Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
  Mentula cui nondum ſeſquipedalis erat.

XV. *Ad Arginum puerum Ianthidos.*

Quis puer hic nitidis abſiſtit Ianthidos undis,
  Et fugit ad dominam Najada? numquid Hylas?
O bene, quod ſilva colitur Tirynthius iſta,
  Et quod amatrices tam prope ſervat aquas!

Securus licet hos fontes, Argine, miniſtres:
Nil facient nymphæ: ne velit ipſe, cave.

XVI. *Ad Regulum.*

Æra domi non ſunt, ſupereſt hoc, Regule, ſolum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

XVII. *Ad bibliothecam Julii Martialis.*

Ruris bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem;
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Laſcivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inſeras vel imo,
Septem quos tibi mittimus libellos,
Auctoris calamo ſui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Juli bibliotheca Martialis.

XVIII. *In Gallam.*

CUM tibi sit facies, de qua nec femina possit
Dicere; cum corpus nulla litura notet:
Cur te tam rarus cupiat, repetatque fututor,
Miraris? vitium est non leve, Galla, tibi.
Accessi quoties ad opus, mixtisque movemur
Inguinibus: cunnus non tacet, ipsa taces.
Di facerent ut tu loquereris, & ipse taceret:
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & risum res movet ista simul.
Quis ridere potest fatui poppysmata cunni?
Cum sonat hic, cui non mentula mensque cadit?
Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno:
Et si adeo muta es, disce vel inde loqui.

XIX. *De fragmento Argus.*

FRAGMENTUM, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti.
Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
Sanctior est salva parva tabella rate.

XX. *In Sanctram.*

Nihil est miserius, nec gulosius Sanctra;
Rectam vocatus cum cucurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captavit;
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubescit pejerare de turdo,
Et ostreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ sordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et Punicorum pauca grana malorum,
Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis;
Rosos tepenti spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum.
Colligere longa turpe nec putat dextra
Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
Nec esculenta sufficit gulæ præda,
Mixto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cum domum tulit scalas;
Seque obserata clausit anxius cella,
Gulosus ille postero die vendit.

XXI. *De natali Lucani.*

Hæc eſt illa dies, quæ magni conſcia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullaque invifior umbra:
Debuit hoc ſaltem non licuiſſe tibi.

XXII. *De eodem.*

Vatis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba favete ſacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dediſſet,
Mixtus Caſtaliæ Bætis ut eſſet aquæ.

XXIII. *De eodem, ad Phœbum.*

Phœbe, veni; ſed quantus eras, cum bella tonanti
Ipſe dares Latiæ pleſtra ſecunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.

XXIV. *In maledicum.*

Cum Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perſida lingua, loqui?
Te ſingente neſas, Pyladen odiſſet Oreſtes:
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras diſſociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis,
Ut facias illud, quod, puto, lingua facis.

XXV. *In malum poetam.*

Dulcia cum tantum ſcribas epigrammata ſemper,
Et ceruſſata candidiora cute:
Nullaque mica ſalis, nec amari fellis in illis
Gutta ſit: o demens, vis tamen illa legi!
Nec cibus ipſe juvat morſu fraudatus aceti:
Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt.
Infanti melimela dato, fatuaſque mariſcas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia ſapit.

XXVI. *Scazonta mittit ad Apollinarem.*

APOLLINAREM conveni meum, Scazon;
Et ſi vacabit, (ne moleſtus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipſe eſt;
Dabis: hæc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore ſuſtentet.
Quanto mearum, ſcis, amore nugarum
Flagret: nec ipſe plus amare te poſſum.
Contra malignos eſſe ſi cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

XXVII. *De apro ſibi a Dextro miſſo.*

TUSCÆ glandis aper populator, & ilice multa
  Jam piger, Ætolæ fama ſecunda feræ,
Quem meus intravit ſplendenti cuſpide Dexter,
  Præda jaces noſtris invidioſa focis.
Pingueſcant madido tetri nidore Penates;
  Flagret & exciſo feſta culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis conſumet acervum,
  Addet & arcano mixta Falerna garo.
Ad dominum redeas: noſter te non capit ignis;
  Conturbator aper. vilius eſurio.

XXVIII. *Ad Fuſcum.*

Sic Tiburtinæ creſcat tibi ſilva Dianæ,
  Et properet cæſum ſæpe redire nemus.
Nec Tarteſſiacis Pallas tua, Fuſce, trapetis
  Cedat, & immodici dent bona muſta lacus.
Sic fora mirentur, ſic te Pallatia laudent,
  Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præſtat tibi parva December,
  Excipe, ſed certa; quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res eſt hæc ardua: ſed tu
  Quod tibi vis dici, dicere, Fuſce, potes.

XXIX. *Ad Teſtilum puerum.*

Testile, Victoris tormentum dulce Voconi;
  Quo nemo eſt toto notior orbe puer:
Sic etiam poſitis formoſus amere capillis,
  Et placeat vati nulla puella tuo:
Paulisper domini doctos ſepone libellos,
  Carmina Victori dum lego pauca tuo.
Et Mæcenati Maro cum cantaret Alexim,
  Nota tamen Marſi fuſca Melænis erat.

XXX. *In Cæliam.*

Das Parthis, das Germanis, das, Cælia, Dacis:
Nec Cilicum ſpernis, Cappadocumque toros:
Et tibi de Pharia Memphiticus urbe fututor
Navigat, a rubris & niger Indus aquis:
Nec recutitorum fugis inguina Judæorum,
Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo.
Qua ratione facis, cum ſis Romana puella,
Quod Romana tibi mentula nulla placet?

XXXI. *Ad Regulum.*

Raucæ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,
Et fetum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis,
De noſtro tibi rure miſſa credis?
O quam, Regule, diligenter erras!
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt,
Id tota mihi naſcitur Suburra.

XXXII. *Ad Atticum.*

Attice, facundæ renovas qui nomina gentis,
  Nec sinis ingentem conticuisse domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
  Te secreta quies, te sophos omnis amat.
At juvenes alios fracta colit aure magister,
  Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
  Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes:
Vara nec injecto ceromate brachia tendis;
  Non harpasta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantum prope Virginis undas,
  Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias artes, omnis quibus area fervit,
  Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

XXXIII. *In Cinnam.*

Sordidior cœno cum sit toga, calceus autem
  Candidior prima sit tibi, Cinna, nive;
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
  Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

XXXIV. *Ad Severum, de Charino.*

Quo poſſit fieri modo, Severe,
Ut vir peſſimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, ſed cito. quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus, ecce, de malignis,
Qui ſic rancidulo loquatur ore:
Quid? tu tot domini, Deique noſtri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinædi.

XXXV. *Ad Lecaniam.*

Inguina ſuccinctus nigra tibi ſervus aluta
Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
Sed meus, ut de me taceam, Lecania, ſervus
Judæum nulla ſub cute pondus habet.
Et nudi tecum juveneſque ſeneſque lavantur.
An ſola eſt ſervi mentula vera tui?
Ecquid femineos ſequeris, matrona, receſſus?
Secretuſque tua, cunne, lavaris aqua?

XXXVI. *Ad Stellam.*

Cum pluvias madidumque Jovem perferre negaret;
Et rudis hibernis villa nataret aquis;
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus, ecce, sonat Boreæ stridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

XXXVII. *Ad Castricum, de theta.*

Nosti mortiferum quæstoris, Castrice, signum?
Est operæ pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Letalem juguli jusserat esse notam.
Turpis ab inviso pendebat stiria naso,
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus. quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

XXXVIII. *Ad Polyphemum.*

Tantus es, & talis nostri, Polypheme, Severi:
Ut te mirari possit & ipse Cyclops.
Sed nec Scylla minor. quod si fera monstra duorum
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

XXXIX. *De Cælio.*

DISCURSUS varios, vagumque mane,
Et faſtus, & ave potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioſo;
(Quantum cura poteſt, & ars doloris!)
Deſit fingere Cælius podagram.

XL. *Epitaphium patris Etruſci.*

HIC jacet ille ſenex, Auguſta notus in aula;
Pectore non humili paſſus utrumque Deum;
Natorum pietas ſanctis quem conjugis umbris
Miſcuit: Elyſium poſſidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa:
Hic prope ter ſenas vidit Olympiadas.
Sed feſtinatis raptum tibi credidit annis,
Adſpexit lacrimas quiſquis, Etruſce, tuas.

XLI. *Ad Sempronium Tuccam.*

COSMICOS eſſe tibi, Semproni Tucca, videris:
Coſmica, Semproni, tam mala, quam bona ſunt.

XLII. *Ad Caſtricum.*

MUNERIBUS cupiat ſi quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Caſtrice, carminibus.
Nos tenues in utroque ſumus, vincique parati:
Inde ſopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dediſſe putas?

XLIII. *In Cinnam.*

PRIMUM eſt, ut præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde ſequens, ut cito, Cinna, neges.
Diligo præſtantem; non odi, Cinna, negantem:
Sed tu nec præſtas, nec cito, Cinna, negas.

XLIV. *De imagine Maximi Cæsonii, ad Q. Ovidium.*

MAXIMUS ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti:
Qui modo nolueras consulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hoc præsens, venturaque turba, Fuisse
Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

XLV. *De eadem.*

FACUNDI Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Felix litera pagina salutat.
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis, Ovidi, tacende linguis,
Sprevisti domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas,
Hæsit qui comes exsuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exsuli Neronis.

XLVI. *Ad Priſcum.*

COMMENDARE tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter me teque diebus:
Et tua de noſtro, Priſce, Thalia placet.
Divitibus poteris Muſas, elegoſque ſonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

XLVII. *Ad Licinium Suram.*

DOCTORUM Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus priſca graves lingua reduxit avos:
Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
Guſtata Lethes pæne remiſſus aqua.
Perdiderant jam vota metum, ſecuraque flebant
Triſtia cum lacrimis: jamque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falſa querelas
Moverit; & frueris poſteritate tua.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reverſa diem.

XLVIII. *Ad Annium.*

Cum menſas habeat fere ducentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete, lauti.
Nos offendimur ambulante cœna.

XLIX. *Ad Severum.*

Parva ſuburbani munuſcula mittimus horti:
Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

L. *Ad fontem Ianthidos.*

Fons dominæ, regina loci, quo gaudet Ianthis,
Gloria conſpicuæ deliciumque domus:
Cum tua tot niveis ornetur ripa miniſtris,
Et Ganymedeo luceat unda choro:
Quid facit Alcides ſilva ſacratus in iſta?
Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?
Numquid nympharum notos obſervat amores,
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

LI. *Ad Urbicum.*

MERCARI noſtras ſi te piget, Urbice, nugas,
Et laſciva tamen carmina noſſe libet:
Pompejum quæras (& noſti forſitan) Auctum;
Ultoris prima Martis in æde ſedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in uſu,
Non lector meus hic, Urbice, ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros, cantatque libellos:
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, ſi vellet, poterat ſcripſiſſe videri;
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet a decima (nec enim ſatis ante vacabit)
Sollicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille ſonabit:
Et cum, Jam ſatis eſt, dixeris; ille leget.

LII. *Ad Auctum.*

GRATUM eſt, quod Celeri noſtros legis, Aucte, libellos;
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Major me tanto reverentia turbat; & aures
Non auditoris, judicis eſſe puto.

LIII. *In Umbrum.*

OMNIA misisti mihi Saturnalibus, Umber;
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies;
Bis senos triplices, & dentiscalpia septem:
His comes accessit spongia, mappa, calix;
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena sapæ:
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere testa gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

LIV. *In Nasidienum.*

SEMPER mane mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, sollicitentque meum.
Jam prior ad fæcem, sed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumsi salsasque molas, & turis acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiene, tibi.

LV. *In Chrestum.*

Nulli munera, Chreste, si remittis,
Nec nobis dederis, remiserisque;
Credam te satis esse liberalem.
Sed si reddis Apicio, Lupoque,
Et Gallo, Titioque, Gellioque;
Lingas non mihi, (nam proba & pusilla est,)
Sed quæ de Solymis venit perustis
Damnatam modo mentulam tributi.

LVI. *Ad Rabirium.*

Astra polumque tua cepisti mente, Rabiri:
Parrhasiam mira qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat a nostro Pisa Tonante manus.

LVII. *De Achilla.*

Castora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

LVIII. *Ad Gallam.*

JAM ſex, aut ſeptem nupſiſti, Galla, cinædis:
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque ſimillima loro
Inguina, nec laſſa ſtare coacta manu,
Deſeris imbelles thalamos, mollemque maritum:
Rurſus & in ſimiles decidis uſque toros.
Quære aliquem Curios ſemper Fabioſque loquentem,
Hirſutum, & dura ruſticitate trucem.
Invenies; ſed habet triſtis quoque turba cinædos:
Difficile eſt, vero nubere, Galla, viro.

LIX. *De Cæciliano.*

NON cœnat ſine apro noſter, Tite, Cæcilianus.
Bellum convivam Cæcilianus habet.

LX. *Ad Jovem Capitolinum.*

TARPEIÆ venerande rector aulæ,
Quem ſalvo duce credimus Tonantem,
Cum votis ſibi quiſque te fatiget,
Et poſcat dare, quæ Dei poteſtis:
Nil pro me mihi, Juppiter, petenti
Ne ſuccenſueris, velut ſuperbo.

Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

LXI. *Ad Cæsarem Germanicum.*

ABSTULERAT totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et modo quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densa nec cæca novacula turba:
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina servant.
Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

LXII. *In Amillum.*

RECLUSIS foribus grandes percidis, Amille,
Et te deprendi, cum facis ista, cupis;
Ne quid liberti narrent, servique paterni,
Et niger obliqua garrulitate cliens.
Non pædicari se qui testatur, Amille,
Illud sæpe facit, quod sine teste facit.

LXIII. *De Silio (Italico.)*

PERPETUI nunquam moritura volumina Silî
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ Bacchica ſerta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis haſta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Poſtquam bis ſenis ingentem faſcibus annum
Rexerat, aſſerto qui ſacer orbe fuit:
Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos;
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

LXIV. *In Cinnamum.*

QUI tonſor fueras tota notiſſimus urbe,
Et poſt hæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes Ætnæaque regna petiſti,
Cinname, cum fugeres triſtia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magiſter,
Non Cynicus, non tu Stoicus eſſe potes;
Vendere nec vocem Siculis plauſumque theatris:
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

LXV. *In Gargilianum.*

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
   Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miſer, & demens! viginti litigat annis
   Quiſquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

LXVI. *De Labieno.*

Heredem Fabius Labienum ex aſſe reliquit:
   Plus meruiſſe tamen ſe Labienus ait.

LXVII. *In Philænim.*

Pædicat pueros tribas Philænis,
Et tentigine ſævior mariti
Undenas vorat in die puellas.
Harpaſto quoque ſubligata ludit,
Et flaveſcit haphe, graveſque draucis
Halteras facili rotat lacerto,
Et putri lutulenta de palæſtra
Uncti verbere vapulat magiſtri:
Nec cœnat prius, aut recumbit ante,
Quam ſeptem vomuit meros deunces;
Ad quos fas ſibi tunc putat redire,
Cum coliphia ſexdecim comedit.
Poſt hæc omnia, cum libidinatur,

Non fellat: putat hoc parum virile:
Sed plane medias vorat puellas.
Dì mentem tibi dent tuam, Philæni:
Cunnum lingere quæ putas virile.

LXVIII. *Ad Inſtantium Rufum.*

COMMENDARE meas, Inſtanti Rufe, Camœnas
Parce precor ſocero: ſeria forſan amat.
Quod ſi laſcivos admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

LXIX. *De Theophila ad Canium.*

HÆC eſt illa tibi promiſſa Theophila, Cani,
Cujus Cecropia pectora dote madent.
Hanc ſibi jure petat magni ſenis Atticus hortus,
Nec minus eſſe ſuam Stoïca turba velit.
Vivet opus quodcunque per has emiſeris aures;
Tam non femineum, nec populare ſapit.
Non tua Pantænis nimium ſe præferat illi,
Quamvis Pierio ſit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
Caſtior hæc, & non doctior illa fuit.

LXX. *In Philænim.*

Ipsarum tribadum tribas, Philæni,
Recte, quam futuis, vocas amicam.

LXXI. *De familia ficoſa.*

Ficosa eſt uxor, ficoſus & ipſe maritus:
Filia ficoſa eſt, & gener, atque nepos.
Nec diſpenſator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus foſſor, ſed nec arator eget.
Cum ſint ficoſi pariter juveneſque ſeneſque,
Res mira eſt, ficos non habet unus ager.

LXXII. *Ad Paullum.*

Gratus ſic tibi, Paulle, ſit December:
Nec vani triplices, breveſque mappæ,
Nec turis veniant leves felibræ;
Sed lances ferat, aut ſcyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu quod te potius juvat capitque.
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandris & vitreo latrone clauſos;
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras:

Si quiſquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno;
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et, quantum poteris, ſed uſque, clames:
Non ſcripſit meus iſta Martialis.

LXXIII. *Ad Maximum.*

Esquiliis domus eſt, domus eſt tibi colle Dianæ;
Et tua patricius culmina vicus habet:
Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ;
Inde novum, veterem proſpicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte, requiram?
Quiſquis ubique habitat, Maxime, nuſquam habitat.

LXXIV. *Pro Caro & Norbana votum.*

Cyllenes cœlique decus, facunde miniſter,
Aurea cui torto virga dracone viret:
Sic tibi laſcivi non deſit copia furti,
Sive cupis Paphien, ſeu Ganymede cales:
Maternæque ſacris ornentur frondibus Idus,
Et ſenior parca mole prematur avus:
Hunc ſemper Norbana diem cum conjuge Caro
Læta colat, primis quo coiere toris.
Hic pius antiſtes ſophiæ ſua dona miniſtrat:
Hic te ture vocat, fidus & ipſe Jovi.

LXXV. *In anum deformem.*

Vis fuiui gratis, cum sis deformis, anusque.
Res perridicula est: vis dare, nec dare vis.

LXXVI. *Ad Philomusum.*

Quod te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere. 5
Delectas, Philomuse: non amaris.

LXXVII. *In Tuccam.*

Exigis, ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

LXXVIII. *In Papilum.*

Cum Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est:
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos;
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

LXXIX. *Ad Severum.*

POTAVI modo consulare vinum.
Quæris, quam vetus atque liberale?
Ipso consule conditum: sed ipse,
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

LXXX. *Ad Faustinum, ut libellos suos Marcellino mittat.*

QUATENUS Odrysios jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere: jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula quæris amici
Commendare, ferat carmina nostra puer:
Non qualis Geticæ satiatus lacte juvencæ
Sarmatica rigido ludit in amne rota;
Sed Mitylenæi roseus mangonis ephebus,
Vel non cæsus adhuc matre jubente Lacon.
At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

LXXXI. *Ad Lauſum.*

TRIGINTA toto mala ſunt epigrammata libro :
Si totidem bona ſunt, Lauſe, liber bonus eſt.

LXXXII. *De Menophilo.*

MENOPHILI penem tam grandis fibula veſtit,
Ut ſit comœdis omnibus una ſatis.
Hunc ego credideram (nam ſæpe lavamur in unum)
Sollicitum voci parcere, Flacce, ſuæ :
Dum ludit media populo ſpectante palæſtra,
Delapſa eſt miſero fibula; verpus erat.

LXXXIII. *De Eutrapelo.*

EUTRAPELUS tonſor dum circuit ora Luperci,
Expingitque genas : altera barba ſubit.

LXXXIV. *Ad librum.*

DUM mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu :
I, liber, ad Geticam Peucen, Iſtrumque tacentem :
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, ſed dulcia dona ſodali :
Certior in noſtro carmine vultus erit.

Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

LXXXV. *Ad Sabellum.*

Quod non insulse scribis tetrasticha quædam;
Disticha quod belle pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile est epigrammata belle
Scribere: sed librum scribere, difficile est.

LXXXVI. *In Sextum.*

Ad natalitias dapes vocabar,
Essem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factum?
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quod sum præteritus vetus sodalis?
Sed causam scio. nulla venit a me
Hispani tibi libra pustulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ:
Non est sportula, quæ negotiatur.
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, vapulet vocator.

LXXXVII. *De se.*

Si meus aurita gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope;
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;
Si Cronius similem cercopithecon amat;
Delectat Marium si perniciosus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet;
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit:
Blanda Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monstra placere suis?

LXXXVIII. *De suis libris.*

Fertur habere meos, si vera est fama, libellos
Inter delicias pulchra Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
Et coram tetrico casta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt;
Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,
Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes.
Non nihil ergo sumus, nec blandæ munere linguæ
Decipimur. credam jam, puto, Lause, tibi.

LXXXIX. *Apollinari mittit coronam roseam.*

I, FELIX rosa, mollibusque sertis
Nostri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, sed olim,
Sic te semper amet Venus, memento.

XC. *Ad Creticum.*

JACTAT inæqualem Matho me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Æquales scribit libros Calvinus & Umber.
Æqualis liber est, Cretice, qui malus est.

XCI. *Ad Juvenalem.*

DE nostro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalitias mittimus, ecce, nuces.
Cetera lascivis donavit poma puellis
Mentula custodis luxuriosa Dei.

XCII. *In Baccaram.*

Si quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigida triſtis me voce Secundus:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur clareque, palamque:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi tritaſque lacernas:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus;
Dicere ne poſſis, Baccara, quid ſit opus.

XCIII. *Ad Narniam.*

Narnia, ſulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo,
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quintum
Te juvat, & lenta detinuiſſe mora?
Quid Nomentani cauſam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretioſus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quinto:
Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

XCIV. *De Papilo.*

UNGUENTUM fuerat, quod onyx modo parva gerebat:
Olſecit poſtquam Papilus, ecce garum eſt.

XCV. *In Linum.*

BRUMA eſt, & riget horridus December;
Audes tu tamen oſculo nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, baſiare Romam.
Quid poſſis graviuſque ſæviuſque
Percuſſus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore baſiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque,
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit ſupinis
Tonſor Cinyphio Cilix marito.
Centum occurrere malo cunnilingis:
Et Gallum timeo minus recentem.
Quare ſi tibi ſenſus eſt, pudorque,
Hibernas, Line, baſiationes,
In menſem rogo differas Aprilem.

XCVI. *Epitaphium Urbici pueri.*

Conditus hic ego ſum Baſſi dolor, Urbicus infans;
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricæ cum mala penſa Deæ.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrimas tumulo, qui legis iſta, meo.
Sic ad Lethæas, niſi Neſtore ſenior, undas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

XCVII. *Ad librum ſuum de Cæſio Sabino.*

Noſti ſi bene Cæſium, libelle,
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc, vel occupato.
Inſtent mille licet premantque curæ,
Noſtris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur!
O quæ gloria! quam frequens amator!
Te convivia, te forum ſonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris, omnibus legeris.

XCVIII. *Ad Caſtorem.*

OMNIA, Caſtor, emis: ſic fiet, ut omnia vendas.

XCIX. *Ad Criſpinum.*

SIC placidum videas ſemper, Criſpine, Tonantem;
  Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet:
Carmina Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula;
  (Namque ſolent ſacra Cæſaris aure frui.)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
  Temporibus præſtat non nihil iſte tuis;
Nec Marſo nimium minor eſt, doctoque Catullo.
  Hoc ſatis eſt: ipſi cetera mando Deo.

C. *Ad Ponticum.*

PONTICE, per reges diſcurris, & omnia luſtras:
  Magna quidem ſequeris, Pontice; magnus homo es.
Pontice, ſi qua facis, ſine teſte facis, ſine turba:
  Non adhibes multos, Pontice; cautus homo es.
Pontice, te celebrem forma natura creavit:
  Dignus eras Helena, Pontice; pulcher homo es.
Pontice, voce tua poſſes adamanta movere:
  Vox tua dulce ſonat, Pontice; dulcis homo es.
Pontice, ſic alios, ſic te quoque decipit error:
  Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

CI. *De vetula.*

TACTA places, audita places, si non videare,
Tota places: neutro, si videare, places.

CII. *De Milone.*

MILO domi non est: peregre Milone profecto
Arva vacant: uxor non minus inde parit.
Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam:
Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.